

Türkiye Taşkın ve Kuraklık Yönetimi Projesi
(Proje No: P179313)

Trabzon İli Tersip Bentleri İnşaatları
(TFDMP-DSİ-CSYP-CQS-03)

ÇEVRESEL VE SOSYAL YÖNETİM
PLANI

HAZİRAN 2026

Rev. No.: 02

Proje Bilgi Formu

Proje Adı	Trabzon İli Tersip Bentleri İnşaatları
Sözleşme No.	TFDMP-DSI-CSYP-CQS-03
Referans No	TFDMP-DSI-CSYP-CQS-03
Proje Süresi	120 Takvim Günü
Proje Başlangıç ve Bitiş Tarihi	Başlangıç: [16.12.2025] – Bitiş: [15.04.2026]
Yararlanıcı	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ)
Yararlanıcının Başkanı	Çalışmalar, Planlama ve Tahsisler Dairesi, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
Lehdarın Adresi	Mustafa Kemâl Mah. Anadolu Bulv. No:9 06530 Çankaya ANKARA/TÜRKİYE
Alıcının Telefon Numarası ve URL'si	Tel: +90 312 454 52 80 - 312 454 52 04 Web sitesi: https://www.dsi.gov.tr/
Müteahhit	Akwadem Yönetim Danışmanlığı Mühendislik Ticaret Ltd.
Yüklenici İletişim Kişisi	Genel Müdür – Ogün H. Çiçek
Yüklenicinin Adresi	Ve Sk. No:8 D:8-19 06690 Çankaya / ANKARA / TÜRKİYE
Yüklenicinin Telefon Numarası ve Web Sitesi	Tel: +90 (312) 446 29 25 Faks: +90 (312) 446 29 14 Web sitesi: https://aqwadem.com/

Rapor Kontrol Sayfası

İş veren	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ)
Proje Adı	Trabzon İli Tersip Bentleri İnşaatları
Finans Kurumu	Dünya Bankası
Rapor Adı	Çevre ve Sosyal Yönetim Planı

Revizyon No.	Tarih	Tarafından hazırlandı	Uzmanlık Alanı	İnceleyen:
00	11.02.2026	Alp Burak Turgut	İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanı	Ogün H. Çiçek
01	22.04.2026		İş Sağlığı ve Güvenliği ve Çevre Sağlığı girdileri	İnşaat Mühendisi - Proje Yöneticisi
02	16.06.2026	Cansu Arıcan Taşdemir	Sosyal Uzman Sosyal temel, SEP, GM	Proje yönetimi, inceleme ve kalite kontrolü
		Ecem Ulusoy	Çevre Mühendisi Çevresel temel durum ve ESMP	
		Emre Tanrıverdi	Çevre Mühendisi Koordinasyon ve rapor birleştirme	
		Gözde Akgün	Çevre Mühendisi Çevresel etki değerlendirmesi ve azaltma	
		Levent Biler	Biyolog – Biyoçeşitlilik Temel Analizi ve Değerlendirmesi	

İçindekiler

Proje Bilgi Formu	i
İçindekiler	ii
Şekiller Listesi	iv
Tablolar Listesi	v
Kısaltmalar, Terimler ve Tanımlar Listesi	vi
Yönetici Özeti	viii
1. Alt Projenin Tanımı	1
1.1 İnşaat Takvimi ve Çevre ve Sosyal Ön Koşullar	2
2. Temel Veriler	3
2.1 Etki Alanı	3
2.2 Çevresel Temel Durum	6
2.3 Biyolojik Temel	8
2.4 Sosyal Temel	8
3. Çevresel ve Sosyal Değerlendirme	10
3.1 Genel Bakış ve Değerlendirme Yaklaşımı	10
3.2 Değerlendirme Kapsamı ve Temel Faaliyetler	10
3.3 Yasal, Düzenleyici ve Dünya Bankası Çevre ve Sosyal Gereksinimleri	10
3.4 Çevresel Risk ve Etki Değerlendirmesi	11
3.4.1 Yüzey Suları, Sediment ve Toprak Etkileri	11
3.4.2 Su Yaşam Alanları ve Biyoçeşitlilik	12
3.4.3 Gürültü ve Titreşim	12
3.4.4 Hava Kalitesi	12
3.4.5 Tehlikeli Maddeler ve Dökülme Önleme	13
3.4.6 Kaynak Kullanımı, Atıksu ve Atık Yönetimi	13
3.5 Sosyal Risk ve Etki Değerlendirmesi	13
3.5.1 Nüfus ve Sosyo-ekonomik Koşullar	13
3.5.2 İstihdam ve Yerel Ekonomi	14
3.5.3 İş Sağlığı ve Güvenliği	14
3.5.4 Toplum Sağlığı ve Güvenliği	14
3.5.5 Arazi Kullanımı ve Geçim Kaynakları	14
3.5.6 Arazi Edinimi ve Yeniden Yerleşim	16
3.5.7 İşgücü Yönetimi ve İşgücü Akışı	17
3.5.8 Savunmasız Gruplar ve Sosyal Kapsama	17
3.5.9 Kültürel Miras	18
4. ESMP Matrisi: Riskler ve Etkiler, Azaltma Önlemleri, İzleme	19
5. Uygulama Düzenlemeleri, Kapasite Geliştirme ve Eğitim	29

5.1	Görev ve Sorumluluklar	29
5.2	Kapasite ve Kaynaklar	30
5.3	Eğitim	31
6.	Paydaş Katılımı	32
6.1	Bugüne Kadar Gerçekleştirilen Paydaş Katılımı	32
6.2	Paydaş Katılım Sorumlulukları.....	32
6.3	Paydaşların Belirlenmesi ve Analizi	32
6.4	Paydaş Katılım Programı	36
6.5	Paydaş Katılım Yöntemleri	36
6.6	Danışma Takvimi	37
6.7	Şikayet Mekanizması.....	39
6.8	Paydaş Katılımının İzlenmesi ve Raporlanması	41
	Referanslar	42

Şekiller Listesi

Şekil 2 -1 Trabzon, Of İlçesi, Bölümlü Deresi Üzerindeki Geçirgen Tersip Bentleri için Aol'nin Gösterimi	3
Şekil 2 -2 Proje Bileşenleri ve Yakındaki Yerleşimler	4
Şekil 2 -3 Alt Proje Alanının Uydu Görüntüsü	7

Tablolar Listesi

Tablo 1 -1 Trabzon İli'ndeki Bentlerin Teknik Detayları	1
Tablo 2 -1 Aol içindeki Hassas E&S Reseptörleri	5
Tablo 3 -1 Trabzon İli'ndeki Tersip bendi Alt Projeleri için Ön Arazi Edinimi ve Arazi Kullanımı Değerlendirmesi	16
Tablo 4 -1 ESMP Matrisi, Riskler ve Etkiler, Azaltma Önlemleri ve İzleme	20
Tablo 5 -1 Roller ve Sorumluluklar	29
Tablo 6 -1 Paydaşların Belirlenmesi ve Analizi	33
Tablo 6 -2 Danışma Takvimi	38
Tablo 6 -3 Şikayet Mekanizması İletişim Bilgileri	40

Kısaltmalar, Terimler ve Tanımlar Listesi

Kısaltma	Açıklama
ADNKS	Adres Bazlı Nüfus Kayıt Sistemi
AFAD	Afet ve Acil Durum Yönetimi Kurumu
Akvadem	Akvadem Yönetim Danışmanlığı Mühendislik Danışmanlık Ticaret Ltd.
Aol	Etki Alanı
C-ESMP	Yüklenici Çevre ve Sosyal Yönetim Planı
CHS	Toplum Sağlığı ve Güvenliği
CİMER	Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi
Danışman	Akvadem Yönetim Danışmanlığı Mühendislik Danışmanlık Ticaret Ltd.
Özgeçmiş	Özgeçmiş
DOKA	Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı
DSİ	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
E&S	Çevresel ve Sosyal
Avrupa Ekonomik Alanı	Avrupa Çevre Ajansı
EHS	Çevre, Sağlık ve Güvenlik
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirmesi
ESCP	Çevre ve Sosyal Taahhüt Planı
ESF	Çevre ve Sosyal Çerçeve (Dünya Bankası)
ESIA	Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirmesi
ESMF	Çevre ve Sosyal Yönetim Çerçevesi
ESMP	Çevre ve Sosyal Yönetim Planı
ESMR	Çevresel ve Sosyal İzleme Raporu
ESS	Çevre ve Sosyal Standart
EUNIS	Avrupa Doğa Bilgi Sistemi
GIIP	İyi Uluslararası Endüstri Uygulamaları
GM	Şikayet Mekanizması
IBA	Önemli Kuş ve Biyoçeşitlilik Alanları
IFC	Uluslararası Finans Kurumu
IUCN	Uluslararası Doğa Koruma Birliği
KBA	Önemli Biyoçeşitlilik Alanları

Kısaltma	Açıklama
LMP	İşgücü Yönetimi Prosedürleri
MGM	Meteoroloji Genel Müdürlüğü
MoAF	Tarım ve Ormancılık Bakanlığı
MoEUCC	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
İş Sağlığı ve Güvenliği	İş Sağlığı ve Güvenliği
OIP'ler	Diğer İlgili Taraflar
Ana Proje	Türkiye Taşkın ve Kuraklık Yönetimi Projesi
PAP'lar	Projeden Etkilenen Taraflar
PCU	Proje Koordinasyon Birimi
PIU	Proje Uygulama Birimi
PM10	Aerodinamik çapı ≤ 10 mikrometre olan partikül madde
PM2.5	Aerodinamik çapı $\leq 2,5$ mikrometre olan partikül madde
Kişisel koruyucu ekipman	Kişisel Koruyucu Ekipman
RP	Yeniden Yerleşim Planı
RF	Yeniden Yerleşim Çerçevesi
SEA/SH	Cinsel Sömürü ve İstismar / Cinsel Taciz
SEP	Paydaş Katılım Planı
SİM	Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı
Alt Proje	Trabzon ilindeki baraj inşaat çalışmalarını inceleyin.
TürkStat	Türkiye İstatistik Enstitüsü
VDG'ler	Savunmasız/Dezavantajlı Gruplar
WB	Dünya Bankası
WBG	Dünya Bankası Grubu
WBG ESS	Dünya Bankası Grubu Çevre, Sağlık ve Güvenlik Yönergeleri
WWF	Dünya Doğayı Koruma Fonu
YİMER	Yabancılar İletişim Merkezi

Yönetici Özeti

Bu Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (ÇYS), Türkiye Taşkın ve Kuraklık Yönetimi Projesi (P179313) kapsamında, Trabzon ilinin Tonya, Of ve Dernekpazarı ilçelerinde yer alan Trabzon İli Tersip Bentleri İnşaatı (P179313) (Alt Proje) için hazırlanmıştır. Alt Projenin amacı, taşkın ve sedimentasyon sorunlarının tespit edildiği akarsularda yukarı havza yapısal önlemlerinin uygulanması yoluyla taşkın riskini ve sediment taşınımını azaltmaktır.

Alt proje, yedi (7) adet tersip bendinin yapımını içermektedir. Başlıca faaliyetler arasında dere içi çalışmalar (klasik ve geçirgen set barajlarının yapımı), kazı, temel çalışmaları, malzeme taşımacılığı ve erişim yollarının ve çalışma alanlarının geçici kullanımı yer almaktadır. Çalışmalar, Trabzon ilinde seçilen dere kesimleri boyunca, mevcut taş ocakları, beton santralleri, DSİ inşaat kampları ve kamu yolları kullanılarak, yeni kalıcı tesisler veya işçi konaklama yerleri olmaksızın, kademeli olarak, saha saha esasına göre gerçekleştirilecektir. İnşaatın 2026 yılının sonlarında veya 2027 yılının başlarında başlaması ve yaklaşık iki (2) yıl içinde tamamlanması planlanmaktadır.

Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (ESMP), yürürlükteki Türk mevzuatına, Dünya Bankası (WB) Çevre ve Sosyal Çerçevesine (ESF), Ana Proje Çevre ve Sosyal Yönetim Çerçevesine (ESMF) ve Dünya Bankası Grubu (WBG) Çevre, Sağlık ve Güvenlik (EHS) Kılavuzlarına uygun olarak hazırlanmıştır ve inşaat öncesi ve inşaat aşamalarında potansiyel çevresel, sosyal, iş sağlığı ve güvenliği (OHS) ve toplum sağlığı ve güvenliği (CHS) risklerini ele almak için azaltma, yönetim ve izleme önlemlerini tanımlar. Tarama ve temel değerlendirmelere dayanarak, Alt Proje hem çevresel hem de sosyal (Ç&S) yönlerden Orta Riskli olarak sınıflandırılmıştır. Alt Proje alanında kritik bir yaşam alanı bulunmamaktadır ve büyük ölçekli kalıcı yerleşim öngörülmektedir.

Olası etkilerin yerel, geçici ve geri döndürülebilir olması beklenmektedir; bunlar arasında toz, gürültü, erozyon, tortu bozulması ve su kalitesi ile sucul yaşam alanları üzerindeki geçici etkiler yer almaktadır. Sosyal riskler esas olarak geçici erişim kısıtlamaları, kısa süreli geçim kaynaklarının bozulması, sınırlı arazi edinimi veya geçici arazi kullanımı ve toplum sağlığı ve güvenliği riskleriyle ilgilidir; mesleki riskler ise ağır makineler, akarsu içi çalışmalar, tehlikeli maddeler ve hava koşullarıyla ilişkilidir.

Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (ESMP), toz kontrolü, erozyon ve sediment kontrolü, atık ve atık su yönetimi, trafik ve şantiye erişim yönetimi, dere içi çalışmalar sırasında biyolojik çeşitliliğin korunması ve iş sağlığı ve güvenliği önlemleri de dahil olmak üzere, İyi Uluslararası Endüstri Uygulamaları (GIIP) doğrultusunda azaltma ve izleme önlemlerini tanımlar. Bu önlemler Yüklenicinin yükümlülüklerine entegre edilmiştir ve Yüklenici Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (C-ESMP) aracılığıyla uygulanacaktır. ESMP'nin uygulanmasından Yüklenici sorumlu olup, DSİ Proje Uygulama Birimi (DSİ Bölge Müdürlüğü) ise uyumluluk, izleme ve raporlamayı denetleyecektir.

Paydaş katılımı ve bilgi paylaşımı, ESS10 ve Ana Proje Paydaş Katılım Planı doğrultusunda gerçekleştirilmektedir. Ulusal sistemlerle entegre edilmiş çok kanallı bir Şikayet Mekanizması (GM), alt proje yaşam döngüsü boyunca faaliyette olup, cinsel istismar/cinsel sağlıkla ilgili şikayetler için gizli, mağdur odaklı prosedürler içermektedir. Bu Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı'nın (ESMP) açıklanmasının ardından, etkilenen toplulukları ve diğer paydaşları alt proje, potansiyel etkileri, hafifletme önlemleri ve şikayet mekanizmasının işleyişi hakkında bilgilendirmek ve paydaş geri bildirimlerini almak amacıyla, ESS10 ve Ana Proje Paydaş Katılım Planı (SEP) uyarınca alt proje alanında bir kamuoyu istişare toplantısı düzenlenecektir.

Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı'nın etkin bir şekilde uygulanmasıyla, çevresel ve sosyal risklerin düşük ve yönetilebilir seviyede kalması beklenmektedir. Alt proje, taşkın risklerini azaltarak, sediment kontrolünü iyileştirerek ve yerel toplulukların, altyapının ve tarım alanlarının aşırı hidrolojik olaylara karşı dayanıklılığını artırarak uzun vadeli faydalar sağlayacaktır.

1. Alt Projenin Tanımı

Türkiye Taşkın ve Kuraklık Yönetimi Projesi (Ana Proje), Dünya Bankası (BB) tarafından finanse edilen ve Tarım ve Orman Bakanlığı (AAH) tarafından Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ) ve Su Yönetimi Genel Müdürlüğü aracılığıyla uygulanan kapsamlı bir programdır. Ana Proje, Türkiye'nin seçilmiş bölgelerindeki yerleşim yerleri için selden korunmayı artırmayı ve taşkın ve kuraklık risk yönetimi konusunda ulusal kapasiteyi güçlendirmeyi amaçlamaktadır.

Ana Projenin 1. Bileşeni kapsamında, onaylanmış Taşkın Riski Yönetim Planları doğrultusunda, taşkın kontrol altyapısının iyileştirilmesi ve taşkın izleme, tahmin ve erken uyarı sistemleri aracılığıyla seçilen nehir havzalarındaki taşkın risklerinin azaltılmasına odaklanan taşkın yönetimi faaliyetleri uygulanmaktadır. 1.1 Alt Bileşeni (Taşkın Kontrolü), DSİ tarafından taşkın ve sediment kontrol yapılarının inşası ve rehabilitasyonunu desteklemektedir.

yedi (7) adet tersip bendinin yapımını içeren Ana Proje kapsamında Trabzon İli Tersip Bendi İnşaatı Alt Proje) için hazırlanmıştır. Alt Projenin birincil amacı, taşkın ve sedimentasyon sorunlarının tespit edildiği akarsularda yukarı havza yapısal önlemlerinin uygulanması yoluyla taşkın riskini ve sediment taşınımını azaltmaktır. DSİ 22. Bölge Müdürlüğü yetki alanında 'Doğu Karadeniz havzalarında Trabzon İli sınırları içinde yer alan yedi (7) alt havzada bulunan çok sayıda su yolu (ana kanallar ve kolları dahil) taşkın ve sediment koşulları açısından değerlendirilmiştir. Bu teknik değerlendirmelerin sonuçlarına dayanarak, teknik ihtiyacın teyit edildiği yerlerde uygun sayıda, boyutta ve konfigürasyonda yukarı havza önlemleri uygulanacaktır.

Bu alt proje, Türkiye'nin Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yer alan ve Trabzon İl DSİ 22. Bölge Müdürlüğü sorumluluğunda bulunan Trabzon ilindeki seçilmiş alt havzalarda sediment kontrol yapılarının (bentlerin) inşasını kapsamaktadır. Bu Çevre ve Sosyal Yönetim Planı (ÇYS), Trabzon ilinde bent inşaatı için özel olarak hazırlanmış olup, ilgili DSİ İl Müdürlüğü ve seçilecek yüklenici tarafından uygulanacaktır.

Trabzon ilinde, alt proje Kalınçam Deresi (Tonya İlçesi), Akköse Deresi (Dernekpazarı İlçesi) ve Bölümlü Deresi (Of İlçesi) üzerinde uygulanacaktır. Planlanan çalışmalar, beş adet klasik ve iki adet geçirgen bent inşaatını içermektedir. Bu bentlerin yaklaşık 6.300 kişiye doğrudan, yaklaşık 33.100 kişiye ise dolaylı taşkın koruması sağlayarak can, mal ve yerel altyapının korunmasına katkıda bulunması beklenmektedir.

Trabzon ilinde alt proje kapsamında planlanan bentlerin teknik detayları, konumları ve koordinatları aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Tablo 1-1 Trabzon İli'ndeki Bentlerin Teknik Detayları¹

	Vilayet	Semt	Akarsu Adı	Baraj Tipi	Koordinat (ED50-6°)	
					X	Y
1	Trabzon	İle ilgili	Bölümlü Deresi	Geçirgen	608218.00	4520370.00
2	Trabzon	İle ilgili	Bölümlü Dere	Geçirgen	608364.00	4520133.00
3	Trabzon	İle ilgili	Bölümlü Dere	Klasik	609058.00	4518917.00
4	Trabzon	İle ilgili	Bölümlü Dere	Klasik	609373.00	4518577.00
5	Trabzon	Tonya	Kalınçam Deresi	Klasik	519952.00	4511630.00
6	Trabzon	Tonya	Kalınçam Deresi	Klasik	519872.00	4511323.00
7	Trabzon	Dernekpazarı	Akköse Deresi	Klasik	607376.00	4516171.00

Tersip bentleri akarsu yatakları boyunca inşa edilen, akış hızını yavaşlatan ve taşınan tortuları tutan küçük hidrolik yapılardır. Erozyonu ve aşağı yöne doğru tortu taşınmasını azaltmak, kanal yatağını ve kıyılarını stabilize etmek ve genel kanal stabilitesini ve kapasitesini iyileştirerek taşkın riskini azaltmayı desteklemek için kullanılırlar.

İnşaat faaliyetleri, tüm lokasyonlarda eş zamanlı olarak değil, her bir akarsu bölümü boyunca sırayla ve kademeli olarak gerçekleştirilecektir. Bu yaklaşım, herhangi bir zamanda meydana gelen rahatsızlığın mekansal boyutunu sınırlayacak ve çevresel ve sosyal hafifletme önlemlerinin etkin bir şekilde uygulanmasını kolaylaştıracaktır.

Alt projeye bağlı tesisler arasında mevcut malzeme tedarik sahaları (taş ocakları), bölgedeki beton santralleri, Trabzon ilinde DSİ 22. Bölge Müdürlüğü tarafından işletilen mevcut şantiyeler^{ve} bu tesisleri alt proje sahalarına bağlayan ulaşım yolları bulunmaktadır. Bölge Müdürlüğü'ne ait şantiyelerin alt proje için birincil operasyonel üs olarak kullanılması planlanmaktadır. İşçi konaklaması sağlanmayacaktır. İnşaat personeli yerel olarak temin edilecek ve şantiyelerde kalmayacaktır. Şantiyeler sadece ofis, depo ve ekipman gibi operasyonel amaçlar için kullanılacaktır. Tüm bağlı tesisler halihazırda faaliyette olup, bölgedeki diğer faaliyetler için de kullanılmaktadır. Alt proje kapsamında yeni taş ocağı geliştirme, ilave beton santrali inşaatı veya kalıcı şantiye tesislerinin kurulması planlanmamaktadır.

Ulaşım için mevcut kamu yolları kullanılacaktır. Gerekli yerlerde, dere bölümlerine küçük yerel iyileştirmeler veya geçici erişim yolları yapılacaktır. Yeni erişim yolları planlanmamıştır. Malzemeler, inşaat faaliyetleri sırasında mevcut inşaat kamplarında ve gerektiğinde geçici olarak baraj yerlerinde depolanacak ve tüm geçici depolama alanları, çalışmaların tamamlanmasının ardından temizlenip eski haline getirilecektir.

Belirli malzeme kaynakları (taş ocakları ve kırma-eleme tesisleri) ve beton santralleri, yüklenici tarafından tedarik sürecinde teyit edilecektir. Sadece geçerli izin ve onaylara sahip lisanslı tesisler kullanılacaktır. Seçilen tesislerin çevresel ve sosyal riskleri, kullanımdan önce Yüklenicinin Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (ÇYS) aracılığıyla incelenecek ve yönetilecektir. Seçilen tesisler, izin ve Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) durumu, konumları ve taşıma güzergahları da dahil olmak üzere ÇYS'de belgelenecek ve mobilizasyondan önce DSİ Proje Uygulama Birimi tarafından incelenip onaylanacaktır.

Trabzon ve çevresindeki illerde potansiyel olarak kurulabilecek tesislerin yaklaşık bir listesi Ek 11'de verilmiştir.

¹Kaynak: DSİ. 2021. Trabzon İli Bentleri Teknik Raporu. 22. Bölge Müdürlüğü, Türkiye

1.1 İnşaat Takvimi ve Çevre ve Sosyal Ön Koşullar

Alt proje inşaat işlerinin ihalesi, Trabzon ilindeki yedi (7) adet tersip bendi için saha özelinde Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (ESMP) dahil olmak üzere tüm alt projeye özgü Çevresel ve Sosyal belgelerin (yani açıklama, paydaş istişareleri, istişareler sonrasında revizyon ve yeniden açıklama) ve Yerleşim Planı'nın (RP) tamamlanmasından ve bu belgelerin Dünya Bankası tarafından onaylanmasından sonra başlayacaktır. İstişare edilmiş nihai Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı, ihale belgelerine eklenecek ve ilgili tüm Çevresel ve Sosyal gereklilikler ihale belgelerine ve sözleşmelere dahil edilecektir.

İnşaatın 2026 yılının dördüncü çeyreğinde veya 2027 yılının başlarında başlaması planlanmaktadır ve başlangıçtan itibaren yaklaşık iki (2) yıl içinde tamamlanması beklenmektedir.

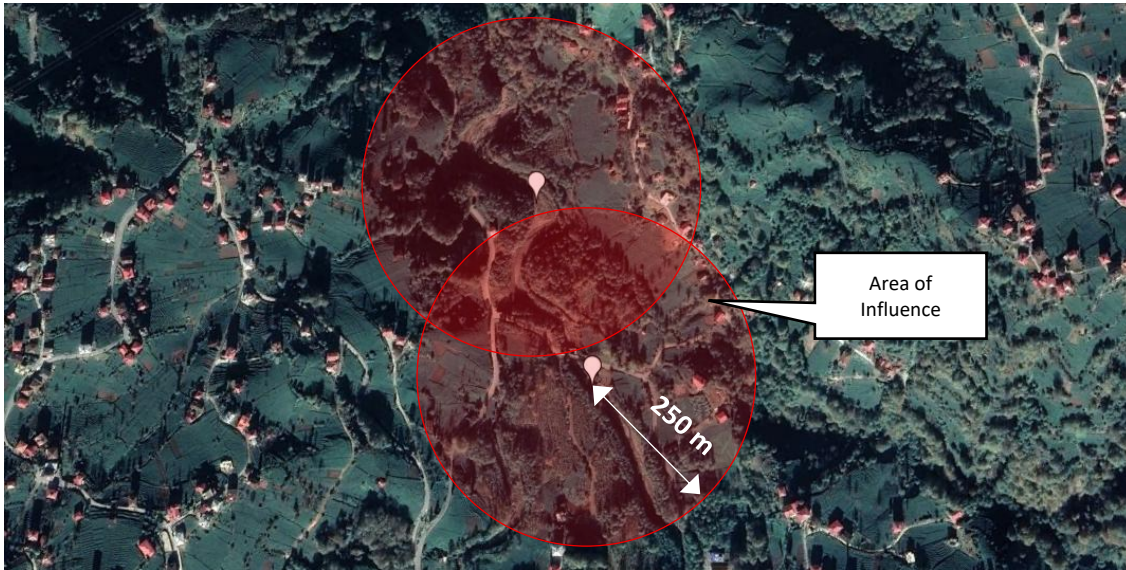
İnşaat çalışmalarına (şantiye mobilizasyonu dahil) başlamadan önce, geçerli tüm Çevre ve Sosyal (ÇES) gereklilikleri yerine getirilmelidir. Bunlar şunları içerir: (i) Alt proje düzeyinde şikayet mekanizmasının (GM) kurulması ve işletilmesi; (ii) ÇS personel ve denetim düzenlemelerinin onaylanması; ve (iii) uygulanabilir olduğu durumlarda, ESS5 ve Ana Proje Yeniden Yerleşim Çerçevesi (RF) uyarınca arazi edinimi, tazminat ödemeleri ve geçici arazi kullanım düzenlemelerinin tamamlanması da dahil olmak üzere Yeniden Yerleşim Planının (RP) onaylanması ve uygulanması.

2. Temel Veriler

Bu bölümde, alt proje alanı ve etki alanı (Aol) için çevresel (fiziksel), biyolojik ve sosyal çevresel koşullar da dahil olmak üzere temel veriler sunulmaktadır.

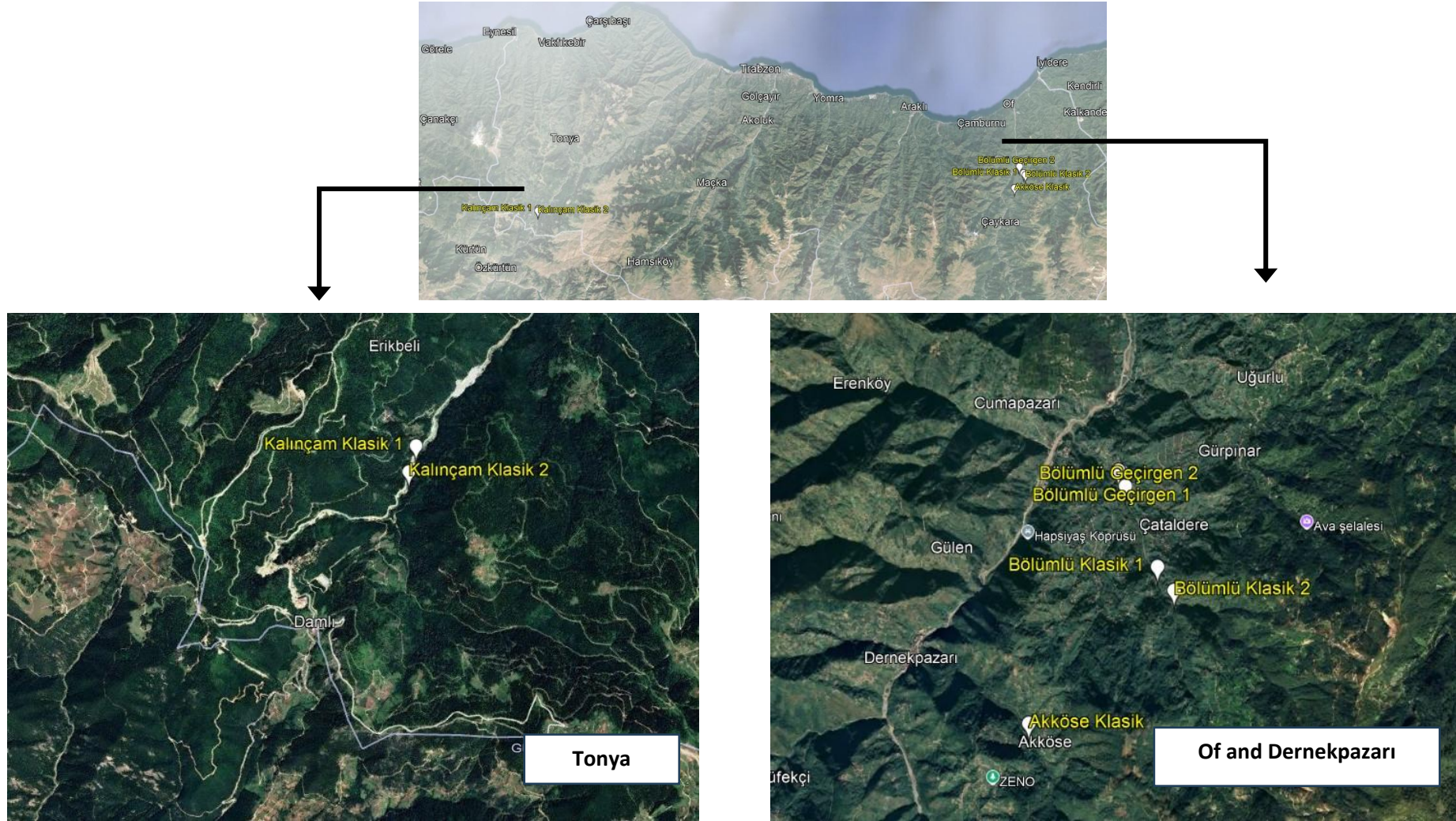
2.1 Etki Alanı

Etki Alanı (Aol), alt projenin potansiyel olarak çevresel ve sosyal (Ç&S) etkilere/risklere yol açabileceği tüm alanları kapsayacak şekilde tanımlanmıştır. Aol'nin tanımlanması, temel koşulların yeterince karakterize edilmesini, potansiyel risklerin ve etkilerin belirlenmesini ve uygun azaltma ve yönetim önlemlerinin tasarlanıp uygulanmasını sağlar. Aol, inşaat sırasında potansiyel etkilerin (örneğin, gürültü, toz, trafik, erişim kısıtlamaları) mekansal kapsamına göre tanımlanmıştır ve bu etkilerden potansiyel olarak etkilenen tüm alıcıları içerir. Ç&S hususları, inşaat alanlarını, erişim yollarını ve geçici veya kalıcı depolama ve işletme alanlarını kapsayan, her bir bent etrafındaki 250 metrelik bir tampon bölge içinde değerlendirilir. Şekil 2-1ÖRNEK BİR BENT İÇİN BU AOl'Yİ göstermektedir ; aynı tampon bölge ve değerlendirme yaklaşımı, Trabzon'daki alt proje kapsamındaki tüm bentlere uygulanmıştır. Bu tampon bölge, toz oluşumu, gürültü ve titreşim, toprak bozulması ve bitki örtüsünün kaldırılması, CHS riskleri, hassas gruplar üzerindeki etkiler, arazi edinimi, ekonomik yer değiştirme ve erişim, hizmetler ve toplumsal uyumda potansiyel aksamalar gibi doğrudan çevresel ve sosyal etkileri yakalamak için yeterli kabul edilmektedir; bu, benzer taşkın ve sediment kontrol projeleri için gözlemlenen tipik etki mesafeleriyle tutarlıdır. Ayrıntılı temel veriler ve analizler Çevresel (Ek 8), Biyoçeşitlilik (Ek 9) ve Sosyal (Ek 10) Temel Veriler bölümlerinde sunulmaktadır .

Şekil 2-1Trabzon, Of İlçesi, Bölümlü Deresi Üzerindeki Geçirgen Tersip Bentleri için Aol'nin Gösterimi

Bu bağlamda, etki alanı içindeki yerleşim yerleri arasında Of ilçesindeki Çataldere ve Bölümlü mahalleleri, Dernekpazarı ilçesindeki Akköse mahallesi ve Tonya ilçesindeki Kalınçam mahallesi bulunmaktadır. Bu yerleşim yerleri, akarsu koridorları ve vadi sistemleri boyunca dağınık yerleşim düzenleriyle karakterize edilen, yaklaşık 400 ila 1850 arasında değişen nüfus büyüklüğüne sahip, nispeten sınırlı sayıda sakini olan küçük kırsal ve yarı kentsel mahallelerden oluşmaktadır. Bu araştırma alanı, ağırlıklı olarak kırsal ve yaşlanan nüfusa, mevsimsel dalgalanmalara, tarıma dayalı geçim kaynaklarına (başlıca çay ve fındık yetiştiriciliği) ve yerleşim yerleri ile yakınlardaki ilçe merkezleri, özellikle Of, Dernekpazarı ve Tonya arasında güçlü işlevsel bağlantılara sahiptir. Bölümlü ve Çataldere (Of İlçesi), ilçe merkezine yakınlıkları ve düzenli ulaşım bağlantıları nedeniyle yarı kentsel özellikler gösterirken, Akköse (Dernekpazarı İlçesi) ve Kalınçam (Tonya İlçesi) daha kırsal olup, dağınık yerleşim düzenlerine ve hizmetlere daha sınırlı erişime sahiptir (Bkz. Şekil 2-2).

Şekil 2-2Proje Bileşenleri ve Yakındaki Yerleşimler²

²Proje bileşenleri beyaz işaretlerle gösterilmiştir.
Çeviri → Geçirgen: Geçirgen, Klasik: Klasik

Hassas reseptörler ve bunların alt proje bileşenlerine olan yakınlıkları aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Tablo 2-1Aol içindeki Hassas E&S Reseptörleri

Yerleşim	Nüfus ³	Hane Sayısı ⁴	En Yakın Hassas Bina ve Mesafe ⁵	Potansiyel Etkiler
Çataldere Mahallesi	398	~ 100	- Konut binaları: ~140 m - İlkokul : ~650 m - Ortaokul : ~820 m - Cami: ~150 m	- Gürültü, toz ve titreşim - Trafik ve yaya güvenliği riskleri - Konutlara, tarım arazilerine ve akarsu yataklarına geçici erişim kısıtlamaları - Sınırlı ve yerel arazi edinimi ve/veya geçici arazi kullanımı - İnşaat sırasında tarımsal faaliyetlerde ve diğer hane halkı faaliyetlerinde (örneğin küçük ölçekli hayvancılık, arıcılık ve bahçe yetiştiriciliği) geçici aksamalar yaşanabilir. - Toplum ve işçi sağlığı ve güvenliği riskleri - Bulanıklıkta ve tortu bozulmasında geçici artış - Su habitatları ve kıyı bitki örtüsü üzerinde yerel etkiler ve potansiyel olarak balıkçılık faaliyetleri üzerinde etkiler. - İnşaat faaliyetlerinden kaynaklanan kirlilik riski
Bölümlü Mahallesi	1.847	~ 600	- Konut binaları: ~70 m - Cami: ~400 m	
Akköse Mahallesi	444	~ 100	- Konut binaları: ~80 m	
Kalıncam Mahallesi	686	~ 200	- Konut binaları: ~340 m	

Her bir tersip bendinin etrafındaki yaklaşık 250 metrelik bir koridorla sınırlı olan etki alanında, yerleşim alanları, yerel altyapı ve arazi kullanımları, çalışmaların yapılacağı akarsu bölümlerine çok yakın konumdadır. Baraj yapılarının küçük ölçekli ve yere özgü doğası göz önüne alındığında, potansiyel etkilerin oldukça yerel ve her bir inşaat noktasının hemen çevresiyle sınırlı olması beklenmektedir. Yerleşimler, konut binalarının, erişim yollarının ve akarsu kanallarının birbirine yakından bağlı olduğu, dağınık veya yarı doğrusal konut düzenlerine sahip kırsal ve yarı kentsel mahallelerden oluşmaktadır.

Yerleşim düzeyinde, alıcıların yakınlığı değişkenlik göstermektedir. Bölümlü'de, konut binaları önerilen çalışmalara yaklaşık 70 m kadar yakın konumda olup, bu da nispeten daha yüksek bir etkileşim potansiyeline işaret etmektedir. Akköse ve Çataldere'de en yakın konut binaları sırasıyla yaklaşık 80 m ve 140 m iken, Kalıncam'da bu mesafe yaklaşık 340 m olup, daha düşük bir doğrudan etkileşim seviyesine işaret etmektedir. Ek topluluk alıcıları arasında camiler (örneğin Çataldere'de ~150 m ve Bölümlü'de ~400 m) ve Çataldere örneğinde, doğrudan etkilerin beklenmediği daha uzak mesafelerde (~650–820 m) bulunan eğitim tesisleri yer almaktadır.

³Kaynak: TÜİK, ADNKS, 2024.

⁴Hane halkı tahminleri, Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (ESMP) hazırlığı sırasında yerleşim yerleri ve mahalle muhtarları ile yerel sakinlerle yapılan paydaş istişarelerinden elde edilen bilgilere dayanmaktadır. Hane halkı sayıları gösterge niteliğindedir ve alt proje alanında gözlemlenen tipik hane halkı yapısını yansıtmaktadır.

⁵Mesafeler Google Earth Pro kullanılarak tahmin edilmiştir.

Yerleşim düzeni, konut alanları, yerel erişim yolları ve akarsu koridorları arasında güçlü bir etkileşimi yansıtmaktadır. Daha geniş alanda çay ve fındık yetiştiriciliği gibi tarımsal faaliyetler mevcut olsa da, set yapılarının hemen çevresindeki arazi kullanımı genellikle akarsu yatakları, bitki örtülü kıyılar ve kamuya ait arazilerle sınırlıdır ve tarımsal kullanım genellikle doğrudan inşaat alanının dışında yer almaktadır.

Kadastro değerlendirmesine göre, özel mülkiyete ait arazilerin kamulaştırılması tek bir lokasyonla (Bölümlü Geçirgen Baraj-2) sınırlı olup çok küçük bir alanı (yaklaşık 388 m²) kapsamaktadır. Diğer yapılar ise orman veya devlet arazilerinde (yaklaşık 18.182 m² orman arazisi ve 6.681 m² devlet/kayıt dışı arazi) yer almaktadır (Bkz. Bölüm 3.5.6). Bu durum, özel mülkiyete ait araziler üzerindeki etkilerin tek bir lokasyonla sınırlı olduğunu ve ölçek olarak minimum düzeyde kaldığını, arazi kullanımı veya geçim kaynakları üzerinde önemli bir etki yaratmadığını doğrulamaktadır. Bu etkiler, ESS5 ve Ana Proje RF doğrultusunda bir Alt Proje RP aracılığıyla yönetilecektir.

İlgili alan, günlük faaliyetler ve hizmetlere erişim için kullanılan yerel erişim yollarını da içermektedir. Bu yollar inşaat sırasında kullanılacak ve özellikle Bölümlü ve Akköse gibi yerleşim alanlarına yakın kesimlerde inşaat trafiği ile yerel halk arasında geçici bir etkileşim yaratacaktır.

Olası etkilerin geçici ve yerel olması beklenmektedir; bunlar arasında gürültü, toz, titreşim, konutlara, yerel yollara ve dere kesimlerine kısa süreli erişim kısıtlamaları ve trafikle ilgili güvenlik riskleri yer almaktadır. Dere çalışmaları ayrıca bulanıklıkta geçici artışlara ve sucul yaşam alanlarında yerel bozulmalara yol açması beklenmektedir. Bu etkilerin, çalışmalara yakın konumda bulunan alıcıları etkilemesi beklenmektedir; bunlar arasında yakındaki konut binaları, yerel yol kullanıcıları, özel arazi ediniminin gerekli olduğu tek konumdaki arazi kullanıcıları ve etkilenen dere kesimlerindeki küçük ölçekli rekreasyonel veya evsel balıkçılık faaliyetleri yer almaktadır.

Bu nedenle, özellikle yaşlılar, çocuklar ve engelliler gibi savunmasız gruplar için güvenli ve sürekli erişimin sağlanması önemli olacaktır.

Etki alanındaki savunmasız gruplar arasında yaşlılar ve emekli maaşına bağımlı haneler, kadınların yönettiği haneler, engelliler ve ekonomik olarak savunmasız bireyler yer almaktadır. Bu gruplar, yerel erişim yollarına bağımlılıkları ve sınırlı uyum kapasiteleri nedeniyle kısa vadeli inşaat kaynaklı aksaklıklara karşı daha hassas olacaktır.

Genel olarak, Etki Alanı (AoI), alt proje ile çevredeki topluluklar arasındaki çok yerel etkileşim noktalarını yansıtmaktadır ve bu etkileşimler esas olarak her bir kontrol barajının hemen bitişiğindeki alanlarla sınırlıdır. Bu dar koridor içindeki yerleşim alanları, topluluk altyapısı ve yerel yollar, önemli sosyal alıcılar olarak kabul edilir ve bu Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (ESMP) kapsamında etkilerin ve hafifletme önlemlerinin değerlendirilmesinin temelini oluşturur. Tanımlanan Etki Alanı ayrıca, bu koridor içindeki alıcılara odaklanarak, izleme noktalarının belirlenmesi, paydaş katılım faaliyetleri ve şikayet yönetimi süreçleri için de temel oluşturmaktadır.

2.2 Çevresel Temel Durum

Alt proje, Türkiye'nin Doğu Karadeniz Bölgesi'nde, Trabzon ilinin Tonya, Of ve Dernekpazarı ilçelerinde yer almaktadır. Kontrol barajları, doğrudan Karadeniz'e dökülen Kalınçam, Bölümlü ve Akköse derelerinin kolları boyunca konumlandırılmıştır (Bkz. Şekil 2-3).

Şekil 2-3Alt Proje Alanının Uydu Görüntüsü⁶

Alt proje alanı, Doğu Karadeniz Havzası içinde yer almakta olup, dik dağlık topoğrafya, dar ve sınırlı akarsu vadileri ve hızlı hidrolojik tepki veren kısa, yüksek eğimli havzalarla karakterize edilir. Tanımlanan 250 m'lik etki alanı içinde, fiziksel koşullar engebeli jeomorfoloji, volkanik ve volkanik-sedimanter ana kaya oluşumları ve akarsu koridorları boyunca kaba alüvyal birikintiler ile birlikte hızlı yüzey akışı ve sediment taşınmasını destekleyen yoğun bir drenaj ağı tarafından şekillendirilmektedir.

Bölge, yüksek yıllık yağış miktarı ve sık görülen kısa süreli, yüksek yoğunluklu yağış olaylarıyla karakterize edilen nemli deniz Karadeniz iklimine sahiptir; bu durum, yukarı havzalarda aktif erozyona, yüksek sediment yüküne ve tekrarlayan sellere neden olmaktadır. DSİ teknik çalışmaları ve saha gözlemleri, devam eden sediment birikimini, kanal dolmasını, kıyı erozyonunu ve moloz taşınmasını doğrulamaktadır; bu durum, kanalın taşıma kapasitesini azaltmakta ve aşağı havzadaki yerleşim yerleri ve tarım arazileri için taşkın riskini artırmaktadır. Bitki örtüsü ağırlıklı olarak ormanlıktır; ancak dik yamaçlar, orman açıklıkları ve eğimli alanlardaki tarımsal kullanım, aşırı yağış olayları sırasında erozyonu önlemedeki etkinliğini sınırlamaktadır. Önerilen set bentlerinin veya ilgili akarsu bölümlerinin hiçbirisi, belirlenmiş doğal miras veya koruma alanları içinde yer almamaktadır. Daha fazla bilgi Bölüm 2.3'te verilmiştir.

Jeolojik koşullar genellikle sağlam volkanik ana kayalar tarafından domine edilmekte olup, akarsu içi yapılar için uygun temel koşulları sağlamaktadır; alüvyal vadi tabanları ve moloz eğimli yamaçlar ise yerel zemin stabilitesini ve sediment tedarikini etkilemektedir. Bölge, düşük ila orta derecede sismik tehlikeye sahip olarak sınıflandırılmakta olup, sismik hususlar öncelikle set bentlerinin tasarımı ve stabilitesi ile ilgilidir. Temel hava kalitesi ve gürültü koşulları, esas olarak karayolu trafiği, konut ısıtması ve yerel faaliyetlerden etkilenen kırsal ila yarı kırsal özellikleri yansıtmakta olup, büyük endüstriyel emisyon kaynakları bulunmamaktadır.

Bu temel koşullar, alt proje için potansiyel çevresel etkileri değerlendirmek ve azaltma, izleme ve yönetim önlemlerini tanımlamak için referans çerçevesini sağlar. Metodoloji, veri kaynakları ve destekleyici teknik analizler de dahil olmak üzere çevresel temel durumun ayrıntılı açıklaması Ek 8'de verilmiştir.

⁶Proje bileşenleri kırmızı işaretlerle gösterilmiştir.
Çeviri → Geçirgen: Geçirgen, Klasik: Klasik

2.3 Biyolojik Temel Durum

Trabzon ilindeki alt proje alanları için biyolojik temel veriler, WB ESS6 ve IFC PS6 gerekliliklerine uygun olarak, mevcut literatür ve veri tabanlarının incelenmesi, resmi biyoçeşitlilik envanteri bilgileri ve Ocak 2026'da gerçekleştirilen saha araştırmaları yoluyla oluşturulmuştur.

Biyoçeşitlilik çalışma alanındaki habitat tipleri, Avrupa Doğa Bilgi Sistemi (EUNIS) sistemi kullanılarak sınıflandırılmıştır ve bunlar arasında baraj yerlerindeki doğal akarsu yatakları, nehir kıyısı geniş yapraklı yaprak döken ormanlık alanlar (nehir ve nehir kıyısı varyantları), değiştirilmiş tarımsal habitatları temsil eden çay plantasyon alanları ve mevcut erişim yolları ve küçük ölçekli arazi kullanımlarıyla ilişkili yerel olarak bozulmuş alanlar bulunmaktadır.

Alt proje alanları, Doğu Karadeniz Dağları ile ilgili uluslararası alanda tanınmış koruma alanlarıyla örtüşmektedir; ancak, baraj yerlerinin hiçbirisi ulusal olarak belirlenmiş yasal olarak koruma altındaki alanların içinde yer almamaktadır ve inşaat faaliyetleri mevcut dere yatakları ve bunların yakın çevresiyle sınırlı kalacağından, koruma altındaki habitatlar üzerinde doğrudan bir etki beklenmemektedir.

Ocak 2026 saha araştırmaları, literatür taraması ve resmi biyoçeşitlilik envanteri görüşlerine dayanarak, koruma altına alınması gereken türler ve potansiyel kritik habitat tetikleyicileri de dahil olmak üzere flora ve fauna değerlendirmeleri, tek tek set bentlerinin ayak izleri veya bunların yakın etki alanlarında kritik bir habitatın bulunmadığını ve yüksek öncelikli türlerin inşaat alanlarında bulunmasının beklenmediğini göstermektedir.

Trabzon Alt Projeleri için ayrıntılı habitat sınıflandırmaları, koruma alanı taraması, kritik habitat değerlendirme metodolojisi ve destekleyici tablolar ve şekiller Ek 9: Biyoçeşitlilik Temel Verileri'nde verilmiştir.

2.4 Sosyal Temel Durum

8

ESMP'nin anlaşılabilirliğini ve kullanılabilirliğini sağlamak için, bu bölümde temel sosyal koşulların kısa bir özeti sunulmuştur. Danışma kayıtları ve destekleyici veriler de dahil olmak üzere daha ayrıntılı bilgiler Ek 10'da yer almaktadır.

Sosyal etki alanındaki sosyal temel, Doğu Karadeniz Bölgesi'ne özgü Of, Tonya ve Dernekpazarı ilçelerindeki kırsal ve yarı kentsel yerleşimlerin bir karışımından oluşmaktadır. Kırsal yerleşimler, akarsu koridorları, vadi yolları ve tarım arazileriyle yakından hizalanmış dağınık veya yarı doğrusal konut düzenleri sergilerken, ilçe merkezlerine daha yakın mahalleler, nispeten daha yüksek nüfus yoğunluğu ve hizmetlere daha iyi erişim ile yarı kentsel özellikler göstermektedir. Kırsal yüksek kesim yerleşimlerinde mevsimsel nüfus dalgalanmaları gözlemlenmekte olup, kış aylarında yerleşim azalırken, tarımsal faaliyetlere bağlı olarak mevsimsel varlık artmaktadır.

Kırsal alanlardaki geçim kaynakları öncelikle çay ve fındık yetiştiriciliği, sınırlı hane halkı düzeyinde meyve üretimi, arıcılık, küçük ölçekli hayvancılık, mevsimlik işler ve emeklilik geliri gibi küçük ölçekli tarıma dayanırken, yarı kentsel yerleşimlerde geçim kaynakları daha çeşitlendirilmiş olup hizmet, ticaret ve ilçe merkezleriyle bağlantılı ücretli işçiliğe yöneliktir. Bu geçim sistemleri, inşaat sırasında tarım arazilerine, akarsu koridorlarına ve yerel yollara erişimde meydana gelebilecek geçici aksamalara karşı hassastır.

Sosyal etki alanındaki arazi kullanımı, küçük ölçekli tarım arazileri, çay bahçeleri, dere yatakları, erişim yolları ve altyapı hatlarıyla yakından iç içe geçmiş yerleşim alanlarıyla karakterize edilir. Kalıcı arazi edinimi, çok sınırlı bir özel arazi alanını kapsayan tek bir lokasyonda (Bölümlü Geçirgen Tersip Bendi 2) gereklidir; diğer yapılar ise orman veya hazine arazisi üzerinde yer almaktadır. Erişim ve çalışma alanları gibi inşaat faaliyetleri için geçici arazi kullanımı gerekecektir ve bu kullanım her bir tersip bendinin hemen çevresiyle sınırlı olacaktır. Bu araziyle ilgili etkiler yerel ve yönetilebilir olup, ESS5'e uygun olarak Alt Projeye özgü RP (bkz. Bölüm) aracılığıyla ele alınmaktadır.

Kırsal yerleşim yerlerindeki topluluk altyapısı sınırlıdır; camiler ve yerel erişim yolları başlıca bağlantı noktalarıdır, eğitim, sağlık ve idari hizmetler ise büyük ölçüde Of, Tonya ve Dernekpazarı ilçe merkezlerinde yoğunlaşmıştır. Yarı kentsel mahalleler, kamu hizmetlerine daha iyi erişimden faydalanmakta ve çevredeki kırsal yerleşim yerleri için hizmet merkezleri olarak işlev görmektedir. Yoğun yağış, taşkın ve inşaat faaliyetleri dönemlerinde bağlantı ve erişimin geçici olarak etkileneceği tahmin edilmektedir.

Proje kapsamındaki hassas ve dezavantajlı gruplar (VDG'ler) arasında yaşlılar ve emekli maaşına bağımlı haneler, düşük gelirli kırsal tarım haneleri, kadınların yönettiği haneler, engelliler, sınırlı veya kayıt dışı istihdam olanaklarına sahip bireyler ve geçici inşaatla ilgili etkilere daha duyarlı olabilen mevsimlik veya göçmen işçiler yer almaktadır. Projeden Etkilenen Taraflar (PAP'ler) ise akarsu koridorlarının ve bitişik çay bahçelerinin yakınında bulunan sakinleri ve arazi kullanıcılarını kapsamaktadır. Potansiyel etkiler öncelikle geçici erişim kısıtlamaları, yerel geçim kaynaklarında aksamalar, toplum sağlığı ve güvenliği riskleri ve sınırlı kalıcı arazi edinimi ile ilgilidir. Bunlar, ulusal mevzuat ve Dünya Bankası Ekolojik Stratejileri (ESS'ler) doğrultusunda, uygulanabilir olduğu durumlarda alt projeye özgü Yeniden Yerleşim Planı (RP) aracılığıyla yönetilecektir.

Alt proje alanı içerisinde herhangi bir arkeolojik veya tescilli kültürel miras varlığı özel olarak tespit edilmemiştir ve Dünya Bankası ESS8'e (Ek 6) uygun olarak Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı'na (ESMP) Tesadüfi Buluntular Formu eklenmiştir.

3. Çevresel ve Sosyal Değerlendirme

3.1 Genel Bakış ve Değerlendirme Yaklaşımı

Bu bölümde, Trabzon ilinin Tonya, Of ve Dernekpazarı ilçelerinde alt proje kapsamında yapılacak bentlerin inşasıyla ilişkili potansiyel çevresel ve sosyal (ÇED) etkilerin değerlendirilmesi sunulmaktadır. Değerlendirme, onaylanmış proje tasarımları, planlanan inşaat faaliyetleri, temel ÇED koşulları, saha gözlemleri, paydaş görüşmeleri, ilgili mevzuat ve Dünya Bankası ÇED'lerine dayanmaktadır. Potansiyel etkiler, faaliyet türü, alıcı hassasiyeti ve etki büyüklüğü dikkate alınarak yapılandırılmış bir yaklaşımla belirlenmiş ve değerlendirilmiştir. Risk temelli azaltma planlamasını desteklemek amacıyla etkiler önemsiz, küçük, orta veya büyük olarak sınıflandırılmıştır. Detaylı değerlendirme metodolojisi Ek 3'te verilmiştir.

Trabzon ilindeki alt proje bileşenleri için ayrıntılı bir Kümülatif Etki Değerlendirmesi (KET) gerekli değildir, çünkü önerilen çalışmalar küçük ölçekli, yerel ve mevcut akarsu koridorlarıyla sınırlıdır. DSİ Bölge Müdürlüğü tarafından Trabzon, Giresun ve Rize illerinde uygulanan veya planlanan diğer taşkın ve kuraklık yönetimi faaliyetleri (ayrı programlar kapsamında uygulanan bentler ve diğer taşkın yönetimi çalışmaları dahil) benzer niteliktedir ve önemli bir mekansal veya zamansal örtüşme olmaksızın, farklı akarsu kesimleri boyunca aşamalı, yere özgü bir şekilde gerçekleştirilmektedir. Potansiyel inşaatla ilgili etkiler geçici ve geri dönüşümlüdür ve Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı'nda tanımlanan standart azaltma önlemleriyle etkin bir şekilde yönetilebilir. Genel olarak, DSİ'nin taşkın ve kuraklık yönetimi müdahalelerinin, taşkın riskini azaltarak ve sediment ve kanal yönetimini iyileştirerek havza düzeyinde kümülatif olumlu etkiler yaratması beklenmektedir.

3.2 Değerlendirme Kapsamı ve Temel Faaliyetler

Değerlendirme, akarsu içi çalışmaları, hidrolik yapıların inşası ve rehabilitasyonunu, inşaat makinelerinin işletimini, malzeme ve atık taşımacılığını ve geçici erişim ve çalışma alanlarının oluşturulmasını kapsamaktadır.

10

3.3 Yasal, Düzenleyici ve Dünya Bankası Çevre ve Sosyal Gereksinimleri

Alt proje, çevre koruma, su kaynakları yönetimi, arazi edinimi, kültürel ve doğal mirasın korunması, iş sağlığı ve güvenliği (İSG) ve diğer ilgili düzenleyici gerekliliklere ilişkin geçerli ulusal mevzuata uygun olarak uygulanacaktır (tam yasal çerçeve için Ek 2'ye bakınız). Türkiye'de yürürlükte olan ÇED Yönetmeliği uyarınca, rezervuarlar/barajlar, su tutma hacmine göre sınıflandırılmaktadır. Ek-1, 10 milyon m³ veya daha fazla göl (rezervuar) hacmine sahip barajları/göletleri, Ek-2 ise 1 milyon m³ veya daha fazla göl (rezervuar) hacmine sahip barajları/göletleri kapsamaktadır. Ayrıca, Ek-2, 5 km veya daha fazla sürekli akan bir akarsuyun düzenlendiği nehir yatağı düzenleme çalışmalarını da kapsamaktadır. Bu alt proje kapsamında önerilen çalışmalar, mevcut akarsu koridorları içinde küçük ölçekli sediment kontrol yapıları (set barajları) olup, bu hacim eşiklerini karşılayan bir rezervuar oluşturmamaktadır; nehir yatağı düzenlemesi, uygulanabilir olduğu durumlarda, her sürekli akan su yolu için 5 km eşığının altında kalmaktadır. Dolayısıyla, alt proje Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin ilgili tarama eşiklerinin altında kalmaktadır.

Ayrıca, Trabzon İl Çevre, Kentleşme ve İklim Değişikliği Müdürlüğü tarafından verilen ve alt projenin ÇED sürecinden muaf olduğunu teyit eden resmi ÇED görüş yazısı, bu raporun Ek 1'inde yer almaktadır. Bununla birlikte, alt proje faaliyetlerinin tamamı, yürürlükteki ÇED Yönetmeliği ve diğer ilgili Türk mevzuatı hükümlerine uygun olarak yürütülecek ve çevresel ve sosyal riskler ve etkiler bu ÇED Yönetim Planı aracılığıyla yönetilecektir.

Ayrıca, ÇED görüş mektuplarının yanı sıra, alt proje kapsamında ilgili yetkili mercilerden görüş mektupları da alınmıştır. Bunlar arasında, doğa koruma ve doğal varlıkların muhafaza edilmesi kapsamında verilen Tarım ve Orman Bakanlığı 12. Bölge Müdürlüğü'nün görüş mektubu ve kültürel ve

arkeolojik mirasın korunması kapsamında verilen Trabzon Kültür Varlıkları Koruma Bölge Konseyi'nin görüş mektubu bulunmaktadır (Ek 1). Alınan görüşlerde, belirtilen koşullara ve geçerli izin şartlarına uygun olarak yerine getirilmesi şartıyla, alt projenin uygulanmasını engelleyecek herhangi bir kısıtlama, itiraz veya olumsuz durum tespit edilmemiştir. Gerekli tüm izinler, onaylar ve yazılı görüşler alınıncaya, bu görüşlerde belirtilen tüm koşullara tam olarak uyuluncaya ve Proje Planı tamamen uygulanıncaya kadar alt proje çalışmaları başlatılmayacaktır .

Ulusal gerekliliklere ek olarak, Proje, Dünya Bankası Çevresel ve Sosyal Çerçevesi'ne (ESF) ve ilgili Çevresel ve Sosyal Standartlarına (ESF) ve Dünya Bankası Grubu'nun (WBG) genel ve sektöre özgü Çevre, Sağlık ve Güvenlik (EHS) Kılavuzlarına uyacaktır. ESF, potansiyel olumsuz E&S etkilerinin belirlenmesi ve yönetilmesi için risk tabanlı bir yaklaşım sunar, ulusal E&S yönetim sistemlerini güçlendirir ve Borçlunun proje ile ilgili riskleri yönetme kapasitesini geliştirir. DSİ'nin E&S taramasına (Ek 1) göre, Alt Proje her iki E&S yönü için de "Orta Risk" olarak sınıflandırılmıştır. Çevresel etkilerin geçici, yerel ve yönetilebilir olması beklenmektedir; bunlar arasında gürültü, toz, bulanıklıkta geçici artışlar ve bitki örtüsü ile akarsu habitatlarında yerel bozulmalar yer almaktadır. Sosyal etkiler ise sınırlıdır ve kısa süreli erişim kısıtlamaları, küçük trafikle ilgili riskler ve tek bir lokasyonda sınırlı arazi edinimi içermektedir. Arazi edinimi, geçici arazi kullanımı ve bunlarla ilişkili yerleşim etkileri, ESS5 ve Ana Projenin Yerleşim Çerçevesi (RF) uyarınca yönetilecektir.

Proje, Ana Proje için hazırlanan Çevre ve Sosyal Yönetim Çerçevesi (ESMF), Paydaş Katılım Planı (SEP), Çevre ve Sosyal Taahhüt Planı (ESCP), İşgücü Yönetimi Prosedürleri (LMP) ve diğer ilgili araçlar da dahil olmak üzere, Çevre ve Sosyal araçlar tarafından yönlendirilecektir. Bu belgeler, Çevre ve Sosyal risk yönetimi için prosedürleri, sorumlulukları ve uygulama düzenlemelerini tanımlar. Tüm Proje faaliyetleri, yasal ve Dünya Bankası gerekliliklerine uyumu sağlamak ve Proje yaşam döngüsü boyunca Çevre ve Sosyal riskleri etkin bir şekilde azaltmak için İyi Uluslararası Endüstri Uygulamaları (GIIP) kurallarına uyacaktır.

3.4 Çevresel Risk ve Etki Değerlendirmesi

11

Çevresel riskler ve etkiler, başlangıç koşulları ve önerilen çalışmaların niteliğiyle ilişkili olarak, özellikle akarsu içi faaliyetler, hafriyat ve inşaat trafiğine vurgu yapılarak değerlendirilmiştir. Belirlenen risklere karşılık gelen azaltma ve izleme önlemleri, ESMP Matrisinde (Bölüm 4) özetlenmiştir.

3.4.1 Yüzey Suları, Sediment ve Toprak Etkileri

Set bentlerinin inşası, akarsu yatağı içinde yerel kazı, temel hazırlığı, yapısal elemanların yerleştirilmesi ve sınırlı kanal şekillendirme gibi akarsu içi çalışmaları içerecektir. Bu faaliyetlerin, aktif inşaat sırasında hemen aşağı akış kesimlerinde bulanıklık ve askıda katı madde miktarında kısa süreli artışlarla birlikte, sedimentlerde geçici ve yerel bozulmalara yol açması beklenmektedir.

Çalışmalar mevcut akarsu yataklarıyla sınırlı kalacak ve mekansal bozulmanın kapsamını en aza indirmek için saha saha ve sıralı olarak uygulanacaktır. Set bentlerinin ölçeği ve tasarımı, akarsuların hidrolojik ve sediment taşıma özellikleri ile erozyon ve sediment kontrol önlemlerinin uygulanması göz önüne alındığında, yüzey suyu ve toprak kalitesi üzerindeki etkilerin geçici, yerel ve geri dönüşümlü olması beklenmektedir. Bu nedenle, kalıcı etkilerin önemi düşük olarak değerlendirilmektedir.

Su yataklarına yakın inşaat faaliyetleri, yüzey akışını, erozyonu ve sediment taşınmasını artırabilen şiddetli yağış olaylarına karşı hassastır. Buna göre, çalışmalar aşamalı olarak gerçekleştirilecek, kazılan malzemeler ve stoklar uygun şekilde yerleştirilip korunarak hareketlenmeleri önlenecek ve kontrolsüz yüzey akışı veya yapısal istikrarsızlık riskinin arttığı yoğun yağış dönemlerinde inşaat faaliyetleri, Doğu Karadeniz Havza Yönetim Planı (ESMP) gerekliliklerine uygun olarak geçici olarak askıya alınacaktır. Bu önlemler, Doğu Karadeniz havzalarının dik topoğrafyası, kısa konsantrasyon süreleri ve yüksek yağış yoğunluğu göz önüne alındığında özellikle önemlidir.

3.4.2 Su Yaşam Alanları ve Biyoçeşitlilik

Akarsu yatakları içindeki inşaat faaliyetleri, aktif çalışma alanlarındaki sucul yaşam alanlarını geçici olarak bozacaktır. Tonya (Kalıncam Deresi), Of (Bölümlü Deresi) ve Dernekpazarı (Akköse Deresi)'ndeki etkilenen akarsu kesimleri, mevsimsel akış değişkenliği, sık sediment taşınımı ve mevcut hidromorfolojik değişikliklerle karakterize edilir. Alt proje Çevre ve Sosyal değerlendirme ve mevcut temel bilgilere (Ek 9) dayanarak, alt proje alanı veya yakın çevresinde kritik bir yaşam alanı tespit edilmemiştir ve planlanan çalışma alanlarında yasal olarak korunan veya kritik yaşam alanını tetikleyen herhangi bir sucul tür kaydedilmemiştir. Etki alanındaki akarsu yaşam alanları, Doğu Karadeniz Bölgesi'ne özgü (EUNIS C2 – akarsular) küçük, hızlı akışlı tatlı su sistemlerinden oluşmakta olup, iyi oksijenlenmiş akış ve taşlı-çakıllı alt tabakalarla karakterize edilir. Bu yaşam alanları, nehir sistemleriyle ilişkili yaygın sucul ve yarı sucul faunayı destekler; bunlar arasında bölgesel düzeyde tanımlanan amfibiler ve suya bağımlı türler (örneğin daha geniş alanda *Bufo verrucosissimus*, *Pelodytes caucasicus* ve *Lutra lutra*) bulunur ve kritik veya son derece hassas ekosistemlerin özelliklerini göstermeden yerel olarak değişime uğrarlar.

Etkilenecek alan, inşaat dönemiyle sınırlı kalacak ve sadece set bentlerinin bulunduğu bölgelerle sınırlı olacaktır. İnşaatın tamamlanmasının ardından, kanal stabilitesinin iyileşmesinin, daha kontrollü akış koşullarına ve sediment hareketliliğinin azalmasına katkıda bulunması beklenmektedir. Set bentlerinin ölçeği ve tasarımı, akarsuların hidrolojik ve sediment taşıma özellikleri ve standart azaltma önlemlerinin uygulanması göz önüne alındığında, sucul yaşam alanları üzerindeki etkilerin geçici, yerel ve geri dönüşümlü olması beklenmektedir. Sucul yaşam alanları ve biyoçeşitlilik üzerindeki genel kalıcı etkilerin düşük olduğu değerlendirilmektedir.

3.5.5 bölümünde tartışılmıştır REF_Ref221662480 \n \h .

Akarsu içi çalışmalar için, akış sürekliliğinin sağlanması, kanal tıkanıklığının süresinin en aza indirilmesi ve bulanıklığın kontrol edilmesi de dahil olmak üzere, alınacak önlemler ESMP azaltma ve izleme tablosunda (Tablo 4-1) ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

12

3.4.3 Gürültü ve Titreşim

İnşaat sırasında ağır makinelerin, inşaat araçlarının ve malzeme taşıma faaliyetlerinin çalışması nedeniyle geçici gürültü ve küçük titreşimler oluşacaktır. İnşaat çalışmaları, ulusal düzenlemeler ve Dünya Bankası Çevre, Sağlık ve Güvenlik (EHS) Kılavuzlarına uygun olarak gündüz saatleriyle sınırlı olacaktır. Proje alanındaki mevcut arka plan gürültü seviyeleri, akan su, yerel trafik ve yakındaki yerleşim faaliyetlerinden etkilenmektedir. Alt proje kapsamında patlatma veya kazık çakma öngörülmemektedir; bu nedenle, titreşim etkilerinin sınırlı ve yönetilebilir kalması beklenmektedir. Konut binaları veya kamu tesisleri gibi hassas alıcılara yakın yerlerde inşaat faaliyetleri yürütüldüğünde, Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı'nda (ESMP) tanımlandığı gibi, sahaya özgü azaltma önlemleri uygulanacaktır. Ayrıntılı gürültü ve titreşim hesaplamaları Ek 7'de verilmiştir.

3.4.4 Hava Kalitesi

İnşaatla ilgili hava emisyonları esas olarak kazı ve malzeme taşıma işlemlerinden kaynaklanan toz ve inşaat ekipmanlarından çıkan egzoz emisyonlarından oluşacaktır. Çalışmaların sınırlı ölçeği, açık arazi ve doğal havalandırma koşulları göz önüne alındığında, hava kalitesi üzerindeki etkilerin yerel ve kısa süreli olması beklenmektedir. Standart toz bastırma ve ekipman bakım önlemlerinin uygulanmasıyla, hava kalitesi üzerindeki kalıcı etkilerin düşük ve geri döndürülebilir olduğu değerlendirilmektedir. Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı'ndan elde edilen temel hava kalitesi verileri, inşaat faaliyetleriyle daha da kötüleşecek önceden var olan herhangi bir hava kalitesi kısıtlaması olmadığını göstermektedir. Toz kontrolü, özellikle kuru veya rüzgarlı koşullarda, konutlara ve kamu tesislerine yakın yerlerde önceliklendirilecektir. Ayrıntılı hava kalitesi etki hesaplamaları Ek 7'de verilmiştir.

3.4.5 Tehlikeli Maddeler ve Dökülme Önleme

İnşaat çalışmaları, dökülmeler meydana gelmesi veya depolamanın düzgün yönetilmemesi durumunda yerel toprak ve yüzey suyu kirliliğine neden olabilecek yakıtların, yağların, madeni yağların ve diğer tehlikeli maddelerin kullanımını ve depolanmasını içerecektir. Bu riskler, belirlenmiş setli depolama alanları, ikincil muhafaza, Güvenlik Veri Sayfalarının (SDS) bulunması, depolama ve yakıt ikmal noktalarında dökülme kitlerinin bulundurulması ve işçilerin dökülme önleme ve müdahale konusunda eğitilmesi yoluyla kontrol edilecektir. Bu önlemlerin alınmasıyla, kalıcı etkilerin düşük olması beklenmektedir.

3.4.6 Kaynak Kullanımı, Atıksu ve Atık Yönetimi

İnşaat süresince su ihtiyacı, iş gücünün evsel kullanımı ve küçük inşaat faaliyetleriyle sınırlı olacaktır. Su, lisanslı belediye sistemlerinden veya diğer yetkili kaynaklardan sağlanacak olup, alt proje akarsularından su çekilmesi planlanmamaktadır. Kalıcı konaklama birimlerine sahip inşaat kampları planlanmamaktadır. Atık su, mobil sıhhi tesisatlar veya geçici şantiye sistemleri aracılığıyla yönetilecek ve lisanslı hizmet sağlayıcılar tarafından bertaraf edilecektir. Arıtılmamış atık suyun doğrudan yüzey sularına deşarjına izin verilmeyecektir.

Atık oluşumu yalnızca inşaat aşamasında gerçekleşecek ve evsel atık, ambalaj atığı, geri dönüştürülebilir malzemeler ve sınırlı miktarda tehlikeli atık içerecektir. Tehlikeli atıklar (örneğin atık yağ, yağlı bezler, kirlenmiş emici malzemeler) etiketli kaplarda ayrı olarak depolanacak ve gerekli atık belgeleri kullanılarak lisanslı tesislere transfer edilecektir. Tüm atık akışları ayrıştırılacak, geçici olarak belirlenmiş alanlarda depolanacak ve ulusal mevzuat ve Dünya Bankası Çevre, Sağlık ve Güvenlik (EHS) yönergelerine uygun olarak lisanslı tesislere transfer edilecektir. Atık su ve atık yönetimi ile ilgili etkiler düşük olarak değerlendirilmektedir.

Tersip bendi temel çalışmaları ve yerel dere içi faaliyetler sırasında ortaya çıkan kazı malzemeleri kontrollü bir şekilde yönetilecektir. Teknik olarak uygun olduğu durumlarda, çakıl ve taş gibi kazılan doğal malzemeler, özellikle dolgu, tersip bendi yapılarının inşası ve ilgili kıyı stabilizasyonu ve enerji dağıtım önlemleri için alt proje kapsamında yeniden kullanılacaktır. Yeniden kullanılamayan fazla malzemeler, doğal drenaj yollarını veya erişim yollarını engellemeyecek şekilde, inşaat sahası içinde veya yakınında belirlenmiş alanlarda geçici olarak depolanacaktır. Nihai bertaraf, ilgili yetkililer tarafından onaylanan yerlerde (örneğin belediye bertaraf alanları) ulusal mevzuata uygun olarak gerçekleştirilecektir. Geçici depolama, elleçleme ve taşıma sırasında sediment akışını, erozyonu ve malzemelerin dereye yeniden girmesini önlemek için önlemler alınacaktır.

3.5 Sosyal Risk ve Etki Değerlendirmesi

Sosyal riskler ve etkiler, temel sosyal koşullar, paydaş istişareleri ve inşaat faaliyetlerinin niteliği esas alınarak değerlendirilmiştir. Değerlendirme, nüfus ve sosyo-ekonomik koşullar, istihdam ve yerel ekonomi, iş sağlığı ve güvenliği, kültürel ve sosyal güvenlik, arazi kullanımı ve geçim kaynakları, arazi edinimi ve geçici arazi kullanımı, işgücü yönetimi ve işgücü akışı, savunmasız gruplar ve sosyal içerme ile kültürel miras alt bölümlerinde sunulmuştur. Azaltma önlemleri, Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı Matrisinde özetlenmiştir (Tablo 4-1).

3.5.1 Nüfus ve Sosyo-ekonomik Koşullar

Trabzon ilinde, Tonya, Of ve Dernekpazarı ilçeleri dahil olmak üzere, ve etki alanındaki yerleşim yerlerindeki nüfus eğilimleri, öncelikle istihdam, eğitim ve yaşam koşulları gibi uzun vadeli sosyo-ekonomik faktörlerden etkilenmektedir. Geçmişteki taşkın olayları yerel ekonomik kayıplara neden olsa da, alt proje ile il veya ilçe düzeyinde önemli bir nüfus değişikliği arasında ilişki bulunmamaktadır. Alt projenin taşkın riskini azaltması ve yerleşim ve tarım alanlarını koruyarak yerel düzeyde geçim güvenliğine olumlu katkıda bulunması beklenmektedir. Alt projenin taşkın riskini azaltarak ve yakınlardaki yerleşim ve tarım alanlarını koruyarak olumlu katkı sağlaması beklenmekte olup, nüfus düzeyinde olumsuz bir etki öngörülmemektedir. İnşaat sırasında potansiyel kısa vadeli aksaklıklar,

Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı'nda (ESMP) açıklanan erişim yönetimi önlemleri, paydaş katılım faaliyetleri ve şikayet mekanizması (GM) aracılığıyla yönetilecektir.

3.5.2 İstihdam ve Yerel Ekonomi

Projenin küçük ölçekli yapısı ve alt projenin aşamalı, saha bazlı uygulama yaklaşımı göz önüne alındığında, en yoğun inşaat dönemlerinde tek bir şantiyede 30'a kadar işçinin istihdam edilmesi beklenmektedir. Mümkün olan yerlerde yerel işe alıma öncelik verilecektir. Kısa vadeli istihdam olanakları ve yerel mal ve hizmet tedariki, proje alanında olumlu ancak geçici ekonomik etkiler yaratması beklenmektedir.

İşçiler için konaklama imkanı sağlanmayacaktır. İnşaat personeli yerel olarak temin edilecek ve kamplarda kalmayacaktır. Kamplar yalnızca ofis, depo ve ekipman gibi operasyonel amaçlar için kullanılacaktır. Tüm istihdam uygulamaları, geçerli ulusal iş mevzuatına ve ESS2 gerekliliklerine uygun olacaktır.

3.5.3 İş Sağlığı ve Güvenliği

İnşaat faaliyetleri, su kütlelerinin yakınında çalışma, ağır makinelerin kullanımı, elle taşıma, gürültüye maruz kalma ve olumsuz hava koşullarıyla ilgili doğal iş sağlığı ve güvenliği (İSG) riskleri içermektedir. Bu riskler, ulusal mevzuata sıkı bir şekilde uyulması ve Yüklenicinin Çevre ve Sosyal Yönetim Planı'nın (C-ESMP) bir parçası olarak hazırlanan bir İSG Planı'nın uygulanması yoluyla, ulusal düzenlemeler ve ESS2'ye uygun olarak yönetilecektir. İnşaattan önce görev bazlı bir risk değerlendirmesi yapılacak ve yükleniciler önleyici tedbirlerin uygulanmasından, eğitimden, denetimden ve kişisel koruyucu ekipman temininden sorumlu olacaktır.

3.5.4 Toplum Sağlığı ve Güvenliği

Bazı yerlerde, inşaat faaliyetleri yerleşim alanlarına ve kamu tesislerine çok yakın bir şekilde gerçekleştirilecektir. Potansiyel CHS riskleri arasında trafik ve yaya güvenliği riskleri (örneğin, özellikle çocuklar ve yaşlıları etkileyen araç-yaya etkileşimleri), yerleşim alanlarına, tarım arazilerine ve kamu altyapısına geçici erişim kısıtlamaları, toz ve gürültüye maruz kalma ve inşaat alanlarına yetkisiz erişim yer almaktadır; bu durum, hareketli ekipmanlardan, açık kazılardan veya inşaat malzemelerinden kaynaklanan yaralanmalar gibi güvenlik tehlikelerine yol açacaktır. Bu riskler, Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı'nda tanımlanan trafik yönetim planları, çalışma alanlarının fiziksel olarak sınırlandırılması, işaretleme, kontrollü çalışma saatleri ve güvenli yaya erişiminin sağlanması gibi azaltma önlemlerinin uygulanmasıyla yönetilecektir. Bu önlemlerin uygulanmasıyla, etkilerin geçici ve yönetilebilir olması beklenmektedir.

3.5.5 Arazi Kullanımı ve Geçim Kaynakları

Alt proje faaliyetleri öncelikle mevcut akarsu koridorlarıyla sınırlıdır; ancak, Bölümlü ve Çataldere mahalleleri (Of İlçesi), Akköse mahallesi (Dernekpazarı İlçesi) ve Kalınçam mahallesi (Tonya İlçesi) içindeki belirli bent yerlerinde, küçük ölçekli bentlerin ve ilgili taşkın koruma çalışmalarının yapımını kolaylaştırmak için mevcut kanala yakın mesafede küçük yerel düzenlemeler ve akarsu yatağında kısa yeniden düzenlemeler yapılacaktır. İnşaat erişimi, çalışma alanları, malzeme depolama ve bent inşaatı ile ilgili yardımcı faaliyetler için geçici arazi kullanımı ve kaçınılmaz durumlarda sınırlı kalıcı arazi edinimi gerekecektir. Kalıcı arazi edinimi, belirli bir yere özgü olacak ve belirlenen bent yerlerindeki akarsu yataklarına hemen bitişik dar arazi şeritleriyle sınırlı olacaktır.

Kırsal yerleşim yerleri olan Akköse ve Kalınçam ile yarı kentsel özelliklere sahip Bölümlü ve Çataldere'de tarımsal arazi kullanımı ağırlıklı olarak küçük ölçekli ve çok yıllık olup, genellikle teraslı yamaçlarda yer alan ve akarsu koridorlarından geride bulunan çay tarlaları ve fındık bahçelerinden oluşmaktadır. Bazı yerlerde, akarsulara hemen bitişik küçük ekili alanlar geçici olarak etkilenebilir ve sınırlı durumlarda, erişim veya yapısal gereksinimler nedeniyle mevcut kanal izinin ötesine uzanan çalışmalar nedeniyle kalıcı olarak etkilenebilir. Sosyal temel ve arazi edinimi taramasında da yansıtıldığı gibi, Bölümlü, Çataldere, Akköse ve Kalınçam yerleşim yerlerindeki akarsu koridorları boyunca yer alan bu ekili alanlar

ve çay bahçeleri, akarsu kanallarına yakınlıkları nedeniyle genellikle zaten taşkın riskine maruz kalmaktadır.

Aol yerleşimlerinde (Akköse, Kalınçam, Bölümlü ve Çataldere) hayvancılık genellikle küçük ölçekli ve tamamlayıcı nitelikte olup, hane halkı düzeyinde büyükbaş hayvan ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliğine dayanmaktadır. Otlatma faaliyetleri tipik olarak Doğu Karadeniz bölgesine özgü yüksek rakımlı meralarda ve nehir kıyısı olmayan alanlarda gerçekleşmektedir. Alt proje faaliyetleri mevcut akarsu koridorlarıyla sınırlı olup, otlak alanlarını, hayvan hareket yollarını veya belirlenmiş sulama noktalarını içermediğinden, hayvancılığa dayalı geçim kaynaklarının doğrudan etkilenmesi beklenmemektedir.

Geniş Etki Alanı (Aol) içindeki akarsuların sınırlı bölümlerinde, özellikle Dernekpazarı ve Of ilçelerinin bazı kısımlarında, küçük ölçekli rekreasyonel veya hane halkı balıkçılığı faaliyetlerinin gerçekleştiği bildirilmektedir. Sosyal temel bilgiler, saha gözlemleri ve paydaş görüşmelerine dayanarak, bu faaliyetler, akarsu koridorlarının yerel sakinler için erişilebilir olduğu Bölümlü ve Çataldere (Of ilçesi) ve Akköse (Dernekpazarı ilçesi) dahil olmak üzere Aol içindeki çeşitli yerleşim yerlerinde tespit edilmiştir. Mevcut olduğu yerlerde, bu tür faaliyetler sınırlı ölçekli, mevsimsel nitelikte ve genellikle hane halkı gelirinin birincil kaynağı olmaktan ziyade tamamlayıcı niteliktedir. Baraj inşaat çalışmalarının küçük ölçekli ve yerel niteliği ve çalışmaların kısa akarsu bölümleriyle sınırlı olması göz önüne alındığında, balıkçılık faaliyetlerine yönelik herhangi bir rahatsızlığın geçici ve aktif çalışma alanlarıyla sınırlı olması ve geçim kaynakları üzerinde önemli veya uzun vadeli bir etki yaratmaması beklenmektedir.

Özetle, Bölümlü, Çataldere, Akköse ve Kalınçam yerleşimlerinde, arazi kullanımı ve geçim kaynakları üzerindeki beklenen etkiler, dere kenarındaki tarım arazilerine kısa süreli erişim kısıtlamaları ve tarımsal faaliyetlerde küçük çaplı aksamalar da dahil olmak üzere, geçici ve yerel etkilerle sınırlıdır; aktif çalışma alanlarında balıkçılık faaliyetleri geçici olarak etkilenebilir; hayvancılığa dayalı geçim kaynakları üzerinde doğrudan bir etki beklenmemektedir.

Geçici arazi kullanımı veya ekonomik etkiler (tarım arazileri, yapılar veya geçim kaynakları üzerindeki etkiler dahil) ESS5 uyarınca, Ana Proje Yeniden Yerleşim Çerçevesi (RF) ve ilgili ulusal mevzuata uygun olarak, Alt Projeye Özgü Yeniden Yerleşim Planı (RP) hazırlanması ve uygulanması yoluyla yönetilecektir. Geçici arazi kullanımı en aza indirilecek ve etkilenen arazi inşaat sonrasında eski haline getirilecektir. Gerekli olan sınırlı arazi edinimi, fiziksel veya ekonomik yer değiştirmeye yol açmaz ve geçim kaynaklarını etkilemez. Tazminat, ESS5 ve ilgili ulusal mevzuata uygun olarak sağlanacaktır.

3.5.6 Arazi Edinimi ve Yeniden Yerleşim

ESS5 uyarınca, resmi arazi sahipleri, yasal kullanıcılar ve gayri resmi kullanıcılar da dahil olmak üzere Projeden Etkilenen Kişilerin (PAP) tüm kategorileri, araziyle ilgili etkilerin belirlenmesinde dikkate alınmıştır. Gayri resmi arazi kullanıcıları zorla tahliye tabi tutulmayacak ve uygun tazminat, yardım ve geçim kaynaklarının yeniden sağlanmasına yönelik önlemlerden yararlanmaya hak kazanacaklardır.

Alt proje, mevcut akarsu koridorları içindeki bentlerin inşası ve yeniden inşası için özel olarak uygulanacaktır. Bu alt proje kapsamında akarsu ıslahı veya nehir düzenleme çalışmaları yer almamaktadır. Özellikle Bölümlü ve Çataldere (Of İlçesi), Akköse (Dernekpazarı İlçesi) ve Kalınçam (Tonya İlçesi) mahallelerinde dar vadiler, dik yamaçlar ve yerleşim yerleri ile tarım arazilerinin akarsu yataklarına yakınlığı nedeniyle, akarsu yatağında küçük yerel düzenlemeler yalnızca bent yapılarının hemen yakınında, mevcut veya orijinal kanala yakın bölgelerde gerekecektir. Geçici arazi kullanımı ve, kaçınılmaz olduğu durumlarda, sınırlı kalıcı arazi edinimi yalnızca inşaat erişimi, çalışma alanları, malzeme depolama ve bent yapılarıyla doğrudan ilişkili yardımcı çalışmalar için gerekecektir.

DSİ 22. Bölge Müdürlüğü tarafından yapılan kadaströ değerlendirme, araziyle ilgili etkilerin oldukça yerel ve mekânsal olarak sınırlı olduğunu, büyük ölçüde bent ayak izlerine bitişik dar alanlarla sınırlı olduğunu göstermektedir. Mevcut taramaya göre, Trabzon ilindeki alt proje bileşenleri, 7 bent lokasyonunda toplam 10 parseli etkilemektedir. Önceden belirlenen arazi gereksinimlerinden yalnızca bir bent, yaklaşık 388 m²'lik özel mülkiyete ait arazinin kamulaştırılmasını gerektirmektedir. Bu özel mülkiyete ait arazi gereksinimi, Bölümlü-2 Geçirgen Bent lokasyonunda Bölümlü Mahallesi (ilçe) ile sınırlı olup, toplam 388,07 m²'lik özel mülkiyete ait arazi alanına sahip dört (4) parseli içermekte ve önemli bir geçim kaybına yol açmamaktadır (Ek 4'e bakınız).

Ön kadaströ incelemesi, belirlenen parsellerin yalnızca bir kısmının arazi gereksinimlerini karşıladığını ve bu gereksinimlerin her bir konumdaki set baraj yapılarının ve ilgili çalışmaların tanımlanmış ayak izleriyle sınırlı olduğunu göstermektedir. Etkilenen arazinin büyük çoğunluğu ormanlık alan (yaklaşık 18.182 m²) ve devlet mülkiyetindeki/kayıt dışı araziden (yaklaşık 6.682 m²) oluşmaktadır.

Trabzon ilindeki alt proje bileşenlerine ilişkin kadaströ inceleme sonuçları, etkilenen parsel sayısı ve mülkiyet durumuna (özel, orman ve kamu/kayıt dışı) göre arazi dağılımına ilişkin gösterge niteliğindeki bilgilerle birlikte aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Tablo 3-1 Trabzon İli'ndeki Tersip bendi Alt Projeleri için Ön Arazi Edinimi ve Arazi Kullanımı Değerlendirmesi

Trabzon ilindeki barajları kontrol edin.			Paket Sayısı	Özel Arazi (m ²)	Ormanlık Alan (m ²)	Hazine Arazisi (m ²)
Kontrol Barajlarının isimleri	1	Of / Bölümlü Mahallesi / Bölümlü-1 Geçirimli Kontrol Barajı	1	-	-	2.493,92
	2	Of / Bölümlü Mahallesi / Bölümlü-2 Geçirimli Kontrol Barajı	4	388.07	-	1.948,62
	3	Of / Bölümlü Mahallesi / Bölümlü-1 Klasik Kontrol Barajı	1	-	-	2.239,19
	4	Of / Bölümlü Mahallesi / Bölümlü-2 Klasik Kontrol Barajı	1	-	1.415,42	-
	5	Dernekpazarı / Akköse Mahallesi / Akköse Çek Barajı	1	-	2.028,09	-
	6	Tonya / Kalınçam Mahallesi / Kalınçam Damlı-1 Kontrol Barajı	1	-	5.786,46	-
	7	Tonya / Kalınçam Mahallesi / Kalınçam Damlı-2 Kontrol Barajı	1	-	8.952,53	-
TOPLAM			10	388.07	18.182,50	6.681,73

tarımsal arazi kullanımı ağırlıklı olarak küçük ölçekli ve çok yıllık olup, genellikle dere yataklarından geriye doğru teraslanmış yamaçlarda yer alan çay plantasyonları ve fındık bahçelerinden oluşmaktadır. Baraj çalışmaları dere yataklarına hemen bitişik dar alanlarla sınırlı olduğundan ve tek bir konumda (Bölümlü-2) sadece küçük bir özel arazi parçasının gerekli olduğundan, tarımsal arazi kullanımı veya geçim kaynakları üzerinde önemli veya yaygın bir etki meydana gelmemektedir.

Arazi edinimi, geçici arazi kullanımı veya erişim kısıtlamaları gerektiren hiçbir inşaat faaliyeti, tüm araziyle ilgili etkiler, Ana Proje Yeniden Yerleşim Çerçevesi (RF) ve ilgili ulusal mevzuata uygun olarak hazırlanan ve uygulanan Alt Projeye Özgü Yeniden Yerleşim Planı (RP) aracılığıyla tam olarak belirlenip yönetilene kadar başlatılmayacaktır. Kalıcı etkilerin sınırlı ölçekte olması ve geçici olarak etkilenen tüm arazilerin inşaat sonrasında eski haline getirilmesi beklenmektedir.

3.5.7 İşgücü Yönetimi ve İşgücü Akışı

Ana Proje için ESS2 ve ilgili ulusal iş mevzuatına uygun olarak bir İşgücü Yönetim Prosedürleri (ÖYP) belgesi hazırlanmış olup, bu belge Alt Proje çalışmaları için de uygulanacaktır. ÖYP, istihdam şartlarını ve koşullarını, işçi şikayet mekanizmalarını, davranış kurallarını ve işgücüyle ilgili riskleri yönetmek için izleme düzenlemelerini tanımlar. Buna ek olarak, Yüklenici, Ana Proje ÖYP'sine uygun olarak, C-ESMP'nin bir parçası olarak şantiyeye özgü bir İşgücü Yönetim Planı hazırlayacaktır.

İnşaat sahası tesislerinin ofisler, depolama alanları ve temel altyapı hizmetlerini içermesi planlanmaktadır. Alt proje kapsamında herhangi bir işçi konaklama kampı kurulmayacaktır. İşçiler yakındaki yerleşim yerlerinde konaklayacak veya günlük olarak iş sahalarına gidip geleceklerdir. Bu nedenle, önemli bir işgücü akışı beklenmemektedir. İşçiler mevcut yerleşim yerlerinde konaklayacak veya günlük olarak gidip gelecekleri için, yerel hizmetler veya topluluk altyapısı üzerinde ek bir baskı beklenmemekte ve işçi varlığıyla ilgili önemli bir CHS riski öngörülmemektedir.

İş gücünün çoğunlukla vasıflı ve yarı vasıflı inşaat işçilerinden (örneğin operatörler, inşaat işçileri, mühendisler ve denetçiler) oluşması ve sınırlı sayıda vasıfsız işçinin de bulunması beklenmektedir. İnşaatın en yoğun olduğu dönemde toplam personel sayısının yaklaşık 30'a ulaşması öngörülmektedir. İş gücünün büyük çoğunluğu yerel olarak istihdam edilecek ve çocuk işçiliği veya zorla çalıştırma kesinlikle yasaklanacaktır.

Yapılan işlerin niteliği ve bazı inşaat alanlarının yerleşim yerlerine ve tarım arazilerine yakınlığı göz önüne alındığında, olası iş gücüyle ilgili riskler şunlardır:

- Akarsu içi çalışmalar, kazı ve ağır makinelerin kullanımıyla ilişkili iş sağlığı ve güvenliği riskleri,
- Su yataklarında ve çevresinde çalışırken kayma, düşme veya boğulma riskleri,
- İnşaat araçları ve ekipmanlarının hareketinde ortaya çıkabilecek trafik ve güvenlik riskleri,
- Konut alanlarına yakın yerlerde yapılan inşaat çalışmalarında işçi-toplum etkileşimine ilişkin riskler,
- Özellikle iş yerlerine yakın yerleşim yerlerinde, cinsel istismar ve taciz (SEA/SH) dahil olmak üzere, işçilerin uygunsuz davranışlarıyla ilgili riskler mevcuttur.

Tüm iş ve çalışma koşulları, Ana Proje LMP, ESS2 ve ulusal mevzuata uygun olarak yönetilecektir. Yüklenici, İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) prosedürlerini uygulayacak, uygun kişisel koruyucu ekipman (KKD) sağlayacak ve işçi eğitimi ve denetimini güvence altına alacaktır. Bir işçi şikayet mekanizması kurulacak ve sürdürülecek olup, saygılı davranış ve cinsel taciz/kendine zarar verme olaylarının önlenmesine ilişkin hükümler de dahil olmak üzere Davranış Kuralları, tüm işçilere işe giriş ve yenileme eğitimleri yoluyla iletilecek ve sözleşmesel önlemlerle uygulanacaktır. İlgili azaltma önlemleri, Çevresel ve Sosyal Güvenlik Yönetim Planı (ESMP) azaltma ve izleme çerçevesine dahil edilmiştir.

3.5.8 Savunmasız Gruplar ve Sosyal Kapsama

Alt proje kapsamındaki yerleşim yerlerinin toplam nüfusu, TÜİK'in en güncel verilerine (2024) göre Bölümlü, Çataldere, Akköse ve Kalınçam için yaklaşık 3.375 kişidir. Bu yerleşim yerlerinde yaşlılar,

engelliler, kadınların yönettiği haneler ve ekonomik olarak dezavantajlı bireyler gibi kırılgan gruplar bulunmaktadır.

Yerleşim yerleri ve inşaat alanları arasındaki değişken mesafeler göz önüne alındığında, konutlara, tarım arazilerine, dere yataklarına ve yerel yollara erişim kısıtlamaları, artan trafik, gürültü ve rahatsızlık gibi geçici etkiler, özellikle konut binalarının ve topluluk alanlarının çalışmalara daha yakın olduğu yerlerde (örneğin Bölümlü, Akköse ve Çataldere'de yaklaşık 70-140 m) yakındaki alıcıları etkileyebilir. Daha uzak yerlerde (örneğin Kalınçam'da yaklaşık 340 m), inşaat faaliyetleriyle etkileşimin daha sınırlı olması beklenmektedir. Potansiyel etkiler yerel kalmakta ve geçim kaynakları veya temel hizmetlere erişim üzerinde yaygın veya önemli etkilere yol açması beklenmemektedir.

Buna göre, inşaat planlaması ve sahaya özgü düzenlemeler, hassas grupların ihtiyaçlarını dikkate alacaktır. Hassas grupların alt proje faaliyetlerinden orantısız bir şekilde etkilenmemesini sağlamak için Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı'nda tanımlanan hafifletme önlemleri uygulanacaktır.

3.5.9 Kültürel Miras

Planlanan bentler, sınırlı fiziksel ayak izine sahip, akarsu içine inşa edilen küçük ölçekli yapılardır ve onaylanmış alt proje alanlarında tescilli kültürel miras varlığı tespit edilmemiştir. Bu nedenle, bilinen somut kültürel miras üzerinde doğrudan bir etki beklenmemektedir.

Trabzon Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'ndan gelen resmi yazışmalar (Ek 1), daha geniş il bağlamında tescilli kültür miras varlıklarının ve koruma alanlarının isimlerini vermektedir. Bu bilgilerin incelenmesi, listelenen varlıkların ve koruma alanlarının alt proje alanlarının içinde veya yakınında bulunmadığını ve bu nedenle bilinen koruma altındaki kültür miras alanlarıyla doğrudan bir etkileşim beklenmediğini doğrulamaktadır.

Bununla birlikte, yazışmalar, ilgili ulusal mevzuata uygun olarak, alt proje çalışmalarının tescilli kültürel miras varlıkları veya koruma alanlarıyla çakışabileceği durumlarda, yer bazlı doğrulama ve ön onayın gerekli olduğunu teyit etmektedir. 2863 sayılı Kültürel ve Doğal Varlıkların Korunması Kanunu uyarınca, yer bazlı doğrulama tamamlanana ve Trabzon Bölge Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından verilen yazılı görüş ve tüm şartlar eksiksiz olarak yerine getirilene kadar hiçbir yerde inşaat çalışmalarına başlanmayacaktır.

Kazı ve dere içi çalışmaların doğası gereği, düşük olasılıklı da olsa tesadüfi buluntuların tamamen dışlanması mümkün değildir. Bu tür buluntular geçici olacaktır ve Tesadüfi Buluntular Formu'nun (Ek 6) uygulanmasıyla yönetilebilir. Bu önlemler alındığında, kalan etki önemi ihmal edilebilir düzeyde değerlendirilmektedir.

Alt proje alanı, Doğu Karadeniz Bölgesi'ne özgü yaşayan somut olmayan kültürel mirasla karakterize edilen daha geniş bir kültürel peyzajın bir parçasını oluşturmaktadır. Çalışmaların yerel, kısa süreli ve alana özgü niteliği nedeniyle, somut olmayan kültürel miras uygulamaları üzerinde herhangi bir etki beklenmemektedir.

4. ESMP Matrisi: Riskler ve Etkiler, Azaltma Önlemleri, İzleme

Bu bölümde, çevresel ve sosyal risk ve etki değerlendirmesinin bulgularını somut, uygulanabilir yönetim ve azaltma önlemlerine dönüştüren ESMP Matrisi sunulmaktadır. ESMP Matrisi, alt projeyle ilişkili olarak belirlenen çevresel ve sosyal riskleri ve potansiyel etkileri bir araya getirir ve ilgili azaltma eylemlerini, izleme önlemlerini, kurumsal sorumlulukları, performans göstergelerini ve raporlama düzenlemelerini tanımlar.

ESMP Matrisi, inşaat aşamasında çevresel ve sosyal risklerin etkin yönetimini yönlendirmeyi ve risk azaltma önlemlerinin zamanında ve doğrulanabilir bir şekilde uygulanmasını sağlamayı amaçlamaktadır. Yükleniciler, denetim mühendisleri (DSİ Bölge Müdürlüğü) ve uygulayıcı kuruluş için ulusal mevzuata, Dünya Bankası Çevre ve Sosyal Çerçevesi'ne ve Küresel Çevresel Etki Değerlendirmesi'ne uyumu desteklemek ve çevresel ve sosyal hususları rutin inşaat planlamasına, uygulamasına ve denetimine entegre etmek için pratik bir araç olarak işlev görmektedir.

Tanımlanan etki alanı (AoI) içinde inşaat çalışmalarının yürütüldüğü ve yakındaki alıcılarla etkileşimin olabileceği yerlerde (örneğin Bölümlü, Akköse, Çataldere ve Kalınçam mahalleleri), C-ESMP aracılığıyla bölgeye özgü azaltma ve izleme önlemleri uygulanacaktır. Bu yerler, Bölümlü'de yaklaşık 70 m, Akköse'de 80 m, Çataldere'de 140 m ve Kalınçam'da yaklaşık 340 m'ye kadar değişen mesafelerde konut binalarının bulunduğu alanları içermektedir. C-ESMP, gürültü ve toz kontrolü, konutlara ve yerel yollara güvenli ve sürekli erişimin sağlanması, inşaat alanlarının net bir şekilde belirlenmesi ve yakındaki topluluklarla proaktif iletişim de dahil olmak üzere bölgeye özgü önlemleri tanımlayacaktır. Azaltma önlemlerinin etkin bir şekilde uygulanmasını sağlamak için, nispeten daha yüksek etkileşim potansiyeline sahip yerlerde, Tablo 4.1'de gösterildiği gibi, artırılmış denetim ve daha sık izleme uygulanacaktır.

Tablo 4-1 ESMP Matrisi, Riskler ve Etkiler, Azaltma Önlemleri ve İzleme

Faz	Başlık	Uygulanabilir Standart	Çevre ve Sosyal Riskler / Etkiler	Azaltma Önlemleri				İzleme ve Raporlama		
				Risk / Potansiyel Etki Düzeyi	Azaltma ve Yönetim Tedbirleri	Kalıcı Etkinin Önemi	Sorumluluk	Parametre	İzleme Dönemi	İzleme Sorumluluğu
İnşaat Öncesi	İzinler ve Düzenleyici Onaylar	- WB ESF - ESS1 – Çevresel ve Sosyal Risklerin ve Etkilerin Değerlendirilmesi ve Yönetimi - ESS8 – Kültürel Miras (uygulanabilir olduğu durumlarda) - Ana Proje ESMF - Uygulanabilir ulusal mevzuat ve ikincil düzenlemeler	Gerekli tüm ulusal ve yerel izin ve onaylar alınmadan inşaat faaliyetlerine başlanması, yasalara aykırılığa, gecikmelere, çalışmaların durdurulmasına, itibar risklerine ve potansiyel çevresel ve sosyal zararlara yol açabilir.	İlman	çalışmalarına başlamadan önce belirlenip alınacaktır . Bu, uygulanabilir olduğu durumlarda, çevre izinlerini ve inşaatla ilgili onayları içerir. Gerekli tüm izinler ve onaylar alınıp belgelendirilmeden inşaat faaliyetlerine başlanamaz. İzin koşulları gözden geçirilerek onaylanmış C-ESMP'ye dahil edilecek ve inşaat boyunca uygulanacaktır.	Önemsiz	Müteahhit İnceleme, onay ve denetim: DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)	- Gerekli izin ve onayların listesi - İnşaata başlamadan önce geçerli izinlerin mevcut olması - İzin koşullarının C-ESMP'ye dahil edildiğine dair kanıt	İnşaata başlamadan önce bir kez	DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)
İnşaat Öncesi	Çevre ve Sosyal Yönetim Sistemi	- WB ESF - ESS1 – Çevresel ve Sosyal Risklerin ve Etkilerin Değerlendirilmesi ve Yönetimi - WBG Çevre, Sağlık ve Güvenlik Yönergeleri - Ana Proje ESMF - Türk Çevre Kanunu No. 2872	Alt proje faaliyetleriyle ilişkili çevresel ve sosyal risklerin yetersiz tanımlanması ve yönetimi.	İlman	Yüklenici, inşaata başlamadan önce şantiyeye özgü bir Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (C-ESMP) hazırlayacak, onay için DSİ PIU'ya sunacak ve uygulayacaktır. C-ESMP , bu Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı, geçerli Dünya Bankası Çevresel ve Sosyal Standartları ve ulusal mevzuat ile uyumlu olacak ve en az aşağıdaki şantiyeye özgü yönetim planlarını ve prosedürlerini içerecektir: - İş sağlığı ve güvenliği yönetim planı, risk değerlendirmesi ve acil durum hazırlık ve müdahale planını da içermektedir. - CHS yönetim planı, trafik yönetim planı da dahil olmak üzere - Atık yönetimi planı - Ulaşım yönetim planı - Rastlantı bulma prosedürü (Ek 6'ya bakınız) - Kimyasallar ve tehlikeli maddeler yönetim planı - Su temini ve atıksu yönetimi planı - İşçi Yönetim Planı (Ana Projenin İşçi Yönetim Planı esas alınarak hazırlanmıştır), Davranış Kuralları, Şikayet Mekanizması (GM), Cinsel ve Sosyal Güvenlik (SEA/SH) şikayetleri için yollar ve hem topluluk hem de işçiler için GM'yi içermektedir. . DSİ PIU tarafından C-ESMP onaylanana kadar hiçbir inşaat çalışmasına başlanmayacaktır.	Küçük	Uygulama: Yüklenici İnceleme, onay ve denetim: DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)	- - ESMP'nin onay durumu - Planların mevcudiyeti	İnşaata başlamadan önce ve sürekli olarak	DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)
İnşaat Öncesi	E&S Personel	- WB ESF - ESS1 – Çevresel ve Sosyal Risklerin ve Etkilerin Değerlendirilmesi ve Yönetimi - ESS2 – İş ve Çalışma Koşulları - WBG Çevre, Sağlık ve Güvenlik Yönergeleri - Ana Proje ESMF - Ana Proje LMP - 6331 sayılı Türk İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve ilgili düzenlemeler	Şantiyede yeterli sayıda nitelikli çevre, sosyal ve iş sağlığı ve güvenliği personelinin bulunmaması.	İlman	Yüklenici, şantiye faaliyetine başlamadan önce en az bir tam zamanlı İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanı (A veya B sınıfı lisans) ve bir Çevre Görevlisi istihdam edecektir. Önerilen personelin özgeçmişleri, inceleme ve onay için DSİ PIU'ya sunulacaktır. Çevre Sorumlusu'na sosyal sorumluluklar ancak önerilen özgeçmişin Sosyal Sorumlu gerekliliklerini tam olarak karşılaması ve DSİ PIU'dan yazılı onay alması durumunda verilebilir; aksi takdirde, Çevre Yönetim Planı'nın sosyal gerekliliklerinin yerine getirilmesini sağlamak amacıyla yarı zamanlı veya tam zamanlı bir Sosyal Sorumlu istihdam edilecektir. Her durumda, Yüklenicinin önerdiği personel ve organizasyonel düzenlemeler, inşaat sözleşmesinin verilmesinden önce, sözleşme görüşmeleri aşamasında kesinleştirilecektir. İnşaat süresi boyunca onaylı personel şantiyede hazır bulunacak ve herhangi bir personel değişikliği DSİ PIU'nun önceden onayına tabi olacaktır.	Küçük	Uygulama: Yüklenici Denetim: DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)	- Çevre ve Güvenlik personeli sayısı; onaylanmış özgeçmişler; saha ziyaret kayıtları	Seferberlikten önce bir kez	DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)
İnşaat Öncesi	Sismik Risk	- WB ESF - ESS4 – CHS - WBG Çevre, Sağlık ve Güvenlik Yönergeleri - Ana Proje ESMF - Türk Yapı Deprem Yönetmeliği (2018)	Deprem olaylarından kaynaklanabilecek işçiler için potansiyel güvenlik riskleri.	Küçük	Alt proje süresince kullanılacak geçici ve yardımcı tesisler, Türk Yapı Deprem Yönetmeliği (2018) ve ilgili ulusal standartlara uygun olarak tasarlanacak, kurulacak ve işletilecektir. Deprem riski hususları, deprem sonrası tahliye, toplanma noktaları ve iletişim prosedürleri de dahil olmak üzere, şantiyeye özgü Acil Durum Hazırlık ve Müdahale Planına entegre edilecektir. Tüm çalışanlar, inşaata başlamadan önce oryantasyon eğitiminde deprem müdahale prosedürleri hakkında bilgilendirilecektir.	Önemsiz	Uygulama: Yüklenici Denetim: DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)	- Acil durum planı içeriği; eğitim kayıtları	İnşaata başlamadan önce bir kez	DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)
İnşaat Öncesi	İşçi ve Çalışma Koşulları	- WB ESF - ESS1 – Çevresel ve Sosyal Risklerin ve Etkilerin Değerlendirilmesi ve Yönetimi - ESS2 – İş ve Çalışma Koşulları - WBG Çevre, Sağlık ve Güvenlik Yönergeleri - Ana Proje ESMF - Ana Proje LMP - 6331 sayılı Türk İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve ilgili düzenlemeler	Yetersiz çalışma koşulları yönetimi, resmi istihdam şartlarının olmaması, aşırı çalışma saatleri veya şikayet mekanizmalarının bulunmaması gibi durumlar, işçi memnuniyetsizliğine veya anlaşmazlıklara yol açabilir.	İlman	İşgücü ve çalışma koşulları, ESS2, ulusal iş mevzuatı ve Ana Proje İşgücü Yönetimi Prosedürlerine uygun olarak yönetilecektir. Yüklenici tarafından şantiyeye özgü bir İşgücü Yönetimi Planı hazırlanacak ve DSİ'nin onayına sunulacaktır. Tüm çalışanlara, çalışma şartlarını ve koşullarını açıkça tanımlayan yazılı iş sözleşmeleri verilecektir. Çocuk işçiliği ve zorla çalıştırma kesinlikle yasaklanacaktır. İnşaata başlamadan önce tüm çalışanlara bildirilecek, çalışana özel bir Şikayet Mekanizması kurulacaktır. Alt proje kapsamındaki istihdam uygulamaları, ESS2 ve ulusal mevzuata uygun olarak, cinsiyet, yaş, etnik köken, engellilik veya diğer kişisel özelliklerden bağımsız olarak, ayrımcılık yapmama ve fırsat eşitliği ilkelerine dayanacaktır. Tüm çalışanlar, saygılı davranış, tacizin önlenmesi ve cinsel taciz/şiddet yasağına ilişkin hükümleri içeren Davranış Kuralları hakkında bilgilendirilecektir.	Küçük	Uygulama: Yüklenici Denetim: DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)	- Onaylanmış İşgücü Yönetim Planının mevcudiyeti - İmzalanmış iş sözleşmelerine ilişkin kayıtlar - İşçi Şikayet Mekanizmasının Kurulması ve İşlevselliği - Alınan ve çözümlenen işçi şikayetlerinin sayısı ve türü	İnşaattan önce bir kez ve inşaat sırasında periyodik olarak	Yüklenici / DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)

Faz	Başlık	Uygulanabilir Standart	Çevre ve Sosyal Riskler / Etkiler	Azaltma Önlemleri				İzleme ve Raporlama		
				Risk / Potansiyel Etki Düzeyi	Azaltma ve Yönetim Tedbirleri	Kalıcı Etkinin Önemi	Sorumluluk	Parametre	İzleme Dönemi	İzleme Sorumluluğu
								- Çocuk ve zorla çalıştırmanın yasaklandığını doğrulayan kayıtlar.		
İnşaat Öncesi	İşçi Eğitimi	- WB ESF - ESS2 – İş ve Çalışma Koşulları - ESS4 – CHS - WBG Çevre, Sağlık ve Güvenlik Yönergeleri - Ana Proje LMP - Ana Proje ESMF - 6331 sayılı Türk İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve ilgili düzenlemeler	İşçilerin çevresel ve sosyal riskler, iş sağlığı ve güvenliği ve toplumsal riskler konusunda farkındalık eksikliği.	İlman	Tüm çalışanlar, şantiyeye başlamadan önce, ESS2 ve ESS4'e uygun olarak, iş sağlığı ve güvenliği, çevre koruma, toplum sağlığı ve güvenliği, Etik Kurallar ve İşçi Şikayet Mekanizması konularını kapsayan zorunlu oryantasyon eğitimine tabi tutulacaktır. İnşaat süresince, gerektiğinde periyodik olarak yenileme eğitimleri planlanacak ve verilecektir.	Küçük	Uygulama: Yüklenici Denetim: DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)	- Eğitim katılım listeleri; eğitim materyalleri; eğitim sayısı	Şantiye seferberliğinden önce İnşaat süresince aylık olarak	Yüklenici / DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)
İnşaat Öncesi	İş Sağlığı ve Güvenliği (Planlama ve Dokümantasyon)	- WB ESF - ESS2 – İş ve Çalışma Koşulları - WBG Çevre, Sağlık ve Güvenlik Yönergeleri - Ana Proje LMP - Ana Proje ESMF - 6331 sayılı Türk İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve ilgili düzenlemeler	Tıbbi tarama, tehlike tespiti ve acil durum hazırlığının olmamasından kaynaklanan sağlık ve güvenlik riskleri.	İlman	İnşaata başlamadan önce, ESS2, ulusal iş sağlığı ve güvenliği mevzuatı ve Dünya Bankası Çevre, Sağlık ve Güvenlik Rehberi'ne uygun olarak, şantiyeye özgü bir İş Sağlığı ve Güvenliği Planı, risk değerlendirmesi ve Acil Durum Hazırlık ve Müdahale Planı hazırlanmalı ve proje ömrü boyunca uygulanmalıdır. Şantiyeye girişten önce tüm işçiler için sağlık muayeneleri yapılmalıdır.	Küçük	Uygulama: Yüklenici Denetim: DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)	- Sağlık raporları; onaylı risk değerlendirmesi; acil durum planı; iş sağlığı ve güvenliği planı	İnşaata başlamadan önce bir kez	DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)
İnşaat Öncesi	Arazi Edinimi ve Erişim	- WB ESF - ESS5 – Arazi Edinimi, Arazi Kullanımına İlişkin Kısıtlamalar ve İstem Dışı Yer Değiştirme - Ebeveyn Projesi RF - Ana Proje ESMF - Türk Kamulaştırma Kanunu No. 2942	Dar akarsu koridorları ve bitişik arazi parselleri içindeki bent inşaatı, erişim yolları, depolama alanları ve yardımcı faaliyetler için sınırlı ve yerel arazi edinimi, geçici arazi işgali ve erişim kısıtlamaları gerekebilir.	İlman	Alt proje, mümkün olduğu ölçüde onaylanmış tasarım alanı içinde uygulanacaktır. Kaçınılmaz olduğu durumlarda, alt proje için gerekli olan kalıcı veya geçici arazi edinimi, arazi kullanım kısıtlaması veya erişim kaybı (tarım arazileri, konut veya konut dışı yapılar, yardımcı tesisler, kamu veya özel araziler ve ilgili varlıklar üzerindeki etkiler dahil) ESS5, Ana Proje RF ve ilgili ulusal mevzuata tam uyum içinde yönetilecektir. Resmi arazi sahipleri, yasal kullanıcılar ve gayri resmi kullanıcılar veya işgalciler de dahil olmak üzere etkilenen tüm kişiler, bölgeye özgü araştırmalar ve istişareler yoluyla tespit edilecektir. Resmi arazi mülkiyeti olmayan gayri resmi kullanıcılar zorla tahliye tabi tutulmayacak ve ESS5 ilkelerine uygun olarak, geçerli olduğu durumlarda, uygun yardım ve geçim kaynağı iyileştirme önlemleri sağlanacaktır. Araziye giriş gerektiren inşaat faaliyetlerine başlamadan önce, bölgeye özgü bir RP (Önleyici Eylem Planı) hazırlanacak, açıklanacak ve uygulanacaktır. Resmi arazi sahipleri, yasal kullanıcılar ve gayri resmi kullanıcılar veya işgalciler de dahil olmak üzere etkilenen tüm kişiler, bölgeye özgü araştırmalar ve istişareler yoluyla belirlenecektir. Onaylanan RP'de tanımlanan tüm tazminat, yardım ve geçim kaynağı restorasyon önlemleri tam olarak uygulanana kadar, etkilenen araziye erişim gerektiren hiçbir inşaat faaliyeti başlatılmayacaktır. İnşaat süresince, mümkün olduğu ölçüde, arazilere, tarım parsellerine, sulama sistemlerine ve kamu altyapısına geçici erişim sağlanacaktır. Araziyle ilgili tüm şikayetler, alt proje düzeyindeki Genel Müdür aracılığıyla ele alınacaktır.	Küçük	Uygulama: Yüklenici Denetim: DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)	- Onaylanmış proje alan sınırlarının teyidi - Etkilenen resmi arazi sahiplerinin, yasal kullanıcıların ve gayri resmi kullanıcıların kimlik kayıtları - Etkilenen kişilerle (resmi olmayan kullanıcılar dahil) yapılan görüşmelerin kayıtları. - RP'nin kullanılabilirliği ve onay durumu - Araziye giriş öncesinde tazminat, yardım ve geçim kaynaklarının yeniden sağlanmasına yönelik tedbirlerin tamamlandığını teyit eden kayıtlar. - Geçici arazi kullanım anlaşmalarına ilişkin kayıtlar (varsa) - Araziyle ilgili şikayetlerin ve çözüm durumlarının kayıtları	İnşaata başlamadan önce ve RP uygulamasının tamamı boyunca, geçerli olduğu durumlarda	DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)
İnşaat Öncesi	Paydaş Katılımı ve Bilgilendirme (İnşaat Öncesi)	- WB ESF - ESS10 – Paydaş Katılımı ve Bilgilendirme Açıklaması - Ebeveyn Projesi SEP - Ana Proje ESMF - Türk Bilgi Edinme Hakkı Kanunu No. 4982	Alt proje çalışmalarından önce paydaşlarla yeterli düzeyde etkileşim kurulmaması, toplumsal şikayetlere, güvenlik endişelerine, yanlış anlamalara, gecikmelere ve inşaat faaliyetlerinin toplumsal kabulünün azalmasına yol açabilir.	İlman	İnşaat öncesi, inşaat ve işletme aşamalarında, ESS10 ve Ana Proje Paydaş Katılım Planı'na uygun olarak paydaş katılım faaliyetleri yürütülecektir. Bu faaliyetler, yerel yetkililer, muhtarlar, ilgili kurumlar ve etkilenen topluluklarla düzenli bilgi paylaşımı ve istişare toplantıları düzenlemeyi içerecektir; böylece planlanan faaliyetler, inşaat takvimleri, potansiyel etkiler ve azaltma önlemleri hakkında bilgilendirme sağlanacaktır. İnşaata başlamadan önce tüm paydaşların erişebileceği bir Şikayet Mekanizması (GM) kurulacak ve Proje yaşam döngüsü boyunca etkin bir şekilde işletilecektir. GM hakkındaki bilgiler paydaşlara açıklanacak ve arazi değerlemesi veya sınır anlaşmazlıkları gibi arazi edinimiyle ilgili konular da dahil olmak üzere etkili yanıtlar sağlanacaktır. Alt proje alanındaki tüm arazi sahipleri veya varlık sahipleri (tarım ürünleri, ağaçlar ve yapılarla ilgili olanlar dahil), arazi edinme süreci, tazminat hakları ve yasal hakları hakkında erken bir aşamada, açık ve anlaşılır bir şekilde bilgilendirilecektir. Paydaşların görüşleri, endişeleri ve önerileri kaydedilecek, belgelencek ve mümkün olan durumlarda proje planlamasına ve uygulamasına entegre edilecektir.	Küçük	Uygulama: Yüklenici Denetim: DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)	- Gerçekleştirilen paydaş katılım toplantılarının sayısı - Alınan şikayet ve geri bildirim sayısı Şikayet çözüm oranı	İnşaata başlamadan önce ve inşaat öncesi aşamada	Yüklenici / DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)

Faz	Başlık	Uygulanabilir Standart	Çevre ve Sosyal Riskler / Etkiler	Azaltma Önlemleri				İzleme ve Raporlama		
				Risk / Potansiyel Etki Düzeyi	Azaltma ve Yönetim Tedbirleri	Kalıcı Etkinin Önemi	Sorumluluk	Parametre	İzleme Dönemi	İzleme Sorumluluğu
Yapı	Çevre ve Sosyal İzleme ve Raporlama	- WB ESF - ESS1 – Çevresel ve Sosyal Risklerin ve Etkilerin Değerlendirilmesi ve Yönetimi - ESS10 – Paydaş Katılımı ve Bilgilendirme Açıklaması - WBG Çevre, Sağlık ve Güvenlik Yönergeleri - Ana Proje ESMF - Ebeveyn Projesi SEP - Ana Proje LMP - Türk Çevre Kanunu No. 2872 - 6331 sayılı Türk İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve ilgili düzenlemeler - Türk İş Kanunu No. 4857	Çevre ve sosyal izleme sonuçlarının ve olaylarının yetersiz bir şekilde birleştirilmesi, raporlanması veya incelenmesi.	İlman	İnşaat süresince, onaylanmış Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (ESMP) ve Kapsamlı Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (C-ESMP) uyarınca Çevre ve Sosyal performans izlenecektir. Yüklenici, uyumluluk durumunu, tespit edilen uyumsuzlukları, düzeltici eylemleri ve paydaş şikayetlerini özetleyen düzenli (aylık) Çevre ve Sosyal izleme raporlarını DSİ Proje Uygulama Birimine (PIU) hazırlayıp sunacaktır. Ölümle sonuçlanan olaylar, büyük kazalar veya önemli çevresel etkiler de dahil olmak üzere ciddi olaylar, Proje olay bildirim prosedürlerine uygun olarak derhal DSİ PIU'ya ve Dünya Bankası'na bildirilecektir. DSİ PIU, Çevre ve Sosyal izleme bilgilerini bir araya getirerek sunacaktır. Ana Projenin Çevresel ve Sosyal Çerçevesi ve Dünya Bankası raporlama gerekliliklerine uygun olarak, Dünya Bankası'na üç aylık Çevre ve Sosyal İlerleme Raporları sunulması.	Küçük	Uygulama: Yüklenici Denetim: DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)	- Çevre ve sosyal izleme raporlarının mevcudiyeti - Olay bildirimlerinin kayıtları - Çevre ve Sosyal Gelişim Raporlarının üç aylık dönemler halinde Dünya Bankası'na sunulması ve erişilebilirliği	Aylık (tesis düzeyinde izleme) Üç aylık (Dünya Bankası'na proje düzeyinde Çevre ve Sosyal Raporlama)	Yüklenici (şantiye düzeyinde izleme ve raporlama) / DSİ PIU (konsolidasyon ve Dünya Bankası'na üç aylık raporlama)
Yapı	Set bentlerinin bulunduğu bölgelerde nehir yatağında lokal kazı çalışmaları	- WB ESF - ESS1 – Çevresel ve Sosyal Risklerin ve Etkilerin Değerlendirilmesi ve Yönetimi - ESS3 – Kaynak Verimliliği ve Kirliliğin Önlenmesi ve Yönetimi - ESS6 – Biyoçeşitliliğin Korunması ve Yaşayan Doğal Kaynakların Sürdürülebilir Yönetimi - WBG Çevre, Sağlık ve Güvenlik Yönergeleri - Ana Proje ESMF - Türk Çevre Kanunu No. 2872	Bulanıklığın artması, tortu dağılımı ve sucul yaşam alanlarının yerel olarak bozulması.	İlman	Sadece set baraj temellerinde lokal kazı ile sınırlı olmak üzere, nehir yatağı kazısı, kanal modifikasyonu ve hidrolik yapıların inşası, onaylanmış tasarımlara ve yöntem beyanlarına kesinlikle uygun olarak gerçekleştirilecektir. Çalışmalar aşamalı olarak ve mümkün olduğunca düşük akış dönemlerinde planlanarak, akarsu içindeki bozulmayı en aza indirecektir. Bulanıklığı ve aşağı akış etkilerini sınırlamak ve sedimentin aşağı akışa taşınmasını önlemek için geçici sediment ve erozyon kontrol önlemleri uygulanacaktır. Beton işleri, yüzey sularının kirlenmesini önleyecek şekilde yönetilecek ve bozulan alanlar, çalışmaların tamamlanmasının ardından derhal stabilize edilecektir. Akarsu içi çalışmalar için sahaya özgü yöntem beyanları, çalışmalara başlamadan önce hazırlanmalı ve onaylanmalıdır. Bu, özellikle çalışma alanı içindeki set bentlerinin bulunduğu yerler için önemlidir; zira bu tür çalışmalar, akarsu koridorlarının tanımlanmış bölümlerinde gerçekleştirilir.	Küçük	Uygulama: Yüklenici Denetim: DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)	- Kazı alanı (m²) - Hacim (m³) - Bulanıklık gözlemleri	İnşaat süresince ve aktif hafriyat çalışmaları sırasında haftalık olarak	Yüklenici / DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)
Yapı	Yüzey Suyu Kirliliği ve Sediment Kontrolü	- WB ESF - ESS3 – Kaynak Verimliliği ve Kirliliğin Önlenmesi ve Yönetimi - ESS6 – Biyoçeşitliliğin Korunması ve Yaşayan Doğal Kaynakların Sürdürülebilir Yönetimi - WBG Çevre, Sağlık ve Güvenlik Yönergeleri - Ana Proje ESMF - Türk Çevre Kanunu No. 2872	İnşaat çalışmaları sırasında kazı, hafriyat, malzeme depolama ve akıntı nedeniyle akarsularda ve aşağı havzadaki su kütlelerinde yüzey sularının kirliliği ve tortu yükü artmakta, bu durum su kalitesini ve sucul yaşam alanlarını potansiyel olarak etkilemektedir.	İlman	Akarsulara yakın inşaat faaliyetleri, yüzey suyu kirliliği, artan sediment yükü ve erozyon riskini en aza indirecek şekilde planlanmalı ve uygulanmalıdır; bu riskler arasında şiddetli yağış olayları ve yerel taşkın baskınlarıyla ilişkili riskler de yer almaktadır. Gerekli durumlarda, silt çitleri, yönlendirme kanalları, aşamalı çalışmalar ve geçici drenaj düzenlemeleri gibi uygun sediment ve erozyon kontrol önlemleri uygulanmalıdır. Kazılan malzemeler su yollarından uzakta depolanmalı ve yoğun yağış dönemlerinde, akıntı, erozyon veya yamaç dengesizliği riskinin yüksek olduğu durumlarda inşaat faaliyetleri askıya alınmalıdır. Beton yıkama ve küreme suyu su yollarına deşarj edilmemelidir. Tüm önlemler, geçerli ulusal mevzuata ve Dünya Bankası Grubu Çevre, Sağlık ve Güvenlik (EHS) Kılavuzlarına uygun olarak uygulanmalıdır.	Küçük	Uygulama: Yüklenici Denetim: DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)	- Sediment ve erozyon kontrol önlemlerinin varlığı ve durumu - Sediment akışı veya yüzey suyu kirliliğine dair kanıtlar - Kazıdan çıkarılan malzeme yığınlarının uygun şekilde yerleştirilmesi ve korunması - Şiddetli yağmur sırasında işlerin durdurulmasına ilişkin kayıtlar (varsa)	İnşaat süresince ve aktif hafriyat çalışmaları sırasında haftalık olarak Yoğun yağış olaylarından sonra	Yüklenici / DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)
Yapı	Su Ortamı ve Akarsu İçi Yaşam Alanı	- WB ESF - ESS6 – Biyoçeşitliliğin Korunması ve Yaşayan Doğal Kaynakların Sürdürülebilir Yönetimi - ESS3 – Kaynak Verimliliği ve Kirliliğin Önlenmesi ve Yönetimi - WBG Çevre, Sağlık ve Güvenlik Yönergeleri - Ana Proje ESMF - Türk Çevre Kanunu No. 2872	Akarsu içi çalışmalar, sediment hareketliliği, akış değişikliği ve bent inşaatı nedeniyle sucul yaşam alanlarında ve faunada meydana gelen geçici bozulmalar.	İlman	Akarsu içindeki inşaat faaliyetleri kapsam ve süre bakımından en aza indirilecek ve onaylanmış tasarımlara uygun olarak uygulanacaktır. Mümkün olan yerlerde, çalışmalar düşük akış dönemlerinde planlanacaktır. Sürekli akışı sağlamak ve kanalın tamamen tıkanmasını önlemek için önlemler alınacaktır. Bulanıklığı ve aşağı akış etkilerini sınırlamak için sediment kontrol önlemleri kullanılacak ve bozulan akarsu bölümleri, çalışmaların tamamlanmasının ardından derhal stabilize edilecektir.	Küçük	Uygulama: Yüklenici Denetim: DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)	- Çalışma alanlarının hem yukarı hem de aşağı kısımlarında ve aşağı kısımdaki hassas bölgelerde görsel bulanıklık ve tortu bulutu gözlemleri. - Akarsu içi yapılar ve tamamlanmış bentler sayesinde akışın sürekliliği - Kontrolsüz tortu salınımı veya kanal tıkanıklığına dair kanıtlar - Bozulmuş akarsu kesimlerinin durumu ve stabilizasyonu	Aktif dere içi çalışmalar sırasında	Yüklenici / DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)
Yapı	Arazi ve Geçim Kaynakları Üzerindeki Etkiler ve Yönetim Tedbirleri	- WB ESF - ESS5 – Arazi Edinimi, Arazi Kullanımına İlişkin Kısıtlamalar ve İstem Dışı Yer Değiştirme - ESS4 – CHS	Akarsu koridorları boyunca yer alan tarım arazileri ve diğer arazi parselleri üzerinde geçici ve yerel etkiler; bu etkiler arasında ekinler, sulama kanalları ve çiftlik erişim yolları üzerindeki etkiler, tarımsal	İlman	Yapı sınırları, bitişik tarım arazilerine, yapılara ve geçim kaynaklarına tecavüzü önlemek için açıkça tanımlanmalı ve işaretlenmelidir. Bu durum, özellikle Bölümlü, Çataldere, Akköse ve Kalınçam gibi, yerleşim alanlarının ve ekili parsellerin tanımlanmış etki alanı içinde (işlerden yaklaşık 70-340 m uzaklıkta) bulunduğu yerleşim yerlerinde önem taşımaktadır.	Küçük	Uygulama: Yüklenici Denetim: DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri)	- Sınır belirleme kayıtları - Hasar kayıtları - Ücret kayıtları	Aylık olarak ve şikayetler üzerine gerektiğinde.	DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve

Faz	Başlık	Uygulanabilir Standart	Çevre ve Sosyal Riskler / Etkiler	Azaltma Önlemleri				İzleme ve Raporlama		
				Risk / Potansiyel Etki Düzeyi	Azaltma ve Yönetim Tedbirleri	Kalıcı Etkinin Önemi	Sorumluluk	Parametre	İzleme Dönemi	İzleme Sorumluluğu
		- ESS10 – Paydaş Katılımı ve Bilgilendirme Açıklaması - Ebeveyn Projesi RF - Ana Proje ESMF - Türk Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu No. 5403	üretimin geçici olarak aksamasına, tarım arazilerine ve bitişik arazilere erişimin kısıtlanmasına ve akarsu koridorlarının yakınında bulunan küçük ölçekli hane halkı ekonomik faaliyetlerinin bozulmasına yol açması yer almaktadır. Akarsu içi çalışmalar ve geçici erişim kısıtlamaları nedeniyle küçük ölçekli veya hane halkı düzeyindeki balıkçılık faaliyetlerinde geçici ve yerel etkiler görülebilir; balıkçılık faaliyetlerinin sınırlı ölçekte olduğu ve alt proje alanı içinde birincil geçim kaynağı oluşturmadığı dikkate alınmalıdır.		Proje kapsamındaki akarsular boyunca bulunan tarım arazilerine, bahçelere, sulama sistemlerine ve küçük ölçekli balıkçılık alanlarına erişim, inşaat süresince mümkün olduğunca korunacaktır. Balıkçılık faaliyetlerine geçici kısıtlamalar getirilmesi kaçınılmaz ise, yerel kullanıcılar önceden bilgilendirilecek ve erişim en kısa sürede yeniden sağlanacaktır. Mümkün olan her yerde, çalışmalar özellikle bölgedeki başlıca geçim kaynakları olan çay ve fındık yetiştiriciliği için en yoğun tarım dönemlerinden kaçınacak şekilde planlanacaktır. Tarım alanlarındaki inşaat işleri, mümkün olduğu ölçüde, en yoğun ekim ve hasat dönemlerinin (örneğin çay ve fındık sezonları) dışında planlanmalıdır. Arazi kullanımına yönelik geçici etkiler, özellikle arazi parsellerinin küçük olduğu ve akarsu koridorlarına bitişik konumda bulunduğu alanlarda, hem mekansal kapsam hem de süre açısından en aza indirilmelidir. İnşaat faaliyetlerinden kaynaklanan mahsullere, sulama sistemlerine, arazi parsellerine, yapılarla veya diğer geçim kaynaklarına verilen her türlü zarar, ESS5, Ana Proje RF ve ilgili ulusal mevzuata uygun olarak hazırlanan Alt Proje RP'sine göre kaydedilecek ve ele alınacaktır. Tazminat ve geçim kaynaklarının yeniden sağlanmasına yönelik önlemler uygulanacaktır. İnşaat sırasında önceden belirlenmemiş arazi edinimi, geçici arazi kullanımı veya ekonomik yer değiştirme etkileri ortaya çıkarsa, ilgili inşaat faaliyetlerine devam edilmeden önce, uygun şekilde, RP'nin güncellenmesi veya hazırlanması yoluyla bunlar yönetilecektir. İnşaat çalışmaları sırasında geçici olarak etkilenen tüm araziler, çalışmalar tamamlandıktan sonra inşaat öncesi haline geri döndürülecektir. Araziye erişim sağlanmadan önce tazminat ve yardım önlemleri tamamlanmalıdır. Yerleşim Planının uygulanması, inşaat süreci boyunca izlenerek, etkilerden önce tazminatın sağlandığından emin olunmalı ve şikayet mekanizması da dahil olmak üzere ortaya çıkabilecek ek arazi veya geçim kaynağı etkileri ele alınmalıdır. Geçim kaynaklarıyla ilgili her türlü şikayet veya endişe, alt proje düzeyindeki şikayet mekanizması aracılığıyla zamanında ele alınacaktır.		Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)	- Erişim yönetimi kayıtları - İnşaat sırasında erişim düzenlemelerine ilişkin kayıtlar tutulmaktadır. - Geçim kaynaklarıyla ilgili şikayetler ve çözüm durumu - RP hazırlığı, açıklanması ve uygulama durumu (uygulanabilir olduğu durumlarda) - Şikayet kayıtları		Proje Koordinasyon Sorumlusu)
Yapı	Kaynak Kullanımı ve Verimlilik	- WB ESF - ESS3 – Kaynak Verimliliği ve Kirliliğin Önlenmesi ve Yönetimi - WBG Çevre, Sağlık ve Güvenlik Yönergeleri - Ana Proje ESMF - Türk Çevre Kanunu No. 2872	İnşaat malzemelerinin, yakıtın, suyun ve enerjinin verimsiz kullanımı, gereksiz kaynak tüketimine, emisyonların artmasına, atık oluşumuna ve dolaylı çevresel etkilere yol açabilir.	Küçük	İnşaat faaliyetleri, ESS3 ve Dünya Bankası Çevre, Sağlık ve Güvenlik (EHS) yönergelerine uygun olarak, su, yakıt, inşaat malzemeleri ve enerji dahil olmak üzere doğal kaynakların verimli kullanımını teşvik edecek şekilde planlanmalı ve uygulanmalıdır. Ekipmanların gereksiz yere boşta kalması, aşırı malzeme kayıpları ve kontrolsüz su kullanımı önlenmelidir. Teknik, çevresel veya güvenlik gerekliliklerinden ödün vermeden, mümkün olan yerlerde malzeme yeniden kullanımı ve optimizasyonu uygulanmalıdır.	Önemsiz	Uygulama: Yüklenici Denetim: DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)	- Yakıt ve su tüketimine ilişkin kayıtlar - Malzeme kaybının azaltıldığına dair kanıtlar (örneğin kontrollü beton kullanımı, atık miktarının en aza indirilmesi) - Ekipmanların rölantide çalıştırılması ve su kullanım uygulamalarına ilişkin saha inceleme raporları	İnşaat süresince aylık olarak	Yüklenici / DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)
Yapı	Gürültü ve Titreşim	- WB ESF - ESS4 – CHS - WBG Çevre, Sağlık ve Güvenlik Yönergeleri - Ebeveyn Projesi SEP - Ana Proje ESMF - Türk Çevre Kanunu No. 2872	Yakındaki hassas reseptörlerde bozulma.	İlman	İnşaat faaliyetleri yalnızca gündüz saatlerinde (07:00-19:00) gerçekleştirilecektir. Yüksek gürültü gerektiren faaliyetler, hassas dönemlerden kaçınacak şekilde planlanacaktır. Ekipmanların bakımı düzenli olarak yapılacak ve susturucularla donatılacaktır. Yüksek gürültü seviyelerine yol açabilecek faaliyetlerden önce, Bölümlü, Çataldere, Akköse ve Kalınçam yerleşimlerindeki konut binaları ve kamuya açık tesisler de dahil olmak üzere, etki alanı içindeki alıcılara önceden bildirimde bulunulacaktır. İnşaat malzemelerinin taşınması gündüz saatleriyle sınırlandırılmalı ve hassas dönemlerden kaçınılacak şekilde planlanmalıdır. Araç hızları kontrol edilmeli, kamyonların gereksiz yere rölantide çalıştırılması yasaklanmalı ve yakındaki alıcılara verilen rahatsızlığı en aza indirmek için belirlenmiş taşıma güzergahları kullanılmalıdır. İnşaat alanları ile alıcılar arasındaki mesafeler (Bölümlü'de yaklaşık 70 m, Akköse'de 80 m, Çataldere'de 140 m ve Kalınçam'da 340 m) göz önüne alındığında, gürültü etkilerinin yerel ve sınırlı olması beklenmektedir; gerekli görülen durumlarda planlama ayarlamaları ve standart gürültü kontrol önlemleri uygulanacaktır. Tüm şikayetler, alt proje düzeyindeki Şikayet Mekanizması (GM) aracılığıyla derhal ele alınacaktır.	Küçük	Uygulama: Yüklenici Denetim: DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)	- Gürültü şikayetleri - Saha inceleme raporları	Aylık Şikayetlere yanıt olarak gerektiği şekilde	Yüklenici / DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)
Yapı	Toz ve Hava Kalitesi	- WB ESF - ESS3 – Kaynak Verimliliği ve Kirliliğin Önlenmesi ve Yönetimi - ESS4 – CHS	Kazı, taşıma ve malzeme elleçleme işlemlerinden kaynaklanan toz oluşumu.	Küçük	İnşaat faaliyetleri, çalışma alanı içindeki işçiler ve yakındaki alıcılar üzerindeki toz ve hava kalitesi etkilerini en aza indirecek şekilde yönetilecektir. Açıkta kalan yüzeyler ve erişim yolları, kuru ve rüzgarlı koşullarda düzenli olarak sulanacak ve taşıma yolları toz oluşumunu azaltacak şekilde bakımlı tutulacaktır. İnşaat malzemesi taşıyan kamyonlar	Önemsiz	Uygulama: Yüklenici Denetim: DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın	Görsel toz emisyonları; toz şikayetleri; toz bastırma kayıtları	Günlük (görsel); aktif çalışmalar sırasında sürekli	Yüklenici / DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol

Faz	Başlık	Uygulanabilir Standart	Çevre ve Sosyal Riskler / Etkiler	Azaltma Önlemleri				İzleme ve Raporlama		
				Risk / Potansiyel Etki Düzeyi	Azaltma ve Yönetim Tedbirleri	Kalıcı Etkinin Önemi	Sorumluluk	Parametre	İzleme Dönemi	İzleme Sorumluluğu
		- WBG Çevre, Sağlık ve Güvenlik Yönergeleri - Ana Proje ESMF - Türk Çevre Kanunu No. 2872			taşıma sırasında örtülecek ve erişim yollarında araç hızları sınırlandırılacaktır. Şiddetli rüzgarlar sırasında malzeme taşıma faaliyetlerinden kaçınılacak ve aşırı koşullar altında çalışmalar geçici olarak askıya alınacaktır. Kuru hava koşullarında, stabilize edilmemiş yollarda ve aktif çalışma alanlarında su püskürtme işlemi uygulanacaktır. Toz emisyonlarını azaltmak için araç hızları kontrol edilecektir. Bölümlü, Akköse, Çataldere ve Kalınçam yerleşim yerleri de dahil olmak üzere, bent inşaatı ile ilgili ulaşım güzergahları ve çalışma alanlarında toz kontrolü uygulanacaktır. Araçlar ve makineler, egzoz emisyonlarını azaltmak için uygun şekilde bakımlı tutulmalı ve gereksiz rölanti çalışmalarından kaçınılmalıdır. Tüm ekipmanlar geçerli emisyon standartlarına uygun olmalı ve emisyonlar geçerli düzenleyici eşiklerin altında kalmalıdır. İnşaat alanları ile alıcılar arasındaki mesafeler (Bölümlü'de yaklaşık 70 m, Akköse'de 80 m, Çataldere'de 140 m ve Kalınçam'da 340 m) göz önüne alındığında, toz etkilerinin yerel ve sınırlı olması beklenmektedir; inşaat boyunca toz bastırma önlemleri uygulanacak ve saha koşullarına göre ayarlanacaktır. Bu önlemler, ulusal mevzuata ve Dünya Bankası Grubu Çevre, Sağlık ve Güvenlik Rehberine uygun olarak uygulanacaktır.					
Yapı	Su Kullanımı ve Atıksu Yönetimi	- WB ESF - ESS3 – Kaynak Verimliliği ve Kirliliğin Önlenmesi ve Yönetimi - WBG Çevre, Sağlık ve Güvenlik Yönergeleri - Ana Proje ESMF - Türk Çevre Kanunu No. 2872	Çalışanlar tarafından üretilen evsel atık sularının uygunsuz yönetimi nedeniyle ortaya çıkan kirlilik riskleri.	Küçük	İnşaat faaliyetleri için gerekli su, yasal olarak izin verilen kaynaklardan temin edilmeli ve gereksiz tüketimi önlemek için verimli bir şekilde kullanılmalıdır. İnşaat kamplarından gelen evsel atık sular veya ekipmanlardan çıkan yıkama suları da dahil olmak üzere, arıtılmamış atık sular yüzey sularına veya drenaj kanallarına deşarj edilmemelidir. İnşaat alanlarında geçici sanitasyon tesisleri sağlanmalı ve düzenli olarak bakımı yapılmalı, atık sular ise ulusal mevzuata ve Dünya Bankası Grubu Çevre, Sağlık ve Güvenlik (EHS) yönergelerine uygun olarak yönetilmelidir.	Önemsiz	Uygulama: Yüklenici Denetim: DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)	- Atıksu hizmet kayıtları	Aylık	Yüklenici / DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)
Yapı	Atık Yönetimi	- WB ESF - ESS3 – Kaynak Verimliliği ve Kirliliğin Önlenmesi ve Yönetimi - WBG Çevre, Sağlık ve Güvenlik Yönergeleri - Ana Proje ESMF - Türk Çevre Kanunu No. 2872	Evsel ve tehlikeli atıkların uygunsuz şekilde işlenmesi veya bertaraf edilmesi nedeniyle oluşan çevre kirliliği.	Ilıman	İnşaat sırasında oluşan tüm tehlikeli ve tehlikesiz atıklar, ESS3, ulusal mevzuat ve Dünya Bankası Çevre, Sağlık ve Güvenlik (EHS) yönergelerine uygun olarak yönetilecektir. Atıklar kaynaқта ayrıştırılacak, belirlenmiş ve açıkça etiketlenmiş alanlarda depolanacak ve lisanslı yükleniciler tarafından yetkili arıtma veya bertaraf tesislerine taşınacaktır. Atıkların açık alana dökülmesi ve açık alanda yakılması kesinlikle yasaktır. İnşaat boyunca atık oluşumu, depolanması ve bertarafına ilişkin kayıtlar tutulacaktır.	Küçük	Uygulama: Yüklenici Denetim: DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)	- Atık transfer formları	Aylık	Yüklenici / DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)
Yapı	Tehlikeli Maddeler Yönetimi	- WB ESF - ESS3 – Kaynak Verimliliği ve Kirliliğin Önlenmesi ve Yönetimi - ESS2 – İş ve Çalışma Koşulları - WBG Çevre, Sağlık ve Güvenlik Yönergeleri - Ana Proje LMP - Ana Proje ESMF - Türk İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu No. 6331	Dökülmeler veya uygunsuz depolama nedeniyle toprak ve su kirliliği ve işçilerin maruz kaldığı riskler.	Ilıman	Yakıtlar, yağlar, madeni yağlar ve kimyasallar dahil olmak üzere tehlikeli maddeler, ESS3, ESS2, ulusal mevzuat ve Dünya Bankası Çevre, Sağlık ve Güvenlik (EHS) Kılavuzlarına uygun olarak depolanmalı, işlenmeli ve kullanılmalıdır. Tehlikeli maddeler, belirlenmiş, açıkça etiketlenmiş ve ikincil muhafaza ile çevrili alanlarda depolanmalıdır. Güvenlik Veri Sayfaları (SDS) sahada bulundurulmalı ve çalışanlar güvenli kullanım ve dökülme müdahale prosedürleri konusunda eğitilmelidir. Yakıt depolama ve yakıt ikmal alanlarında dökülme kitleri sağlanmalı ve herhangi bir dökülme derhal kontrol altına alınmalı, temizlenmeli ve rapor edilmelidir.	Küçük	Uygulama: Yüklenici Denetim: DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)	- Depolama koşulları, dökülme kayıtları, atık bildirimleri	Aylık	Yüklenici / DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)
Yapı	İşçi ve Çalışma Koşulları	- WB ESF - ESS1 – Çevresel ve Sosyal Risklerin ve Etkilerin Değerlendirilmesi ve Yönetimi - ESS2 – İş ve Çalışma Koşulları - ESS4 – Toplum Sağlığı ve Güvenliği - WBG Çevre, Sağlık ve Güvenlik Yönergeleri - Ana Proje ESMF - Ana Proje LMP - Türk İş Kanunu No. 4857 - 6331 sayılı Türk İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve ilgili düzenlemeler	Yetersiz konaklama koşulları, etkisiz şikayet mekanizmaları ve çalışma saatlerine uyulmaması, kötü çalışma koşullarına yol açmaktadır.	Ilıman	Tüm çalışanlar, işçi şikayet mekanizması hakkında bilgilendirilecek ve bu mekanizmaya erişim hakkına sahip olacaklardır. Çalışma koşulları, Ana Proje LMP'si, ulusal iş mevzuatı ve ESS2'ye uygun olarak uygulanacaktır. Tüm çalışanların çalışma koşullarını belirten yazılı sözleşmeleri olacak; gerektiğinde bunlar sözlü olarak da açıklanacaktır. Benzer görevleri yerine getiren göçmen işçiler de dahil olmak üzere tüm çalışanlar için eşit çalışma koşulları ve istihdam hakları sağlanacaktır. Yemek servisi, tuvaletler, duşlar ve diğer temel ihtiyaçlar için kullanılan tesisler, ESS2 ve ESS4 yönetmeliklerine uygunluk açısından düzenli olarak kontrol edilecektir. Çalışma saatleri, aşırı fazla mesaiyi önlemek için izlenecektir. Çalışma programı haftada 45 saati geçmeyecek ve ulusal mevzuata uygun olarak yıllık 270 saatlik fazla mesai sınırına uyulacaktır. Çalışma şartlarına uyulmaması, olası fesih de dahil olmak üzere sözleşmesel tedbirlere tabi olacaktır. Çocuk işçiliği ve zorla çalıştırma, ulusal mevzuat ve ESS2'ye uygun olarak yasaktır ve bu, işçi eğitimleri (örneğin, iş güvenliği bilgilendirme toplantıları) yoluyla pekiştirilecektir.	Küçük	Uygulama: Yüklenici Denetim: DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)	- İşçi şikayet mekanizması kayıtları (şikayet sayısı ve çözümü) - İş sözleşmelerine ilişkin kayıtlar - Çalışma saatleri ve fazla mesai kayıtları - İşçi tesislerinin denetim kayıtları	Aylık	Yüklenici / DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)

Faz	Başlık	Uygulanabilir Standart	Çevre ve Sosyal Riskler / Etkiler	Azaltma Önlemleri				İzleme ve Raporlama		
				Risk / Potansiyel Etki Düzeyi	Azaltma ve Yönetim Tedbirleri	Kalıcı Etkinin Önemi	Sorumluluk	Parametre	İzleme Dönemi	İzleme Sorumluluğu
Yapı	Toplum Sağlığı ve Güvenliği	- WB ESF - ESS4 – CHS - WBG Çevre, Sağlık ve Güvenlik Yönergeleri - Ebeveyn Projesi SEP - Ana Proje ESMF - Türk Karayolu Trafik Kanunu No. 2918	İnşaat faaliyetleri nedeniyle CHS'ye yönelik artan riskler arasında trafik kazaları, inşaat alanlarına izinsiz giriş, inşaat tehlikelerine maruz kalma, artan gürültü ve toz kirliliği, işçiler ve yerel halk arasındaki etkileşimler ve kamu hizmetlerine, tarım arazilerine ve rekreasyon alanlarına erişimin geçici olarak aksaması yer almaktadır. İnşaatla ilgili rahatsızlık, trafik riski ve hassas alıcıları etkileyen erişim kısıtlamaları (İlgi alanındaki alıcılar, Bölümlü, Çataldere, Akköse ve Kalınçam yerleşimlerindeki konut binaları ve kamuya açık tesisler dahil (işlerden yaklaşık 70-340 m uzaklıkta))	İlman	CHS riskleri, ESS4, ulusal mevzuat ve Dünya Bankası Çevre, Sağlık ve Güvenlik (EHS) Kılavuzlarına uygun olarak yönetilecektir. Projenin ömrü boyunca, C-ESMP'nin bir parçası olarak, sahaya özgü bir CHS ve Trafik Yönetim Planı uygulanacaktır. İnşaat alanları açıkça sınırlandırılmalı ve güvenliği sağlanmalıdır. Yaya ve araç geçişleri, güvenli ve açıkça işaretlenmiş alternatif güzergahlar aracılığıyla her zaman sağlanmalıdır. CHS önlemlerine uyumu sağlamak için tüm inşaat alanlarında denetim ve rutin incelemeler yapılmalıdır. Bölümlü, Çataldere, Akköse ve Kalınçam yerleşimleri de dahil olmak üzere, ilgili imar alanı içindeki inşaat çalışmalarının yürütüldüğü yerlerde, inşaat alanlarını halkın erişiminden ayırmak için fiziksel bariyerler (örneğin çit veya benzeri) ve uyarı levhaları yerleştirilecektir. İnşaat faaliyetleri sırasında etkilenen sakinlerle sürekli iletişimi sağlamak için özel bir topluluk irtibat görevlisi atanacaktır. Özellikle yerel sakinlerin erişebildiği dere bölümlerinde çalışmaların yapıldığı yerlerde, çalışmalara başlamadan önce etkilenen hanelere (en az 3 gün) önceden bildirimde bulunulacaktır. Trafikle ilgili riskler, Trafik Yönetim Planı uygulanarak yönetilecektir. Ulaşım programları, yoğun saatlerden kaçınacak şekilde düzenlenecektir. Hız sınırları (yerleşim yerlerinde genellikle 20 km/saati geçmeyecek şekilde) uygulanacaktır. Okulların bulunduğu yerleşim yerlerinde (örneğin Çataldere ve Bölümlü) okulların başlangıç ve bitiş saatlerindeki trafik akışı, okul yönetimiyle koordineli olarak planlanacaktır. Gerekli görülen kritik noktalara trafik görevlileri yerleştirilecektir. İnşaatla ilgili tehlikelere karşı toplumun maruziyetini en aza indirmek için önlemler alınacaktır; bu önlemler arasında toz ve gürültü kontrolü, malzemelerin güvenli depolanması ve uygun temizlik yer almaktadır. Yakındaki mülklere, tarım arazilerine ve kamu hizmetlerine erişim sağlanacaktır; geçici kısıtlamaların kaçınılmaz olduğu durumlarda, güvenli ve açıkça işaretlenmiş alternatif erişim sağlanacak ve önceden bildirilecektir. Çalışanların toplulukla etkileşimlerindeki davranışları, tüm personel tarafından imzalanacak ve düzenli olarak iletilip uygulanacak bağlayıcı bir Davranış Kuralları ile düzenlenecektir. Cinsel Sömürü ve İstismar/Cinsel Taciz (SEA/SH), Cinsiyete Dayalı Şiddet (GBV) ve toplulukla etkileşimlerde uygun davranış da dahil olmak üzere Davranış Kuralları gereklilikleri konusunda tüm çalışanlara zorunlu eğitim verilecektir. Saha personelinin okullar gibi topluluk tesislerine yetkisiz erişimi yasaklanacak ve etkin bir şekilde izlenecektir. GBV konusunda farkındalık, paydaş katılım faaliyetlerine de entegre edilecektir. Gizlilik ve güvenlik ilkelerine uygun olarak hem çalışanların hem de toplum üyelerinin erişebileceği bir Şikayet Mekanizması (GM) uygulanacak ve toplumun endişeleri zamanında ele alınacaktır. Şantiyedeki davranış ve tutumlar, Yüklenici yönetimi tarafından düzenli olarak izlenecektir. İnşaat alanları ve alıcılar arasındaki mesafeler (Bölümlü'de yaklaşık 70 m, Akköse'de 80 m, Çataldere'de 140 m ve Kalınçam'da 340 m) göz önüne alındığında, CHS risklerinin yerel ve yönetilebilir olması beklenmektedir; tüm çalışma alanlarında denetim ve risk azaltma önlemleri tutarlı bir şekilde uygulanmalıdır. Yüklenicinin C-ESMP'si aracılığıyla, Bölümlü, Akköse ve Çataldere yerleşim yerleri içindeki bölümler de dahil olmak üzere, inşaat faaliyetlerinin yerel yollarla veya topluluk alanlarıyla etkileşimde bulunduğu yerlerde ek denetim ve erişim yönetimi önlemleri tanımlanacak ve uygulanacaktır.	Küçük	Uygulama: Yüklenici Denetim: DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)	- Trafik kazası sayısı; CHS ile ilgili şikayetler; saha güvenliği gözlemleri	Aylık Olayların veya şikayetlerin ardından	Yüklenici / DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)

Faz	Başlık	Uygulanabilir Standart	Çevre ve Sosyal Riskler / Etkiler	Azaltma Önlemleri				İzleme ve Raporlama		
				Risk / Potansiyel Etki Düzeyi	Azaltma ve Yönetim Tedbirleri	Kalıcı Etkinin Önemi	Sorumluluk	Parametre	İzleme Dönemi	İzleme Sorumluluğu
Yapı	Eğitim, sağlık ve dini tesislere erişim	- WB ESF - ESS1 – Çevresel ve Sosyal Risklerin ve Etkilerin Değerlendirilmesi ve Yönetimi - ESS4 – Toplum Sağlığı ve Güvenliği - WBG Çevre, Sağlık ve Güvenlik Yönergeleri - Ana Proje ESMF	İnşaat çalışmaları nedeniyle eğitim, sağlık ve dini tesislere erişim geçici olarak kısıtlanmıştır. Okullara yakın yerlerde yapılan inşaat çalışmaları, gürültü ve toz nedeniyle eğitim kalitesini etkilemektedir. İnşaat faaliyetleri nedeniyle güzergahlarda yapılan geçici değişiklikler, seyahat mesafelerini ve güvenlik risklerini artırmaktadır. Yolların daralması, sağlık tesislerine ve diğer temel hizmetlere erişimi etkilemektedir.	İlman	Devlet Hastanesi ve Tonya Devlet Hastanesi de dahil olmak üzere ilgili sağlık kurumlarıyla koordinasyon sağlanarak acil ve sağlık hizmetlerine erişimin etkilenmemesi sağlanacak ve erişimi etkileyebilecek her türlü çalışma önceden bildirilecektir. İnşaat sırasında yollara bilgilendirme ve uyarı işaretleri yerleştirilecektir. İnşaat programları, okul saatlerinde rahatsızlığı en aza indirmek için (örneğin Çataldere'de olduğu gibi) yakındaki okullarla koordine edilecektir. Kazı alanları ve dere yataklarının yakınlarına geçici bariyerler ve güvenlik önlemleri yerleştirilecektir. İnşaat faaliyetleri, dini uygulamalar ve hassas toplumsal dönemlerde aksamaya neden olmayacak şekilde yönetilecektir. Çalışma alanındaki yerlerde gürültü ve toz seviyeleri izlenecek ve gerektiğinde ek azaltma önlemleri uygulanacaktır. Şikayet mekanizması sürdürülecek ve erişilebilir olacak ve şikayetler zamanında ele alınacaktır. Muhtarlar da dahil olmak üzere yerel sakinler ve ilgili kurumlarla düzenli ve önceden iletişim sağlanacaktır.	Küçük	Uygulama: Yüklenici Denetim: DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)	- Şikayet Kayıtları	Aylık	Yüklenici / DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)
Yapı	Sosyal Yaşamdaki Değişiklikler	- WB ESF - ESS1 – Çevresel ve Sosyal Risklerin ve Etkilerin Değerlendirilmesi ve Yönetimi - ESS4 – Toplum Sağlığı ve Güvenliği - WBG Çevre, Sağlık ve Güvenlik Yönergeleri	Toz ve gürültü nedeniyle açık alanların kullanımında azalma, toplanma noktalarını ve kamusal alanların kullanımını geçici olarak etkileme; inşaat çalışmaları sırasında rekreasyonel balıkçılık faaliyetlerinin aksaması.	İlman	Toplumsal uygulamalar dikkate alınacaktır. İnşaat sahası çevresinde toplanma ve sosyal etkileşim alanlarının bulunduğu veya kullanıldığı durumlarda (örneğin cami çevresi veya ortak alanlar), bu alanlara erişim mümkün olduğunca korunacaktır. Akarsu içindeki çalışmalar, iş için gerekli olan minimum düzeyde inşaat makinesi kullanılarak gerçekleştirilecektir. Akarsu içindeki faaliyetler, yerel sakinlerin ve balıkçıların akarsu kullanımına verdiği rahatsızlığı azaltmak amacıyla süre olarak sınırlandırılacaktır. Yerel sakinler, balıkçılar ve muhtarlar inşaat programı hakkında önceden bilgilendirilecektir.	Küçük	Uygulama: Yüklenici Denetim: DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)	- Toplumsal huzursuzluğa ilişkin şikayet kayıtları - Topluluk bilgilendirmeleri ve istişarelerine ilişkin kayıtlar - Erişim yönetimi ve saha koşullarına ilişkin denetim kayıtları	Aylık	Yüklenici / DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)
Yapı	İş Sağlığı ve Güvenliği (Uygulama)	- WB ESF - ESS2 – İş ve Çalışma Koşulları - WBG Çevre, Sağlık ve Güvenlik Yönergeleri - Ana Proje LMP - Ana Proje ESMF - 6331 sayılı Türk İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve ilgili düzenlemeler	İnşaat işçilerinin ağır makinelerin ve araçların kullanımı, dere içi ve nehir kıyısı çalışmaları, yüksekte çalışma, tehlikeli maddelerin taşınması ve depolanması, elektrik işleri ve toplu taşıma ile etkileşimden kaynaklanan iş sağlığı ve güvenliği riskleri. Şantiyeye özgü iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin yetersiz uygulanması, iş kazalarına, yaralanmalara veya ölümlere yol açar.	İlman	Şantiyeye özgü bir İş Sağlığı ve Güvenliği Planı, ESS2, ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği mevzuatı ve Dünya Bankası Çevre, Sağlık ve Güvenlik Rehberi'ne uygun olarak inşaat boyunca uygulanacaktır. Şantiyeye özgü tehlike tanımlama ve risk değerlendirmeleri, çalışmalara başlamadan önce yapılacak ve inşaat faaliyetleri geliştikçe güncellenecektir; bu, akarsu içi çalışmalar, ağır makinelerin kullanımı, kaldırma işlemleri, elektrik işleri ve yüksekte çalışma gibi yüksek riskli faaliyetleri de içerecektir. İnşaat faaliyetleri, iş sağlığı ve güvenliği risklerini en aza indirecek şekilde planlanmalı ve sıralanmalıdır. Makine ve ekipmanları yalnızca eğitimli, sertifikalı ve yetkili personel çalıştırmalıdır. Uygun kişisel koruyucu ekipman (KKD) ücretsiz olarak sağlanmalı ve doğru kullanımı kesinlikle uygulanmalıdır. İnşaat alanlarına erişim kontrol edilmeli ve tehlikeli bölgeler yetkisiz erişimi önlemek için açıkça işaretlenmeli ve güvenli hale getirilmelidir. Tüm işçiler, şantiyeye giriş yapmadan önce zorunlu iş sağlığı ve güvenliği oryantasyon eğitimini alacak ve inşaat boyunca düzenli yenileme eğitimleri ve günlük iş güvenliği toplantılarıyla desteklenecektir. İşçiler, şantiyeye özgü tehlikeler, acil durum prosedürleri, şantiye kuralları ve şikayet mekanizmaları hakkında bilgilendirilecektir. Olay yerinde ilk yardım tesisleri ve eğitimli personel de dahil olmak üzere acil müdahale düzenlemeleri bulundurulmalıdır. Tüm kazalar, olaylar ve ramak kala durumlar kaydedilerek DSİ PIU'ya (Bölge Müdürlüğü) bildirilmelidir. Büyük olaylar derhal, diğer olaylar ise 24 saat içinde bildirilmelidir. Düzeltici ve önleyici eylemler belgelenmelidir. Her olay için, ulusal düzenlemelere ek olarak ESIRT (Çevre ve Sosyal Olaylara Müdahale Araç Kiti) raporlaması yapılmalıdır.	Küçük	Uygulama: Yüklenici Denetim: DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)	- Kaza ve ramak kala olay sayısı - İş sağlığı ve güvenliği eğitim kayıtları - Kişisel koruyucu ekipman kullanımına uyum oranı - Günlük alet kutusu kayıtları - İş sağlığı ve güvenliği denetim raporları	Günlük saha incelemeleri Aylık raporlama	Yüklenici / DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)

Faz	Başlık	Uygulanabilir Standart	Çevre ve Sosyal Riskler / Etkiler	Azaltma Önlemleri				İzleme ve Raporlama		
				Risk / Potansiyel Etki Düzeyi	Azaltma ve Yönetim Tedbirleri	Kalıcı Etkinin Önemi	Sorumluluk	Parametre	İzleme Dönemi	İzleme Sorumluluğu
					DSİ PIU (Bölge Müdürlüğü), iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin uygulanmasını denetleyecek ve gerekli görülen durumlarda düzeltici eylemlerin gerçekleştirilmesini sağlayacaktır. Ulusal iş mevzuatı ve WB ESS2 gerekliliklerine uygun olarak bir İşgücü Yönetim Planı uygulanacak ve tüm işçilere çalışma koşullarını tanımlayan yazılı sözleşmeler sağlanacaktır.					
Yapı	Acil Durum Hazırlığı ve Müdahalesi	- WB ESF - ESS2 – İş ve Çalışma Koşulları - ESS4 – CHS - WBG Çevre, Sağlık ve Güvenlik Yönergeleri - Ana Proje LMP - Ana Proje ESMF - 6331 sayılı Türk İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve ilgili düzenlemeler	İnşaat sırasında meydana gelen yangınlar, yapısal arızalar, su baskınları veya tehlikeli madde dökülmeleri gibi olaylara ve acil durumlara gecikmeli veya etkisiz müdahale edilmesi, yaralanmalara, mal hasarına, çevre kirliliğine veya yakındaki toplulukların yaşamının aksamasına yol açabilir.	İlman	Alt projeye özel bir Acil Durum Hazırlık ve Müdahale Planı, ESS2, ESS4, ulusal mevzuat ve Dünya Bankası Çevre, Sağlık ve Güvenlik (EHS) Kılavuzlarına uygun olarak inşaat boyunca uygulanacaktır. Acil durum iletişim bilgileri inşaat alanlarında açıkça belirtilecektir. İşçiler, işe giriş ve yenileme eğitimlerinin bir parçası olarak acil durum prosedürleri konusunda eğitim alacaklardır. Hazırlık ve müdahale kapasitesini test etmek için periyodik acil durum tatbikatları yapılacak ve öğrenilen dersler belgelenerek gerektiğinde prosedürlerin güncellenmesinde kullanılacaktır. İnşaat faaliyetlerinin yakındaki topluluklar için risk oluşturabileceği durumlarda, acil durum müdahalesi ve bildirim mekanizmalarına ilişkin ilgili bilgiler önceden iletilecektir.	Küçük	Uygulama: Yüklenici Denetim: DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)	- Onaylanmış Acil Durum Hazırlık ve Müdahale Planı - Gerçekleştirilen tatbikat sayısı - Olay müdahale süresi - Yerel yetkililerle yapılan iletişim kayıtları	İnşaattan önce bir kez İnşaat süresince her altı (6) ayda bir	Yüklenici / DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)
Yapı	Güvenlik	- WB ESF - ESS4 – CHS - WBG Çevre, Sağlık ve Güvenlik Yönergeleri - Ana Proje ESMF - Türk Özel Güvenlik Hizmetleri Kanunu No. 5188	İnşaat sırasında hırsızlık, vandalizm, izinsiz giriş veya sabotaj gibi güvenlikle ilgili olaylar, güvenlik önlemlerinin düzgün yönetilmemesi durumunda mülke zarar verilmesine, işlerin gecikmesine, güvenlik risklerine ve itibar kaybına yol açabilir.	İlman	İnşaat sırasında güvenlik önlemleri, ESS4'e, ulusal mevzuata ve uluslararası sektördeki iyi uygulamalara uygun olarak, orantılı ve risk temelli bir yaklaşımla planlanacak ve uygulanacaktır. İnşaat sahası açıkça sınırlandırılmalı ve uygun bariyerler (örneğin çit, uyarı bandı veya benzeri) kullanılarak güvenliği sağlanmalıdır. Tüm inşaat malzemeleri, ekipman, makine ve atıklar çitle çevrili alan içinde depolanmalıdır. Tüm kazalar, olaylar ve ramak kala durumlar kaydedilerek DSİ PIU (Bölge Müdürlüğü) 'ne bildirilecektir . Büyük olaylar derhal, diğer olaylar ise 24 saat içinde bildirilecektir. Düzeltici ve önleyici eylemler belgelendirilecektir. Her olay için, ulusal düzenlemelere ek olarak ESIRT (Çevre ve Sosyal Olaylara Müdahale Araç Kiti) raporlaması da yapılacaktır. O DSİ PIU (Bölge Müdürlüğü), iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin uygulanmasını denetleyecek ve gerekli görülen durumlarda düzeltici eylemlerin gerçekleştirilmesini sağlayacaktır. Ulusal iş mevzuatı ve WB ESS2 gerekliliklerine uygun olarak bir İşgücü Yönetim Planı uygulanacak ve tüm işçilere çalışma koşullarını tanımlayan yazılı sözleşmeler sağlanacaktır. Güvenlik personeli veya hizmetlerinin görevlendirildiği durumlarda, sahaya özgü bir güvenlik risk değerlendirmesi yapılmalıdır. Güvenlik personeli, yetkinlik kontrollerine göre seçilmeli ve Proje Davranış Kuralları, insan hakları, cinsiyet duyarlılığı, yerel bağlam ve önleyici ve savunma amaçlı olmak üzere uygun güç kullanımı konularında eğitim almalıdır. Güç kullanımı, ilgili yasal ve ESS4 gerekliliklerine uygun ve orantılı olmalıdır. Güvenlikle ilgili tüm olaylar kaydedilmeli, oluşturulmalı ve DSİ PIU'ya bildirilmelidir.	Küçük	Uygulama: Yüklenici Denetim: DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)	- Güvenlik personeli eğitim sertifikaları - Güvenlik olayı kayıtları - Risk değerlendirme raporu	Üç aylık Güvenlik olaylarının ardından gerektiği gibi	Yüklenici / DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)
Yapı	Hassas Gruplar	- WB ESF - ESS4 – CHS - ESS10 – Paydaş Katılımı ve Bilgilendirme Açıklaması - Ebeveyn Projesi SEP - Ana Proje ESMF	Çocuklar, yaşlılar, engelliler ve okul toplulukları gibi savunmasız gruplar üzerinde orantısız etkiler.	İlman	İnşaat faaliyetleri, ESS4 ve ESS10'a uygun olarak, çocuklar, yaşlılar, engelliler, okul toplulukları ve diğer dezavantajlı bireyler de dahil olmak üzere hassas gruplar üzerinde orantısız etkilerden kaçınılacak şekilde planlanmalı ve uygulanmalıdır. Özellikle Bölümlü, Çataldere, Akköse ve Kalınçam dahil olmak üzere Etki Alanı içindeki yerleşim yerlerine, inşaat çalışmalarına farklı mesafelerde konut binaları ve topluluk merkezlerinin bulunduğu bölgelere özel önem verilmelidir. İnşaat programları, yerleri, potansiyel etkileri ve azaltma önlemlerine ilişkin bilgiler, gerektiğinde yüz yüze iletişim de dahil olmak üzere, açık, basit ve erişilebilir yöntemler kullanılarak önceden iletilecek ve savunmasız bireylerin (örneğin yaşlılar, görme engelliler veya evden çıkamayan kişiler) dahil edilmesi sağlanacaktır. Eğitim tesislerinin bulunduğu Çataldere de dahil olmak üzere yerel topluluklar ve okul yönetimleri, inşaat programları ve ilgili toz ve gürültü azaltma önlemleri hakkında bilgilendirilecektir. İnşaat başlamadan önce yerel topluluğa tanıtılacak ve inşaat boyunca iletişimi kolaylaştırmak, özellikle de savunmasız gruplarla iletişimi sağlamak üzere görevlendirilmiş bir topluluk irtibat sorumlusu atanacaktır. Tüm paydaşların erişebileceği bir Şikayet Mekanizması (GM) faaliyete geçirilecek ve şikayetler uygun prosedürlerle zamanında kaydedilecek, takip edilecek ve ele alınacaktır. GM ile ilgili güncel bilgiler topluluğa düzenli olarak iletilecektir. Okullar, camiler, yerleşim alanları ve yerel erişim yolları yakınlarındaki inşaat faaliyetleri, okul saatleri ve yoğun topluluk kullanım saatleri de dahil olmak üzere kritik dönemlerdeki aksaklıkları en aza indirecek şekilde yönetilmelidir. Büyük veya tehlikeli yüklerin taşınması sırasında uyarı işaretleri, hız sınırları ve topluluklara ve okullara önceden bildirim de dahil olmak üzere trafik önlemleri uygulanmalıdır. Acil sağlık hizmetlerine veya konutlara ve tarım arazilerine günlük erişimi engelleyecek hiçbir yol	Küçük	Uygulama: Yüklenici Denetim: DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)	- Hedeflenen bilgilendirme faaliyetlerine ilişkin kayıtlar (kullanılan kanallar, yerler, tarihler) ve savunmasız gruplardan alınan geri bildirimler. - Düzenlenen farkındalık oturumlarının sayısı - Savunmasız gruplardan gelen şikayet kayıtları	Aylık Hassas reseptörlerin yakınında yapılan çalışmalar sırasında gerektiği gibi	Yüklenici / DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)

Faz	Başlık	Uygulanabilir Standart	Çevre ve Sosyal Riskler / Etkiler	Azaltma Önlemleri				İzleme ve Raporlama		
				Risk / Potansiyel Etki Düzeyi	Azaltma ve Yönetim Tedbirleri	Kalıcı Etkinin Önemi	Sorumluluk	Parametre	İzleme Dönemi	İzleme Sorumluluğu
					kapatma veya trafik düzenlemesi uygulanmamalıdır; kaçınılmaz durumlarda, alternatif erişim yolları önceden planlanmalıdır. Yerel topluluklardan, özellikle de dezavantajlı gruplardan olan bireylere, mümkün olan durumlarda istihdam olanaklarında öncelik verilecektir. Arazi edinimi ve geçici arazi kullanımı gereklilikleri kapsam olarak sınırlıdır ve geçim kaynakları üzerinde etki yaratmaz; ancak, gayri resmi kullanıcılar da dahil olmak üzere etkilenen tüm arazi kullanıcıları tespit edilecek, bilgilendirilecek ve Alt Proje Planı'na uygun olarak ilgili önlemler uygulanacaktır.					
Yapı	Kültürel Miras	- WB ESF - ESS8 – Kültürel Miras - WBG Çevre, Sağlık ve Güvenlik Yönergeleri - Ana Proje ESMF - Kültürel ve Doğal Varlıkların Korunması Hakkında 2863 Sayılı Kanun	Kazı ve hafriyat çalışmaları sırasında daha önce bilinmeyen arkeolojik kalıntıların, eserlerin veya diğer somut kültürel mirasın kazara hasar görmesi veya kaybolması.	Küçük	İnşaat faaliyetleri, ESS8, Ana Proje ESMF ve kültürel mirasın korunmasına ilişkin ilgili ulusal mevzuata uygun olarak yürütülecektir. Kazı veya hafriyat çalışmaları sırasında daha önce bilinmeyen arkeolojik kalıntılar, eserler veya diğer kültürel miras öğelerine rastlanması halinde, ilgili alandaki tüm inşaat faaliyetleri derhal durdurulacaktır. DSİ Bölge Şube Müdürlüğü ve DSİ PIU (Bölge Müdürlüğü) gecikmeksizin bilgilendirilecek ve bu ESMF'nin Ek 6'sına uygun olarak alanın güvenliğini sağlamak, buluntuyu belgelemek ve uzman değerlendirmesi almak için onaylanmış Tesadüfi Buluntular Prosedürü uygulanacaktır. İnşaat çalışmaları, ilgili Erzurum Bölge Kültürel Miras Koruma Müdürlüğü de dahil olmak üzere yetkili makamdan yazılı izin alınana kadar yeniden başlatılmayacaktır.	Önemsiz	Uygulama: Yüklenici Denetim: DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)	- Tesadüfi buluntuların varlığı. - Bildirilen olayları bulma şansı sayısı	Kazı ve temel çalışmaları sırasında sürekli	Yüklenici / DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)
Yapı	Paydaş Katılımı ve Bilgilendirme Açıklaması (İnşaat)	- WB ESF - ESS10 – Paydaş Katılımı ve Bilgilendirme Açıklaması - Ebeveyn Projesi SEP - Ana Proje ESMF - Türk Bilgi Edinme Hakkı Kanunu No. 4982	İnşaat sürecinde paydaşların yeterince dahil edilmemesi, toplumsal şikayetlere, güvenlik endişelerine, yanlış anlaşmalara, gecikmelere ve inşaat faaliyetlerinin toplumsal kabulünün azalmasına yol açmaktadır.	İlman	İnşaat aşaması boyunca, ESS10 Ana Proje Paydaş Katılım Planı ve ulusal mevzuata uygun olarak paydaş katılım faaliyetleri uygulanacaktır. Bölümlü ve Çataldere mahalleleri (Of İlçesi), Akköse mahallesi (Dernekpazarı İlçesi) ve Kalınçam mahallesi (Tonya İlçesi) dahil olmak üzere, ilgili alan içindeki yerleşim yerlerinde yerel halk, muhtarlar, esnaf ve diğer topluluk temsilcileriyle düzenli iletişim ve istişare toplantıları düzenlenerek, inşaat ilerlemesi, planlanan faaliyetler ve akarsu koridorları boyunca yapılacak çalışmalarla ilgili olası geçici etkiler hakkında güncel bilgiler verilecektir. İlgili alandaki yerleşim özelliklerine göre katılım yaklaşımları uyarlanacaktır. Geçim kaynaklarının öncelikle küçük ölçekli tarıma dayalı olduğu ve günlük faaliyetlerin arazi kullanımı ve akarsu koridorlarına erişimle bağlantılı olduğu kırsal yerleşimlerde, istişareler erişim düzenlemelerine, tarımsal faaliyetlerle ilişkili olarak çalışmaların zamanlamasına ve olası geçici rahatsızlıklara odaklanacaktır. Bölümlü ve Çataldere gibi yarı kentsel alanlarda ise katılım, inşaat trafiğine, yerel yollar ve yerleşim alanlarıyla etkileşime ve gürültü, toz ve toplumsal güvenlik risklerinin yönetimine vurgu yapacaktır. Broşürler, posterler, duyuru panoları ve dijital iletişim kanalları (örneğin SMS veya mesajlaşma uygulamaları) gibi uygun araçlar aracılığıyla paydaşlarla sürekli iletişim sağlanmalıdır. Bilgiler, gerektiğinde görsellerle desteklenerek, açık ve anlaşılır bir şekilde sunulmalıdır. İnşaat süreci boyunca tüm paydaşların erişebileceği, alt proje düzeyinde bir Şikayet Mekanizması (GM) sürdürülecektir. Şikayetlerin iletilmesi ve çözülmesi prosedürlerine ilişkin bilgiler, muhtarlar ve topluluk irtibat noktaları da dahil olmak üzere uygun kanallar kullanılarak açıklanacaktır. Geçici erişim kısıtlamaları, yerel yollardaki inşaat trafiği, gürültü ve toz etkileri ve tarımsal faaliyetlere (örneğin çay ve fındık yetiştiriciliği) geçici olarak verilen rahatsızlıklarla ilgili şikayetlere özellikle dikkat edilecektir. Tüm şikayetler ve geri bildirimler kaydedilecek, takip edilecek ve zamanında ele alınacaktır. Paydaş katılımı faaliyetleri, kadınlar, yaşlılar, çocuklar ve engelliler de dahil olmak üzere savunmasız grupların dahil edilmesini sağlamalıdır. Gerektiğinde, hedefli istişareler ve özel iletişim yöntemleri kullanılmalıdır. Paydaşların görüşleri, önerileri ve endişeleri sistematik olarak belgelenecek ve mümkün olan yerlerde, proje alanındaki günlük hayata verilen aksaklıkları en aza indirmek için, işlerin zamanlaması, trafik düzenlemeleri ve erişim yönetimi de dahil olmak üzere inşaat planlamasına ve uygulamasına entegre edilecektir.	Küçük	Uygulama: Yüklenici Denetim: DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)	- Gerçekleştirilen paydaş katılım toplantılarının sayısı - Alınan şikayet ve geri bildirim sayısı Şikayet çözüm oranı	İnşaat boyunca Aylık şikayet özet raporlaması; ciddi şikayetlerin derhal bildirilmesi.	Yüklenici / DSİ PIU (Bölge Proje Sorumlusu, Taşkın Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu)

5. Uygulama Düzenlemeleri, Kapasite Geliştirme ve Eğitim

Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (ESMP), inşaat öncesi ve inşaat aşamalarında çevresel ve sosyal, iş sağlığı ve güvenliği (OHS) ve kimyasal, biyolojik ve sağlık (CHS) risklerini ele almak için gerekli olan azaltma, yönetim ve izleme önlemlerini tanımlar ve ilgili Türk mevzuatına, Dünya Bankası Çevresel ve Sosyal Çerçevesine (WB ESF), Ana Çevresel ve Sosyal Çerçeveye (EPF) ve Dünya Bankası Grubu Çevre, Sağlık ve Güvenlik Rehber İlkelerine uyumu sağlar. ESMP Matrisinde sunulan azaltma ve izleme önlemleri, Yüklenicinin sözleşmesel yükümlülüklerinin bir parçasını oluşturur ve uygun planlama, sorumluluk dağılımı, kaynak temini, eğitim ve sürekli denetim yoluyla uygulanır.

5.1 Görev ve Sorumluluklar

Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı'nın (ESMP) uygulanması, Yüklenici, DSİ Proje Uygulama Birimi (PIU) ve DSİ Bölge Müdürlüğü'nü kapsamaktadır. Alt projeye ilişkin rol ve sorumluluklar aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Yüklenici, inşaat süresince tüm Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (ESMP) risk azaltma, izleme ve raporlama gerekliliklerini uygulamaktan ve bunları inşaat yöntemlerine, iş planlarına ve alt yüklenici düzenlemelerine entegre etmekten sorumludur. Nitelikli çevre, iş sağlığı ve güvenliği (İSG) ve sosyal personel, Yüklenici tarafından atanacak ve inşaat aşaması boyunca şantiyede hazır bulunacaktır.

DSİ, Proje Uygulama Birimi (PIU) aracılığıyla Çevresel ve Sosyal Güvenlik Planı (ESMP) uygulamasının genel denetiminden ve gözetiminden sorumluyken, günlük izleme ilgili DSİ Bölge Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilir. PIU, izleme sonuçlarını inceler ve risk azaltma önlemlerinin etkin bir şekilde uygulanmasını sağlar. Uygunsuzluk durumlarında, Yüklenici tarafından belirlenen süreler içinde düzeltici eylemlerin uygulanması gerekmektedir.

Tablo 5-1 Roller ve Sorumluluklar

Sorumlu Taraf	Başlıca Sorumluluklar	ESMP içindeki rol	Raporlama Hattı / Sıklık
DSİ PIU – Merkez (Ankara)	- ESMP denetimi ve koordinasyonundan genel olarak sorumlu. - Konsolide edilmiş Çevre ve Sosyal izleme raporlarını inceleyin. - Ulusal mevzuata ve Dünya Bankası Avrupa Sosyal Fonu (ESF) gerekliliklerine uyumluluğu doğrulayın. - Uygunsuzluk tespit edildiğinde düzeltici ve önleyici eylemlerin talep edilmesi. - Bölge Müdürlüklerine ESMP uygulaması konusunda rehberlik sağlayın. - Dünya Bankası'na yönelik konsolide çevresel ve sosyal raporlamanın koordinasyonunu sağlayın.	Stratejik Gözetim ve Uyumluluk Güvencesi	- DSİ Bölge Müdürlüklerinden (aylık) konsolide ESMR'leri alır. - Dünya Bankası'na sunulan raporlar
DSİ 22. Bölge Müdürlüğü (Trabzon)	- Saha düzeyinde ESMP uygulamasının günlük denetimi - Yüklenicinin Çevre ve Sosyal belgelerinin (Yüklenici Çevresel ve Sosyal Yönetim Planları [C-ESMP'ler], yöntem beyanları, izleme raporları) incelenmesi ve onaylanması - Yerinde incelemeler ve uyumluluk kontrolleri gerçekleştirin. - Çevre ve Güvenlik, İş Sağlığı ve Güvenliği ve Genel Yönetim odak noktalarını atayın. - Yüklenici raporları ve saha incelemelerine dayanarak, DSİ Proje Uygulama Birimine sunulmak üzere aylık, üç aylık ve altı aylık	Denetim ve Saha Uyumluluğu	- Yükleniciden aylık ESMR raporları alır. - DSİ PIU'ya (aylık) konsolide raporlar sunar.

Sorumlu Taraf	Başlıca Sorumluluklar	ESMP içindeki rol	Raporlama Hattı / Sıklık
	konsolide ESMP ilerleme raporlarını hazırlayın.		
Müteahhit	- Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı'nda tanımlanan tüm azaltma ve izleme önlemlerini uygulayın. - Şantiyeye özgü Çevre ve Güvenlik, İş Sağlığı ve Güvenliği ve Trafik Yönetimi Planlarını hazırlayın ve uygulayın. - Nitelikli Çevre, Sosyal ve İş Sağlığı ve Güvenliği uzmanları atayın. - Tesis düzeyinde izleme ve kayıt tutma işlemlerini gerçekleştirin. - İş sağlığı ve güvenliği, çevre ve sosyal olayları ve kazaları izlemek, kaydetmek ve Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (ESMP) gerekliliklerine uygun olarak DSİ Bölge Müdürlüğüne bildirmek. - Aylık çevresel ve sosyal izleme raporlarını hazırlayıp DSİ 22. Bölge Müdürlüğüne sunmak. - İşçilere Çevre ve Güvenlik, İş Sağlığı ve Güvenliği ve Toplum Güvenliği eğitimi verin. - Olay ve kazaları derhal DSİ'ye bildirin.	Uygulama ve Saha İzleme	- DSİ 22. Bölge Müdürlüğüne aylık ESMR raporlarını sunar. - Olay bildirimi: derhal / 48 saat içinde
Çevre ve Sosyal Danışman	- Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (ESMP) ve destekleyici Çevre ve Sosyal belgelerin hazırlanması - Paydaş katılım faaliyetlerini desteklemek - Paydaş ve yetkili mercilerden gelen geri bildirimlere dayanarak Çevre ve Sosyal belgeleri revize edin.	Teknik Destek	- Gerektiğinde DSİ 22. Bölge Müdürlüğüne rapor verir.

5.2 Kapasite ve Kaynaklar

Yüklenici, etkin bir Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (ESMP) uygulamasını sağlamak için yeterli mali, teknik ve insan kaynaklarını tahsis edecektir; bu kaynaklar arasında nitelikli personel, uygun ekipman, kişisel koruyucu ekipman (KKD) ve izleme araçları yer alacaktır. Bu, seferberlik öncesinde nitelikli ve özel olarak görevlendirilmiş saha bazlı Çevre, İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) ve Sosyal personelin atanmasını da içerecektir. Uygun durumlarda, gerekli niteliklere sahip olunması ve DSİ Bölge Müdürlüğü'nden (DSİ PIU) önceden onay alınması koşuluyla, sosyal görev Çevre Sorumlusuna atanabilir. Uyarlanabilir yönetimi desteklemek için tanımlanmış roller, raporlama hatları, dokümantasyon ve düzeltici ve önleyici eylem süreçleri ile izleme, raporlama ve olay yönetimi için iç prosedürler oluşturulacak ve uygulanacaktır. Uygulama performansı, kapasite açıkları veya operasyonel eksiklikleri belirlemek için periyodik olarak gözden geçirilecektir.

Uzmanlık gerektiren durumlarda, Yüklenici, DSİ Bölge Müdürlüğü'nün önceden onayına tabi olmak kaydıyla, nitelikli dış uzmanlardan destek alabilir ve onların tavsiyelerini uygulayıp denetleyebilir. Bu tür uzmanlık, tarama yönetimi, deniz çevresi koruma, tehlikeli atık yönetimi ve acil durum hazırlığı gibi teknik olarak karmaşık faaliyetler için gerekli olabilir. DSİ Bölge Müdürlüğü, Çevre, Sosyal ve İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) personeli de dahil olmak üzere, Çevre Yönetim Planı (ESMP) uygulamasının denetimi için yeterli kurumsal kapasiteyi sürdürecektir ve alt proje riskleri veya karmaşıklığı gerektirdiğinde ek teknik destek sağlayabilecektir.

5.3 Eğitim

DSİ, Yükleniciye ve denetim personeline Dünya Bankası Çevresel ve Sosyal Fon (ESF) gereklilikleri ile Alt Proje için geçerli olan çevresel ve sosyal izleme ve raporlama prosedürleri konusunda eğitim verecektir.

Yüklenici, alt yükleniciler de dahil olmak üzere tüm personelin rollerini ve sorumluluklarını anlamalarını ve görevlerini Çevresel ve Sosyal Güvenlik Yönetim Planı'na (ESMP) uygun olarak yerine getirebilmelerini sağlamak için eğitim verecektir.

Şantiye girişine başlamadan önce tüm personele zorunlu oryantasyon eğitimi verilecektir. Oryantasyon eğitimi, en azından aşağıdaki konuları kapsamalıdır:

- Bölgeye özgü çevresel ve sosyal riskler ve azaltma önlemleri.
- Şantiye erişimi ve yönlendirme. İş sağlığı ve güvenliği riskleri ve kişisel koruyucu ekipman kullanımı.
- Acil durum müdahale prosedürleri.
- Davranış kodu.
- Paydaş katılımı ve iletişim. Şikayet mekanizmaları.
- Toplum sağlığı ve güvenliği hususları (trafik ve yaya güvenliği dahil)
- Güneydoğu Asya/Deniz Sağlığı riskleri konusunda farkındalık.

Düzenli olarak gerçekleştirilecek olan güvenlik bilgilendirme toplantılarında şu konular ele alınacaktır:

- Bölgeye özgü riskler.
- Yaklaşan etkinlikler.
- Olaylardan veya ramak kala yaşananlardan çıkarılan dersler.
- Çalışma koşullarındaki değişiklikler.

Akarsu içi çalışmalar, ağır makinelerin kullanımı, yüksekte çalışma, tehlikeli maddelerin taşınması ve toplu taşıma ile etkileşim gibi yüksek riskli faaliyetler için hedefli iş güvenliği eğitimleri ve teknik bilgilendirme toplantıları düzenlenecektir. Sadece eğitilmiş, yetkin ve yetkili personel, makineleri kullanmaya veya yüksek riskli görevleri yerine getirmeye yetkili olacaktır.

İş sağlığı ve güvenliği eğitimleri sürekli olmalı ve acil durum hazırlığı ve müdahalesi, ilk yardım, yangın önleme, dökülme müdahalesi ve güvenli çalışma uygulamaları konularında periyodik yenileme oturumlarını içermelidir. Acil durum tatbikatları periyodik olarak yapılmalı ve sonuçlar eksiklikleri ve iyileştirme fırsatlarını belirlemek için gözden geçirilmelidir.

Yüklenici, katılım listeleri, eğitim materyalleri ve tarihleri de dahil olmak üzere tüm eğitim faaliyetlerinin kayıtlarını tutacaktır. Bu kayıtlar, talep üzerine DSİ PIU'ya (DSİ Bölge Müdürlüğü) sunulacaktır. Eğitim etkinliği düzenli olarak gözden geçirilecek ve eksikliklerin tespit edildiği durumlarda ek veya hedefli eğitim verilecektir.

6. Paydaş Katılımı

Bu bölümde, paydaş katılımının amacı, proje tasarımı ve uygulamasındaki rolü ve özellikle Paydaş Katılımı ve Bilgilendirme Açıklaması ile ilgili ESS10 olmak üzere, Dünya Bankası Çevresel ve Sosyal Çerçevesi ile uyumu açıklanmaktadır. Paydaş katılımı, bilinçli katılımı desteklemeyi, çevresel ve sosyal riskleri yönetmeyi ve hazırlık ve uygulama boyunca proje sahipliğini güçlendirmeyi amaçlamaktadır.

6.1 Bugüne Kadar Gerçekleştirilen Paydaş Katılımı

Türkiye Taşkın ve Kuraklık Yönetimi Projesi Çevresel ve Sosyal Yönetim Çerçevesi (ÇYS) ve Paydaş Katılım Planı (SEP) hazırlanması sırasında, Dünya Bankası ESS10'a uygun olarak, Ana Proje düzeyinde paydaş katılımı gerçekleştirilmiştir. Bu katılımlar, taşkın risklerinin, çevresel ve sosyal etkilerin, araziyle ilgili sorunların ve paydaş beklentilerinin yönetimine yönelik genel Proje yaklaşımını şekillendirmiştir.

Bu Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı'nın (ESMP) hazırlanması sırasında, Trabzon İli set baraj çalışmaları için henüz alt projeye özgü paydaş istişare toplantıları yapılmamıştır. Bununla birlikte, DSİ Bölge Müdürlüğü, rutin taşkın yönetimi ve bakım faaliyetleri kapsamında yerel yetkililer ve toplum temsilcileriyle düzenli operasyonel etkileşimler sürdürmektedir. Bu etkileşimler, ESS10 kapsamında resmi istişareler teşkil etmese de, değerli yerel bağlam sağlamakta ve Ana Proje Çevresel ve Sosyal Planı'na uygun olarak inşaat öncesinde alt projeye özgü paydaş katılımını kolaylaştıracaktır. Taslak Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı'nın açıklanmasının ardından inşaat öncesinde alt projeye özgü resmi istişareler yapılacaktır.

6.2 Paydaş Katılım Sorumlulukları

Paydaşlarla iletişimden genel olarak sorumlu olan kurum, DSİ Bölge Müdürlüğü (PIU) aracılığıyla DSİ'dir. Yüklenici, inşaat sırasında paydaşlarla iletişim faaliyetlerini, özellikle de toplulukları inşaat faaliyetleri hakkında bilgilendirme, şantiye düzeyindeki endişelere yanıt verme ve topluluk sağlığı ve güvenliği ile ilgili risk azaltma önlemlerini uygulama konularında destekleyecektir. Yüklenici, yerel topluluklarla iletişimden ve muhtarlarla koordinasyondan sorumlu bir irtibat kişisi atayacaktır. Toplantılar, bilgi paylaşımı ve paydaşların endişelerine verilen yanıtlar da dahil olmak üzere tüm iletişim faaliyetleri kaydedilecek ve talep üzerine DSİ Bölge Müdürlüğü'ne (PIU) sunulacaktır.

6.3 Paydaşların Belirlenmesi ve Analizi

Paydaşlar, alt projeye ilgili çevresel ve sosyal risklere maruz kalma potansiyelleri, alt projeye olan ilgi düzeyleri ve proje sonuçlarını etkileme veya bunlardan etkilenme kapasiteleri temel alınarak belirlenmiştir. ESS10 gerekliliklerine uygun olarak, paydaşlar Projeden Etkilenen Taraflar (PAP), Diğer İlgili Taraflar (OIP) ve Hassas veya Dezavantajlı Gruplar (VDG) olarak kategorize edilmiştir. Paydaşlar ayrıca, etkili katılım planlaması, uygulama ve izlemeyi desteklemek için ilgili alt proje bileşenleriyle de ilişkilendirilmiştir.

1. **Proje Etkilenen Tarafları (PAP'ler)**, inşaat ve uygulama sırasında doğrudan veya dolaylı etkilere maruz kalabilecek, alt proje alanında veya yakınında ikamet eden toplulukları ve bireyleri içerir. Bu etkiler arasında, taşkın ve kuraklık yönetimi çalışmaları, taşkın kontrol yapılarının rehabilitasyonu veya diğer alt proje müdahaleleriyle ilişkili geçici rahatsızlıklar, erişim kısıtlamaları veya araziyle ilgili etkiler yer alır. Bu kategoriye ayrıca geçim kaynakları etkilenebilecek mevsimlik işçiler ve yerel kuruluşlar da dahildir. PAP'lerle etkileşim, inşaat programları, hafifletme önlemleri, güvenlik düzenlemeleri ve erişim veya araziyle ilgili endişelerin giderilmesine yönelik mekanizmalar hakkında zamanında ve erişilebilir bilgilere odaklanacaktır.
2. **Diğer İlgili Taraflar (ii)** arasında yerel ve bölgesel yetkililer, ilgili kamu kurumları ve taşkın ve kuraklık yönetimi, çevre koruma ve toplum güvenliği konularında çıkarı olan sivil toplum

kuruluşları yer almaktadır. İi'lerle etkileşim, bilgi paylaşımı, koordinasyon, istişare ve ilgili durumlarda izleme ve raporlama süreçlerine katkıda bulunma fırsatlarına odaklanacaktır.

3. **Savunmasız veya Dezavantajlı Gruplar (VG'ler)**, katılımı engellerle karşılaşabilir veya alt proje etkilerinden orantısız bir şekilde etkilenebilirler. Bu gruplar arasında, ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere, engelli kişiler, okuma yazma bilmeyen yetişkinler, bakıma veya sosyal desteğe ihtiyaç duyan yaşlılar, kadınların yönettiği haneler, ekonomik olarak savunmasız veya işsiz bireyler ile göçmenler ve mevsimlik işçiler yer almaktadır. VG'ler için katılım yaklaşımları, eşitlikçi katılımı ve bilgiye ve şikayet mekanizmalarına erişimi sağlamak üzere kapsayıcı, erişilebilir ve özel olarak uyarlanmış olacaktır.

Bu gruplar için katılım yöntemleri, okuryazarlık, hareketlilik, dil, bakım sorumlulukları veya sosyo-ekonomik kısıtlamalar gibi engellerin üstesinden gelmek üzere uyarlanacaktır. Stratejiler arasında sözlü istişareler, erişilebilir mekanlar, cinsiyete duyarlı yaklaşımlar, gerektiğinde tercüme ve Proje SEP'ine uygun olarak alt proje düzeyindeki GM'ye erişimin kolaylaştırılması yer almaktadır.

Aşağıdaki tablo, Ana Proje SEP'inden uyarlanmıştır ve paydaşların tanımlanmasını ve analizini sunmaktadır.

Tablo 6-1 Paydaşların Belirlenmesi ve Analizi

Paydaş Türü	Paydaş Grupları	Paydaşların Projeye Olan İlgisi
Proje Etkilenen Tarafları (PAP'ler)	Köy/Mahalle Muhtarları (Mukhtarlar) ve Yerel Topluluklar (Sakinler) - Bölümlü Mahalle (İlçe) - Çataldere Mahallesi (İlçe) - Akköse Mahallesi (Dernekpazarı İlçesi) - Kalınçam Mahallesi (Tonya İlçesi) Diğer PAP'ler - Potansiyel yerel iş gücü olarak hizmet edebilecek bireyler - Set bentlerinin bulunduğu yerlerde veya bu yerlere bitişik arazilerin sahipleri ve arazi kullanıcıları - Uygun olduğu durumlarda, kayıt dışı arazi kullanıcıları - Akarsu koridorlarını küçük ölçekli veya evsel amaçlarla (örneğin sınırlı balıkçılık veya su kullanımı) kullanan kişiler. - Proje kapsamında istihdam edilen yerel işçiler Diğer Yerel Paydaşlar - Potansiyel yerel iş gücü olarak hizmet edebilecek bireyler - İlgili alanı içerisinde yer alan küçük işletmeler - İnşaat faaliyetleriyle bağlantılı yerel erişim yollarını ve ulaşım güzergahlarını kullananlar - Köy/mahalle düzeyindeki topluluk örgütleri ve gayri resmi gruplar - İlgili Alanı içindeki kadınlar ve savunmasız gruplar - Tarım üreticileri (örneğin çay ve fındık yetiştiricileri) - Dini gruplar ve yerel topluluk temsilcileri	Proje Eylem Planları (PAP'ler) öncelikle gürültü, toz, trafik, geçici erişim kısıtlamaları ve günlük yaşam, geçim kaynakları ve hareketlilikte potansiyel aksamalar da dahil olmak üzere inşaatla ilgili doğrudan ve dolaylı etkilerle ilgilenir ve bu nedenle inşaat programları, hafifletme ve güvenlik önlemleri ve şikayet mekanizması hakkında zamanında, açık ve erişilebilir bilgilere ihtiyaç duyarlar.
Diğer Taraflar (OIP'ler)	Kamu Otoriteleri ve Kurumları - Trabzon Valiliği - DSİ 22. Bölge Müdürlüğü - Belediyenin - Dernekpazarı Belediyesi - Tonya Belediyesi - Meteoroloji Genel Müdürlüğü - Su Yönetimi Genel Müdürlüğü - Afet ve Acil Durum Yönetimi Kurumu	OIP'ler, etkili taşkın yönetimi, kamu güvenliği, kurumlar arası koordinasyon, çevresel ve sosyal gerekliliklere uyum ve proje faaliyetleri, yerel ihtiyaçlar ve topluluk endişeleri hakkında ilgili bilgilere erişimin sağlanmasına odaklanmıştır.

Paydaş Türü	Paydaş Grupları	Paydaşların Projeye Olan İlgisi
	- Karayolları Genel Müdürlüğü - Trabzon İl Tarım ve Orman Müdürlüğü - Trabzon İl Çevre, Kentleşme ve İklim Değişikliği Müdürlüğü - Yerel trafik polisi / jandarma birimleri - Sulama / su kullanıcı dernekleri Projeyle İlgili Taraflar - Tedarikçiler, yükleniciler, taşeronlar ve çalışanları Akademik Kurumlar - Üniversiteler ve araştırma enstitüleri (örneğin Karadeniz Teknik Üniversitesi) Sivil Toplum Kuruluşları ve Meslek Odaları - Trabzon Ticaret ve Sanayi Odaları / Of - Yerel kooperatifler ve küçük işletme dernekleri - Çevre, doğal kaynaklar, tarım ve topluluk geliştirme alanlarında faaliyet gösteren ilgili STK'lar Altyapı ve Hizmet Sağlayıcıları - Elektrik dağıtım şirketi (örneğin Çoruh EDAŞ) - Telekomünikasyon hizmet sağlayıcıları - Su ve kanalizasyon hizmeti sağlayıcıları (ilgili belediye birimleri)	
Savunmasız veya Dezavantajlı Gruplar (VDG'ler)	Engelli bireyler arasında okuma yazma bilmeyen yetişkinler, engelliler, bakıma veya sosyal yardıma ihtiyaç duyan yaşlılar, işsiz veya ekonomik olarak dezavantajlı kişiler, kadınların yönettiği haneler ile göçmenler ve mevsimlik işçiler yer almaktadır. Arazi ziyaretleri, paydaş görüşmeleri (muhtar görüşmeleri dahil), yerel temsilcilerle yapılan takip görüşmeleri ve mevcut ikincil verilere dayanarak, bu grupların etki alanındaki tüm yerleşim yerlerinde (Of Bölgesi'ndeki Bölümlü ve Çataldere mahalleleri, Dernekpazarı Bölgesi'ndeki Akköse mahallesi ve Tonya Bölgesi'ndeki Kalınçam mahallesi) mevcut olduğu tespit edilmiştir. Görüşmeler ve sonrasındaki iletişimlerde, muhtarlar ve yerel temsilciler, kendi yerleşim yerlerindeki savunmasız grupların varlığı ve yaklaşık büyüklüğü hakkında bilgi verdiler. Yerleşim yeri düzeyinde nicel veriler sistematik olarak kaydedilmediği de, aşağıdaki rakamlar bu kaynaklardan elde edilen gösterge niteliğindeki tahminleri yansıtmaktadır: - Okuma yazma bilmeyen yetişkinler (Kadın ve Erkek: yaklaşık 70 kişi) - Engelli bireyler (Kadın ve Erkek: yaklaşık 150 kişi) - Bakım ve sosyal yardıma muhtaç yaşlı kişiler (Kadın: ≈260, Erkek: ≈220) - İşsiz veya ekonomik olarak dezavantajlı kişiler (yaklaşık 650 kişi) - Kadın başkanlı haneler (yaklaşık 150 hane) - Mevsimlik veya geçici işçiler (yaklaşık 120 kişi) ⁷	VDG'ler, katılım önündeki engeller, bilgiye adil erişim, danışma ve şikayet mekanizmaları ile inşaat faaliyetlerinden kaynaklanabilecek orantısız etkiler konusunda endişe duymakta olup, kapsayıcı, erişilebilir ve özel olarak tasarlanmış katılım yaklaşımlarına ihtiyaç duymaktadırlar.

⁷Bu rakamlar gösterge niteliğindedir ve saha gözlemleri, paydaş görüşmeleri (muhtar görüşmeleri dahil), yerel temsilcilerle yapılan takip görüşmeleri ve mevcut ikincil veriler yoluyla elde edilen bilgilere dayanmaktadır. Amaç, etki alanındaki savunmasız gruplar hakkında genel bir anlayış sağlamaktır. Savunmasız grupların belirlenmesi ve nitelendirilmesi, gerektiğinde, proje uygulaması sırasında devam eden paydaş katılımı yoluyla daha da iyileştirilecektir.

Paydaş Türü	Paydaş Grupları	Paydaşların Projeye Olan İlgisi
	Bu rakamlar gösterge niteliğindedir ve etki alanındaki mevcut koşulları yansıtmaktadır . Mevsimlik ve geçici işçiler Akköse ve Kalınçam gibi kırsal yerleşim yerlerinde daha yaygın olarak görülürken, ekonomik olarak dezavantajlı gruplar daha yüksek nüfus yoğunluğu nedeniyle Bölümlü ve Çataldere'de nispeten daha fazla temsil edilmektedir.	

6.4 Paydaş Katılım Programı

Alt projenin inşaat öncesi ve inşaat aşamaları boyunca, şeffaflık, kapsayıcılık, cinsiyet ve sosyal farklılıklara duyarlılık ve erişilebilir katılım araçlarının kullanımı ilkelerine uygun olarak paydaşlarla istişare faaliyetleri yürütülecektir.

Şeffaflık

- Potansiyel çevresel ve sosyal etkiler de dahil olmak üzere, projeye ilişkin tüm bilgiler açık bir şekilde paylaşılacaktır.
- Hem olumlu hem de olumsuz sonuçlar açık ve anlaşılır bir dille iletilecektir.
- Paydaşlar, alt projenin kapsamını, hedeflerini ve potansiyel etkilerini anlayabileceklerdir.

Sosyal Kapsama

- Bu süreçte farklı toplulukların ihtiyaçları dikkate alınacak ve dil, kültür, cinsiyet, etnik köken ve coğrafi konumla ilgili engeller ele alınacaktır.
- Katılım, yüklenicinin Çevre ve Sosyal Uzmanı tarafından kolaylaştırılacak ve DSİ Bölge Müdürlüğü Halkla İlişkiler Temsilcisi'nin desteği ve katılımıyla tüm gruplar için eşit fırsatlar sağlanacaktır.
- Hiyerarşik ayırım yapılmayacak; tüm paydaşlara adil davranılacaktır.

Etkileşim Kanalları

- Halkla istişare toplantıları ve çalıştaylar.
- Yerel ofisler, Yüklenicinin Çevre ve Sosyal İşler Uzmanı ve DSİ Bölge Müdürlüğü Halkla İlişkiler Temsilcisi tarafından yönetilmektedir.
- Belgelerin açıklanması ve paydaşlardan gelen geri bildirimlerin dikkate alınması.
- Mahalle muhtarlarıyla koordinasyon.
- Şikayetleri dile getirmek için kullanılan mekanizmalar.
- Proje web sitesi güncellemeleri, basın duyuruları ve telefon veya e-posta yoluyla doğrudan iletişim.

Kullanıcı Dostu Araçlar

- Materyaller erişilebilir ve anlaşılması kolay olacaktır.
- Yazılı ve görsel materyaller, sözlü veya yüz yüze iletişimle desteklenecektir.
- Bu yaklaşım, dezavantajlı, ötekileştirilmiş veya okuma yazma düzeyi düşük grupların katılımını sağlar.

Cinsiyete Duyarlı İletişim

- Tüm iletişimlerde cinsiyet duyarlı bir dil kullanılacak, klişelerden kaçınılacak ve eşitlik teşvik edilecektir.
- Hem kadınlar hem de erkekler dahil edilecek, kültürel bağlam dikkate alınacak ve eşit katılım teşvik edilecektir.

6.5 Paydaş Katılım Yöntemleri

Alt projenin yapım öncesi ve yapım aşamalarında paydaş sahipliğini sürdürmek ve olumlu sosyal sonuçları desteklemek amacıyla aşağıdaki paydaş katılım yöntemleri uygulanacaktır. Ana Projenin Sosyal ve Çevresel Planı ile uyumlu olan bu yaklaşımlar, alt projenin tüm yaşam döngüsü boyunca kullanılacaktır:

1. **Açılış ve Kapanış Toplantıları:** DSİ Bölge Müdürlüğü, alt projeye ilişkin bilgilendirme sağlamak üzere açılış ve kapanış toplantılarına katılacaktır.
2. **Halkla Danışma Toplantıları:** Taslak Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı'nın açıklanmasının ardından, DSİ, yükleniciler, yerel muhtarlar, etkilenen yerleşim yerlerinin (PAP'ler dahil) temsilcileri ve sakinleri ile diğer ilgili tarafların katılımıyla gerçekleştirilecektir.
3. **Bilgilendirme Faaliyetleri:** Taslak Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (ESMP), tüm paydaşların sözlü veya yazılı olarak görüşlerini iletebileceği 15 günlük bir süre boyunca DSİ Ana Projesi web sitesinde yayınlanacaktır ⁸. Paydaşlar ayrıca kamuoyu istişare toplantılarında da geri bildirimde bulunma fırsatına sahip olacaklardır. DSİ, kurumsal paydaşlarını e-posta ve resmi mektuplar aracılığıyla bilgilendirecektir. Muhtarlar telefonla aranacak ve yerel toplum üyelerinin davet edilmesinde yardımcı olacaklardır; ayrıca camiler ve mahalle kahvehaneleri gibi yerel buluşma yerlerinde de duyurular yapılabilir. Buna ek olarak, kamuoyunu istişare toplantısına davet etmek amacıyla bir ulusal ve bir yerel gazetede duyurular yayınlanacaktır.
4. **Dijital ve Görsel İletişim:** Alt proje ile ilgili güncellemeler, ana proje web sitesi de dahil olmak üzere dijital ve görsel iletişim araçları aracılığıyla paylaşılacaktır.
5. **Belgelerin Açıklanması ve Kurumsal Danışma:** Katılım ve proje belgeleri, hem Türkçe hem de İngilizce olarak Ana Proje web sitesi üzerinden kamuya açık hale getirilecektir.
6. **Bilgilendirme ve İletişim :** Broşürler, posterler ve diğer bilgilendirme materyalleri muhtarlar ve ilgili kurumlar aracılığıyla dağıtılacak ve erişilebilir kamuya açık yerlerde sergilenenecektir. Proje süresi boyunca, CHS, GM, proje aşamaları ve toplantı takvimleri hakkında bilgiler muhtar ofisleri ve camiler gibi kamuya açık yerlerde yayınlanacaktır. CHS önlemlerinin bir parçası olarak, kamuya açık ve inşaat alanlarına uygun uyarı işaretleri ve işaretlemeler yerleştirilecektir.
7. **Şikayet Mekanizması:** Proje süresi boyunca bir Şikayet Mekanizması (GM) faaliyette olacaktır. Paydaşlar, çevrimiçi platformlar (DSİ web sitesi), telefon, yüz yüze görüşme, CİMER ve YİMER dahil olmak üzere çeşitli kanallar aracılığıyla şikayetlerini iletebilirler. Standart şikayet formları, DSİ Bölge Müdürlüğü ofislerinde, şantiyelerde, etkilenen yerleşim yerlerindeki muhtarlıklarda ve kadınların ve savunmasız grupların erişebileceği diğer kamuya açık yerlerde (toplum merkezleri, sağlık birimleri ve benzeri tesisler gibi) bulundurulacaktır. Mekanizma, DSİ Proje Uygulama Birimi (DSİ PIU) (Bölge Proje Sorumlusu, Sel Kontrol Projeleri Sorumlusu ve Proje Koordinasyon Sorumlusu) tarafından yönetilecektir (Ek 5'e bakınız).
8. **Yerel Topluluklarla Koordinasyon:** İnşaat sırasında, inşaat faaliyetleri, programlar, potansiyel etkiler ve hafifletme önlemleri hakkında bilgi vermek amacıyla paydaş toplantıları düzenlenecektir. Muhtarlar ve etkilenen kişilerle doğrudan koordinasyon, onların alt proje faaliyetlerine katılımını sağlayacaktır.

6.6 Danışma Takvimi

SEP'in uygulama programı Tablo 6-2.

⁸<https://www.dsi.gov.tr/Sayfa/Detay/1868>

Tablo 6-2 Danışma Takvimi

Zaman	Konum	Aktivite	Açıklanacak Bilgiler	Yöntem	Hedef paydaşlar	Sorumlu
Öncesi) Açıklanması	Proje Alanı (Trabzon İli)	Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı taslağına ilişkin kamuoyu istişare toplantısı	- Alt Projenin Genel Bakışı ve Kapsamı - ESMP'nin amacı, kapsamı ve temel yönetim önlemleri de dahil olmak üzere genel görünümü. - Uygulanabilir şartlar (ESS ve mevzuat) - Başlıca Çevre ve Sosyal Riskler ve Azaltma Önlemleri - Paydaş katılım süreci - GM ve erişim kanalları	- Yüz yüze kamuoyu istişare toplantısı - DSİ Parent Project web sitesi aracılığıyla yapılan açıklama⁹ - Muhtarların ofislerinde ve diğer kamuya açık yerlerde bulunan, kültürel olarak uygun ve kadınların erişebileceği basılı materyaller.	- PAP'lar - Sorumluluk alanındaki yerleşim yerlerinin sakinleri, kadınlar ve savunmasız gruplar dahil. - Muhtarlar - VDG'ler - Diğer ilgili paydaşlar	DSİ PIU (Bölge Müdürlüğü)
Proje Uygulaması (önemli değişiklikler olması durumunda gerektiği şekilde)	Etki alanı içindeki etkilenen yerleşim yerleri - Bölümlü Mahalle (ilçe) - Çataldere Mahallesi (ilçe) - Akköse Mahallesi (Dernekpazarı İlçesi) - Kalınçam Mahallesi (Tonya İlçesi)	Ek kamuoyu istişare toplantıları	- Önemli proje gelişmeleri veya değişiklikleri - Güncellenmiş inşaat programları ve çevresel ve sosyal riskler ile risk azaltma önlemlerindeki değişiklikler - Geçici etkilere ilişkin bilgiler - Erişim kısıtlamaları ve güvenlik önlemleri	- Yüz yüze danışma toplantıları - Muhtarlar aracılığıyla ve kadınların erişebileceği kamuya açık yerlerde bulunan duyuru panoları aracılığıyla yapılan duyurular.	- PAP'lar - Sorumluluk alanındaki yerleşim yerlerinin sakinleri, kadınlar ve savunmasız gruplar dahil. - Muhtarlar - İlgili yerlerde VDG'ler	DSİ PIU (Bölge Müdürlüğü)
İnşaat Aşaması Boyunca	Alt proje alanı ve yakınlardaki yerleşim yerleri - Bölümlü Mahalle (ilçe) - Çataldere Mahallesi (ilçe) - Akköse Mahallesi (Dernekpazarı İlçesi) - Kalınçam Mahallesi (Tonya İlçesi)	Devam eden bilgi paylaşımı ve topluluk iletişimi	- Planlanan inşaat faaliyetleri ve programları - Geçici aksamalar, trafik düzenlemeleri ve CHS önlemleri - Şikayet ve sorular için iletişim bilgileri - İlgili durumlarda, E&S performansına ilişkin güncellemeler.	- Etkilenen yerleşim yerlerindeki kamuya açık alanlarda, kadınların erişebileceği yerlerde duyuru panoları bulunmaktadır. - Muhtarlar aracılığıyla bilgi yayımı - Posterler ve broşürler - Telefon ve e-posta iletişim kanalları.	- PAP'lar - Sorumluluk alanındaki yerleşim yerlerinin sakinleri, kadınlar ve savunmasız gruplar dahil. - Muhtarlar - VDG'ler	DSİ PIU (Bölge Müdürlüğü)

⁹<https://www.dsi.gov.tr/Sayfa/Detay/1868>

6.7 Şikayet Mekanizması

ESS10 ve Ana Proje SEP'ine uygun olarak, alt projeyle ilgili şikayetleri, itirazları, soruları ve geri bildirimleri zamanında, şeffaf ve kültürel olarak uygun bir şekilde almak, kaydetmek, değerlendirmek ve çözmek için proje düzeyinde bir Genel Kurul (GM) oluşturulmuştur. Genel Kurul ayrıca alt projenin Çevre ve Sosyal performansı ile ilgili soruların, önerilerin ve olumlu geri bildirimlerin iletilmesine de olanak tanır.

GM, birden fazla düzeyde faaliyet gösterir ve mevcut mekanizmalar üzerine kuruludur:

- CİMER ve YİMER gibi ulusal sistemler de dahil olmak üzere, DSİK düzeyindeki kamu genel müdürlüğü.
- Proje düzeyindeki Genel Müdürlük, DSİ Proje Uygulama Birimi tarafından Bölge Müdürlüğü düzeyinde yönetilmekte ve Ana Proje SEP'inde belirtilen DSİ'nin üç kademeli kurumsal yapısına (Şube, Bölge ve Genel Müdürlük düzeyleri) uygun olarak uygulanmaktadır.
- İnşaat faaliyetleriyle ilgili konularda yüklenici düzeyinde genel müdür.
- ESS2 ve Ana Proje LMP'sine uygun olarak yükleniciler tarafından kurulan ve uygulanan, topluluk GM'sinden ayrı olarak faaliyet gösteren İşçi GM'si.

Kadınlar, erkekler, gençler, savunmasız gruplar, yaşlılar, okuma yazma bilmeyenler, engelliler ve yabancı uyruklular dahil olmak üzere herhangi bir birey veya grup, ayrıca anonim şikayetçiler de dahil olmak üzere, aşağıdaki kanallar aracılığıyla şikayetlerini iletebilirler:

- DSİ ve ulusal platformlar (CİMER, YİMER) üzerinden online başvurular.
- Telefon görüşmeleri.
- Başvurular, DSİ Proje Uygulama Birimi personeline veya yüklenici temsilcilerine şahsen teslim edilmelidir.
- Şikayet formları kullanılarak yapılan yazılı başvurular.

Şahsen başvuranlar, şikayetlerini şikayet kayıt defterlerine veya halka açık yerlerde bulunan öneri kutularına da iletebilirler.

Şantiyelerde, DSİ Bölge Müdürlüğü ofislerinde, muhtarlıklarda, kafeteryalarda, belediye duyuru panolarında, DSİ şube ve bölge müdürlüğü binalarında ve şantiyelerin veya kamulaştırılan arazilerin yakınındaki, kadınların ve hassas grupların erişebileceği yerler de dahil olmak üzere, halka açık diğer yerlerde şikayet formları ve şikayet kutuları bulundurulacaktır. Sözlü şikayetler de kabul edilecek ve resmi olarak kayıt altına alınacaktır.

Şikayetler, aşağıda belirtilen prosedüre uygun olarak ele alınacaktır:

- Tüm şikayetler, CİMER ve YİMER aracılığıyla alınan şikayetler de dahil olmak üzere, DSİ PIU (DSİ Bölge Müdürlüğü) veya ilgili yüklenici irtibat noktası tarafından alınır ve kaydedilir ve birleşik bir GM veri tabanına işlenir. Her şikayet kaydı, şikayetçinin adını (isteğe bağlı), şikayet konusunu ve talebini, tarihini ve iletişim bilgilerini içerecektir.
- alındıktan sonraki iki (2) gün içinde (mümkünse derhal) sağlanacaktır .
- Önerilen işlemlere ilişkin bilgiler, başvuru sahibine en geç 7-15 gün içinde iletilecektir.
- Şikayetler ilgili birimlere iletilir ve koordinasyon sağlanır; belirlenen süreler içinde, en geç on beş (15) gün içinde, en uygun alt düzeyde incelenir, soruşturulur ve çözüme kavuşturulur. Ek inceleme veya soruşturma gerektiren karmaşık şikayetlerin çözümü 30 güne kadar sürebilir. Çözüm tatmin edici olmazsa, şikayetler DSİ'nin üç kademeli Genel Müdürlük sistemi içinde daha üst bir kurum düzeyinde incelenir.

- Çözüme ilişkin geri bildirim şikayetçiye iletilir. Çözüm tatmin edici değilse, şikayetler DSI'nin üç kademeli Genel Kurul sistemi içinde daha üst kurumsal düzeyde incelenir. Şikayetçilere, uygun olduğu durumlarda yasal yollara başvurma hakkı da dahil olmak üzere, mevcut itiraz seçenekleri hakkında bilgi verilir. Tüm şikayetler, SEP gerekliliklerine (Bölüm 6) uygun olarak kaydedilir, izlenir ve raporlanır ¹⁰ve Dünya Bankası'na sunulan Çevre ve Sosyal İzleme raporlarında özetlenir. Raporlama haftalık, aylık ve üç aylık olarak yapılır.

Cinsel istismar/kendine zarar verme ile ilgili şikayetler, Ana Proje Cinsel İstismar ve Cinsel Şiddet Planı doğrultusunda, bilgiye erişimin kısıtlandığı ve uygun destek hizmetlerine yönlendirmenin yapıldığı, gizli ve mağdur odaklı prosedürler aracılığıyla ele alınacaktır. Anonim cinsel istismar/kendine zarar verme şikayetleri kabul edilecek, vakalar raporlama amacıyla anonimleştirilecek ve ulusal yönlendirme sistemleri kullanılacaktır. Ceza davaları yetkili makamlara sevk edilecektir.

GM, genel ESMP kurumsal düzenlemelerine uygun olarak uygulanacaktır (Bölüm 5.1). GM uygulamasındaki roller ve sorumluluklar aşağıda özetlenmiştir:

- DSI Bölge Müdürlüğü, genel koordinasyon, izleme ve raporlamadan ve çözüme kavuşturulamayan şikayetlerin DSI Genel Müdürlüğüne/PCU'ya iletilmesinden sorumludur.
- Yükleniciler, şantiyeye özgü inşaat faaliyetleriyle ilgili şikayetleri almak ve ele almak, yüklenici düzeyindeki genel gider kayıtlarını tutmak ve bunları PIU'ya (DSI Bölge Müdürlüğü) bildirmekle sorumludur.
- Ulusal GM sistemleri (CİMER, YİMER) paralel olarak çalışmakta ve alt proje düzeyindeki GM takip sistemine entegre edilmiştir.

İşçilerle ilgili şikayetler, ana proje LMP'sine uygun olarak yükleniciler tarafından kurulan ayrı bir İşçi Genel Kurulu aracılığıyla ele alınacaktır. Alt proje düzeyindeki Genel Kurul, İşçi Genel Kurulunun yerini almayacak veya ona müdahale etmeyecek, ancak ilgili durumlarda koordinasyonu sağlayacaktır.

Ayrıntılı GM prosedürleri, zaman çizelgeleri ve raporlama düzenlemeleri Ana Proje SEP'inde verilmiştir. Şikayet ve Öneri Sunma Formu, Şikayet ve Öneri Kayıt ve Kapatma Formu ve Şikayet ve Öneri Kayıt Sistemi Ek 6'da yer almaktadır. Şikayet mekanizması iletişim bilgileri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 6-3 Şikayet Mekanizması İletişim Bilgileri

DSI Genel Müdürlüğü	Adres	Mustafa Kemal, 06510 Çankaya/Ankara
	Telefon	0312 454 54 54
	Web	https://www.dsi.gov.tr/
DSI Trabzon 22. Bölge Müdürlüğü	Adres	DSİ 22. Bölge Müdürlüğü İnönü Mahallesi, Kanuni Bulvarı No:14, Ortahisar – TRABZON
	Telefon	0 462 230 10 00
	E-posta	dsi22@dsi.gov.tr
	Web	https://bolge2w.dsi.gov.tr/
CİMER	Telefon	150
	Web	https://www.cimer.gov.tr/
YİMER	Telefon	157
	Web	https://yimer.gov.tr/

¹⁰Türkiye Sel ve Kuraklık Yönetimi Projesi Paydaş Katılım Planı (MoAF, 2024): https://cdn.ys.tarimorman.gov.tr/api/File/GetGaleriFile/425/DosyaGaleri/6201/ttkyp_paydas_katilim_plani_mayis_2024.pdf

Ayrıca, projeden etkilenen bireyler ve topluluklar, şikayetlerini doğrudan Dünya Bankası'na Şikayet Çözüm Hizmeti aracılığıyla iletebilirler.¹¹ Alternatif bir inceleme mekanizması olarak ise ESS10 uyarınca Bağımsız Denetleme Kurulu .¹²

6.8 Paydaş Katılımının İzlenmesi ve Raporlanması

Paydaş katılımı, SEP ile tutarlılığı ve ESS10'a uyumu sağlamak amacıyla Proje uygulaması boyunca izlenecektir. DSİ PIU (DSİ Bölge Müdürlüğü), ESMP tablosunda (Bölüm 4) tanımlanan parametrelere uygun olarak istişarelerin, bilgi paylaşımının, hassas gruplarla etkileşimin ve şikayet mekanizmasının işleyişinin izlenmesini denetleyecektir. Başlıca paydaş sorunları ve şikayet çözüm durumu da dahil olmak üzere izleme sonuçları belgelenecek, Ana Proje raporlama çerçevesine uygun olarak Dünya Bankası'na raporlanacak ve gerektiğinde uyarlanabilir yönetimi bilgilendirmek için kullanılacaktır.

¹¹Dünya Bankası Şikayet Çözüm Hizmeti: <https://www.worldbank.org/en/projects-operations/products-and-services/grievance-redress-service>

¹²Dünya Bankası Denetleme Paneli: <https://www.inspectionpanel.org/>

Referanslar

- DSİ (Devlet Su İşleri). 2021. Trabzon İli Tersip Bentleri Teknik Raporu. 22. Bölge Müdürlüğü, Türkiye. (Klasik ve geçirgen set barajlarının teknik tanımlarını, hidrolojisini, sediment dinamiklerini ve proje yerleşimini içerir.)
- DSİ (Devlet Su İşleri). Resmi web sitesi. Taşkın ve Sediment Kontrol Yapıları – Teknik Bilgiler. Erişim adresi: <https://www.dsi.gov.tr/Sayfa/Detay/1868>
- Türkiye Cumhuriyeti, Çevre, Kentleşme ve İklim Değişikliği Bakanlığı (ÇKMK). Trabzon İli Çevre Durum Raporu 2024. (Ortam hava kalitesi çerçevesi ve Ulusal Hava Kalitesi Endeksi; PM₁₀, PM_{2.5}, SO₂, NO₂, CO, O₃.)
- Türkiye Cumhuriyeti, Çevre, Kentleşme ve İklim Değişikliği Bakanlığı (ÇKM). Trabzon İli Çevre Durum Raporu 2022. (Beş kirlетici maddeli Hava Kalitesi Endeksi ve kriter kirlетici madde kategorilerinin açıklaması.)
- Türkiye Cumhuriyeti, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (ÇKM). Türkiye Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı. Ortam hava kalitesi veri setleri ve istasyon bazlı izleme sonuçları.
- Türkiye Devlet Meteoroloji Servisi (MGM). İl ve İlçe İklim İstatistikleri – Trabzon İli. Trabzon, Of, Tonya ve Dernekpazarı için uzun vadeli sıcaklık, yağış ve yağışlı gün ortalamaları.
- Türkiye Devlet Meteoroloji Servisi (MGM). İklim Sınıflandırma Çalışmaları. (Trabzon bölgesel ve ilçe istasyonları için Aydeniz, Erinç, De Martonne ve Thornthwaite yöntemleri.)
- Türkiye Devlet Meteoroloji Servisi (MGM). Trabzon İli İklim ve Aşırı Yağış Değerlendirmeleri. (Bölgesel yağış özellikleri ve belgelenmiş aşırı günlük ve günlük altı yağış olayları.)
- Türkiye Devlet Meteoroloji Servisi (MGM). Aylık ve Yıllık Meteorolojik Gözlem Verileri. Trabzon Bölge ve İlçe Meteoroloji İstasyonları.
- Türkiye Cumhuriyeti, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). Adres Bazlı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS). İl, ilçe ve mahalle düzeyinde nüfus verileri (en güncel veriler).
- Türkiye Cumhuriyeti, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). Eğitim Durumu Veritabanı. Okuryazarlık oranları ve eğitim düzeyi göstergeleri. Erişim adresi: <https://nirp.tuik.gov.tr/?value=EgitimDurumu>
- Türkiye Cumhuriyeti, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). İl ve Cinsiyete Göre İşgücü İstatistikleri. Trabzon İli.
- Türkiye Cumhuriyeti, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). İllere Göre İşgücü İstatistikleri. Trabzon İli (işsizlik oranı, işgücüne katılım, sektörel istihdam). Türkiye Cumhuriyeti, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Okuryazarlık Oranları. Trabzon İli.
- Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA). Bölgesel Sosyo-Ekonomik ve Demografik Profiller. Trabzon İli ve Doğu Karadeniz Bölgesi (TÜİK verilerinden derlenmiştir).
- UNESCO. 2003. Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunmasına İlişkin Sözleşme.
- UNESCO. İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsili Listesi.
- BirdLife International. 2014. Önemli Kuş ve Biyoçeşitlilik Alanları: Doğayı Koruma ve İnsanlara Fayda Sağlama Amaçlı Küresel Bir Ağ. Cambridge, Birleşik Krallık.
- BirdLife International. 2023. Temel Biyoçeşitlilik Alanları (KBA) Veri Portalı. Şu adresten erişilebilir: <https://www.keybiodiversityareas.org>
- Dudley, N. (Ed.). 2013. Koruma Alanı Yönetim Kategorilerinin Uygulanmasına İlişkin Kılavuzlar. IUCN, Gland, İsviçre.
- Eken, G., Bozdoğan, M., İsfendiyoğlu, S., Kılıç, DT, ve Lise, Y. 2006. Türkiye'nin Önemli Doğa Alanları (Türkiye'nin Önemli Doğa Alanları). Doğa Derneği, Ankara, Türkiye.
- Avrupa Çevre Ajansı (AEA). 2012. EUNIS Habitat Sınıflandırması. Kopenhag, Danimarka.
- IUCN (Uluslararası Doğa Koruma Birliği). 2017. Koruma Alanı Tanımı ve Yönetim Kategorileri. Gland, İsviçre.
- IUCN. 2021. IUCN Ekosistem Kırmızı Listesi. Gland, İsviçre.
- IUCN. 2024. IUCN Tehdit Altındaki Türler Kırmızı Listesi. Sürüm 2024-3. Şu adresten erişilebilir: <https://www.iucnredlist.org>

- Kılıç, DT ve Eken, G. 2004. Türkiye'nin Önemli Kuş Alanları (Türkiye'nin Önemli Kuş Alanları). Doğa Derneği, Ankara, Türkiye.
- Özhatay, N., Byfield, A. ve Atay, S. 2005. Türkiye'nin Önemli Bitki Alanları (Türkiye'nin Önemli Bitki Alanları). WWF–Türkiye, İstanbul, Türkiye.
- Türkiye Cumhuriyeti, Tarım ve Orman Bakanlığı. 2006. Koruma Alanları Sistemi Yeniden Yapılandırma Çalışması. Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Ankara, Türkiye.
- Google Earth Pro. Uydu görüntüleri ve ön yerleşim bilgilerine dayanarak alt proje bileşenleri ve hassas alıcılar arasındaki mesafelerin tahmin edilmesi için kullanılır.